

JAARRAPPORT 2022

Voorwoord

De Centrale Organisatie voor Radioactief Afval N.V. (COVRA) bergt op, maar verbergt niets. Dat is al vier decennia ons devies. In 2022 is COVRA 40 jaar geworden. En met de tijdshorizon waar COVRA zich over buigt, zou je dat nog piepjong kunnen noemen. Ook het nationale beleid voor radioactief afval wordt binnenkort, in 2024, 40 jaar. In al die tijd is het beleid nagenoeg onveranderd gebleven en vormt het kader voor onze dagelijkse activiteiten. Dat is mooi, want zonder stabiel beleid is een op de lange termijn gericht afvalbeheer niet mogelijk.

Ter gelegenheid van haar 40e verjaardag heeft COVRA een jubileumboek uitgebracht. Geen saai geschiedenisboek met een opsomming van feiten en cijfers, maar een verzameling van persoonlijke herinneringen en anekdotes die laten zien hoe COVRA is geworden wat ze nu is. Het 40-jarig bestaan van COVRA is ook het thema van de foto's in dit jaarrapport.

Het 40-jarige jubileum was niet de enige reden voor een feestje afgelopen jaar. De officiële opening van de uitbreiding van het Hoogradioactief afval behandelings- en opslaggebouw (HABOG) door de secretaris-generaal van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling- Nucleair Energie Agentschap (OESO-NEA) was onvergetelijk. Net als de bijbehorende en fantastische overzichtstentoonstelling van kunstenaar William Verstaeten.

Gelukkig was het na de COVID-pandemie weer mogelijk om deze mijlpalen gezamenlijk met medewerkers en relaties te vieren. Ook rondleidingen bij COVRA kwamen in 2022 weer op gang en zijn, mede dankzij de toegenomen belangstelling voor nucleaire technologie en het voornemen van het kabinet om twee nieuwe kerncentrales te bouwen, bijna op het niveau van voor de pandemie.

En terwijl COVID langzaam naar de achtergrond verdween, werden we afgelopen jaar geconfronteerd met een brute oorlog in Oekraïne met als gevolg een energiecrisis en de hoogste inflatie in decennia. De beleggingsresultaten van COVRA bleven door het turbulente jaar op de beleggingsbeurzen achter. De financiële resultaten van de bedrijfsvoering zijn daartegenover positief en in lijn met de verwachting. Voor de lange termijn sluiten de resultaten nog steeds aan op de doelen.

De organisatie zet zich actief in voor de toekomst en blijft zich verder ontwikkelen. Het nieuwe ERP-systeem voor afvalmanagement, Radioactief Afval Administratie Systeem (RAfAS), krijgt steeds verder vorm. Het is een uniek product dat COVRA in staat stelt haar klanten nog beter te bedienen en de afvalstroom te volgen en vast te leggen. Voor dit systeem is al veel belangstelling van derden. Dit project wordt, net als vele andere projecten, voor een deel bemenst door externen. Uitgangspunt daarbij is dat COVRA de kaders uitzet en de kennis en informatie binnen de organisatie borgt om uniformiteit in de bedrijfsprocessen te kunnen garanderen. Door de grote hoeveelheid aan projecten vraagt dit veel van onze medewerkers.

COVRA is een belangrijke kennispartner voor de Nederlandse overheid. Afgelopen jaar kwam dat bijvoorbeeld tot uiting door het maken van een radioactiefafvalinventaris samen met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). De focus op kennis en kunde en de unieke wijze van communiceren met de omgeving wordt ook internationaal gezien en erkend. Zo is COVRA gevraagd door de International Atomic Energy Agency (IAEA) om haar kennis op het gebied van afvalbeheer en acceptatievoorwaarden te delen in workshops. Een persoonlijk hoogtepunt uit 2022 was dat ik samen met de burgemeester van Borsele en de CFO van de kerncentrale in Borsele in Wenen een presentatie mocht geven aan een grote groep burgemeesters en autoriteiten uit de hele wereld. Het unieke ecosysteem voor nucleaire ontwikkeling in Zeeland en de open wijze waarop er samengewerkt wordt, oogstte tijdens de bijeenkomst alom bewondering.

Net als COVRA is ook de rest van de nucleaire sector in Nederland in beweging. De sector staat aan de vooravond van ongekende groei en ontwikkeling. Als onderdeel van de energietransitie wordt gewerkt aan twee grote nieuwe kerncentrales. Op het gebied van medische isotopen zijn de voorbereidingen voor de onderzoeksreactor van PALLAS vergoederd en het Amerikaanse SHINE heeft plannen voor een Nederlandse productielocatie voor medische isotopen met behulp van een versnellersysteem. Door het wegvallen van Rusland als leverancier van uraniumbrandstof is Urenco van plan sterk uit te breiden.

Weliswaar laat de komst van het daaraan gerelateerde afval nog enige jaren op zich wachten, ook nu al speelt COVRA een centrale rol in deze ontwikkelingen door alle partijen en de overheid van advies te voorzien ten aanzien van het radioactieve afval wat bij deze ontwikkelingen

gaat ontstaan. Geleidelijke uitbreiding van de capaciteit met innovatieve oplossingen is noodzakelijk. Logischerwijs zullen al deze ontwikkelingen een herbezinning van het overheidsbeleid met zich mee brengen. De fundamenten voor de toekomst staan stevig, maar de wereld verandert en wij veranderen mee. 40 jaar jong kijken we met vertrouwen naar de toekomst.

Met onze dienstverlening hebben de medewerkers van COVRA ook dit jaar weer een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de Nederlandse maatschappij. Veiligheid en milieu zijn en blijven de uitgangspunten voor alle activiteiten bij COVRA. Ik ben dan ook blij dat er ook in 2022 geen incidenten zijn geweest.

Wanneer u belangstelling heeft een exemplaar van ons jubileumboek te ontvangen, laat het ons weten via info@covra.nl of u kunt een exemplaar via Bol.com bestellen (zolang de voorraad strekt). U bent natuurlijk ook van harte welkom op onze locatie voor een rondleiding.

Jan Boelen

Algemeen Directeur COVRA N.V.

Januari

COVRA is begin jaren '90 verhuisd van Petten (Noord-Holland) naar Nieuwdorp (Zeeland). In totaal zijn 15.000 vaten met LMRA (Laag- en MiddelRadioactief Afval) verhuisd, in precies 500 transporten. Na aankomst zijn ze allemaal op straling gemeten en op basis van het stralingsniveau vanaf januari 1992 op de juiste plaats gezet in het nieuwe opslaggebouw, het LOG (Laag- en middelradioactief OpslagGebouw).

De vergunning voor de opslag van LMRA in Petten was van tijdelijke aard. De locatie in Nieuwdorp is sinds 1991 de thuishaven van COVRA, voor een periode van ten minste 100 jaar.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2		
1. Wij zijn COVRA	6		
1.1 COVRA in één oogopslag.....	6		
1.2 Missie en strategie.....	7		
1.3 Personele organisatie	13		
1.4 Financiële weerbaarheid en financiële waarborging tot en met eindberging.....	16		
2. Waardecreatie door COVRA	22		
2.1 De waarde voor onze stakeholders.....	22		
2.2 De langetermijnwaarde voor de maatschappij.....	23		
2.3 Stakeholdersdialoog en materialiteitsanalyse	24		
2.3.1 Stakeholdersdialoog.....	24		
2.3.2 Materialiteitsanalyse.....	25		
3. Materiële onderwerpen	28		
3.1 Veiligheid.....	28		
3.2 Voldoende opslag- en verwerkingscapaciteit.....	29		
3.3 (Inter)nationale advisering, samenwerking en kennisuitwisseling	30		
3.4 Openheid.....	32		
3.5 Klimaat- en milieubescherming.....	34		
3.6 Managementaanpak en resultaten (KPI's).....	37		
4. Waarborgen van de langetermijnwaardecreatie	43		
4.1 Risicoparagraaf	43		
4.1.1 Risicokader	43		
4.1.2 Strategische perceptie van materiële risico's	43		
4.1.3 Risicocontourtabel materiële risico's	44		
4.1.4 Risico beheersing vanuit wet- en regelgeving.....	46		
4.1.5 Risicotabel	48		
4.2 Toekomstparagraaf.....	54		
4.2.1 Investerings.....	54		
4.2.2 Personeelsbezetting	54		
4.2.3 Omstandigheden waarvan de ontwikkeling van de omzet en rentabiliteit afhankelijk is.....	55		
4.2.4 Onderzoek en ontwikkeling.....	55		
5. Corporate governance	58		
5.1 Ondernemingsstructuur	58		
5.2 Verslag van de Raad van Commissarissen	62		
5.3 Ontwikkeling en strategie	63		
5.4 De organisatie.....	64		
5.5 Kwaliteitsborging	64		
5.6 Bijeenkomsten Raad van Commissarissen	66		
5.7 Samenstelling Raad van Commissarissen en Directie	66		
6. Jaarrekening 2022	68		
Balans per 31 december 2022 (na resultaatbestemming)	68		
Winst- en verliesrekening over 2022	69		
Toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening.....	71		
Toelichting op de posten van de balans	78		
Toelichting op de posten van de winst- en verliesrekening.....	82		
Overige gegevens	86		
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	87		
Assurancerapport van de onafhankelijke accountant	91		
Bijlagen	94		
Bijlage 1 Afkortingen- & Begrippenlijst	95		
Bijlage 2 Toelichting op de afvalstromen en emissie.....	97		
Bijlage 3 Overzicht lidmaatschappen	100		
Bijlage 4 Over dit jaarrapport	101		
Bijlage 5 GRI Content Index	102		

COVRA organiseert regelmatig kunstexposities in haar kantoorgebouw. Ieder kwartaal wordt een kunstenaar de gelegenheid geboden om zijn of haar werken tentoon te stellen. Met een vernissage worden deze exposities geopend, waarbij de bezoekers ook kunnen zien wat COVRA doet door een rondleiding te volgen. Deze exposities vinden sinds 1995 plaats.

Op 7 februari 2020 werd de expositie van Rem van den Bosch onder grote belangstelling geopend. Dit was voor de 50e keer dat er een expositie van veelal Zeeuwse kunstenaars werd georganiseerd. Omdat corona zijn intrede deed, is de expositie #7 bijna anderhalf jaar bij COVRA geweest.

Normaliter zijn de exposities vrij toegankelijk tijdens kantooruren. Sinds 1995 zijn er tot nu toe meer dan 45.000 bezoekers een kijkje komen nemen in de voorlichting en opslaggebouwen bij COVRA.

1. Wij zijn COVRA

1.1 COVRA in één oogopslag

De kerncijfers van COVRA van de afgelopen vijf jaren staan in Tabel 1.1.

€ in mln	2022	2021	2020	2019	2018
Omzet	18,6	28,6	18,8	19,8	26,9
Bedrijfsresultaat	3,6	5,3	4,4	11,7	7,3
Netto resultaat	-63,3	43,4	-1,4	16,3	-2,6
Balanstotaal	324,7	380,3	337,7	278,2	262,5
Eigen vermogen	-13,1	50,2	6,8	8,3	-8,0
Volume opgeslagen LMRA ¹ in m ³	38.150	37.858	35.301	34.954	34.168
Volume opgeslagen HRA ² in m ³	110,9	110,3	110,1	109,7	109,1
Aantal bezoekers	1.568	107	690	2.551	2.007
Stralingsdosis terreingrens*	79%	68%	70%	76%	79%
Omgevingsbesmetting	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen
Aantal werknemers (fte)	68,1	68,8	65,6	59,7	61,2
Ziekteverzuim (kort + middellang) in %**	3,5%	2,2%	2,4%	1,5%	2,0%

Tabel 1.1 Kerncijfers 2018-2022

* als % van de toegestane limiet

** berekend als ziekte(dagen kort+middellang / 365 dagen, lang verzuim (>43 dagen) is niet meegenomen

1. LMRA = Laag- en MiddelRadioactief Afval

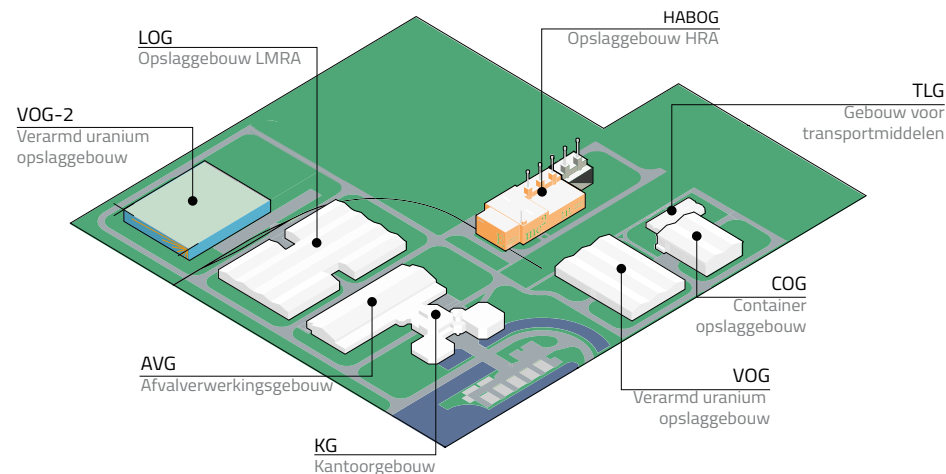
2. HRA = HoogRadioactief Afval

Bedrijfsprofiel

COVRA heeft als enig bedrijf in Nederland een vergunning om radioactief afval te verzamelen, te verwerken en op te slaan. Alle bedrijven in Nederland die met radioactieve stoffen werken, zijn verplicht hun radioactief afval aan COVRA aan te bieden. Om deze taak uit te kunnen voeren heeft COVRA een opslag- en verwerkingsfaciliteit gerealiseerd in Zeeland, op het haventerrein Vlissingen-Oost in de gemeente Borsele. Op het terrein van twintig hectare staan vijf opslaggebouwen, een afvalverwerkingsgebouw en een kantoorgebouw. Het meest markante gebouw is het knaloranje HABOG. Verder zijn er twee opslaggebouwen voor verarmd uranium, Verarmd uranium opslaggebouw (VOG-1) en VOG-2 (het blauwe gebouw), het Laag- en middelradioactief afval opslaggebouw (LOG) en het Container opslaggebouw (COG).

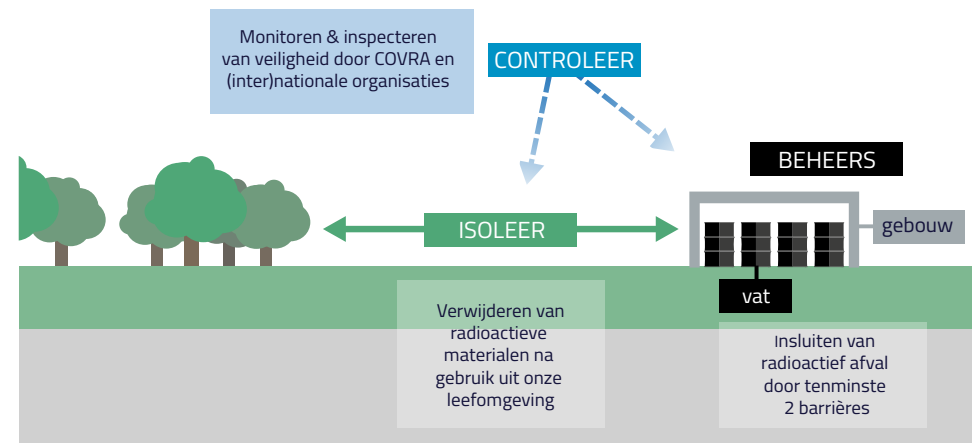
1.2 Missie en strategie

COVRA vervult haar rol zelfstandig, transparant, effectief en zorgvuldig. De Kernenergiewet vormt hierbij het kader. De onderwerpen in de Kernenergiewet zijn uitgewerkt in Algemene Maatregelen van Bestuur, meer gedetailleerde ministeriële regelingen en een Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS)-verordening. COVRA dient het publiek belang door blijvend te zorgen voor het Nederlands radioactief afval. COVRA zorgt voor een veilige situatie tot het radioactief afval zodanig vervallen is, dat het geen gevaarlijke

Figuur 1.1 Plattegrond terrein COVRA

hoeveelheden straling meer uitzendt. Het afval wordt gedurende een lange periode bovengronds opgeslagen volgens het principe van 'isoleren, beheersen en controleren' (IBC-principe).

Figuur 1.2 Radioactief afvalbeheer volgens IBC-principe: isoleren, beheersen en controleren

Aansluitend op deze periode van bovengrondse opslag neemt COVRA ook verantwoordelijkheid voor een definitieve oplossing voor het afval dat in haar bezit is. Daarvoor doet COVRA onderzoek naar de ontwikkeling en realisatie van een geologische eindberging. Volgens het beleid wordt deze gerealiseerd na een periode van ten minste honderd jaar opslag. Dit relatief lange tijdsbestek wordt gehanteerd om verschillende redenen. In Nederland wordt maar een beperkte hoeveelheid radioactief afval geproduceerd. Het duurt dus een tijdje voordat er een enigszins substantieel volume is. Bovendien zorgt de langere periode ervoor dat de warmteafgifte van hoogradioactief afval is afgenomen wat de eindberging vereenvoudigt. Daarnaast wordt de tijd benut om voldoende financiële middelen te genereren voor de financiering en om te onderzoeken op welke manier een eindberging in Nederland technisch realiseerbaar en tegelijkertijd maatschappelijk aanvaardbaar is. Ten slotte schept de periode ruimte om mogelijkheden in internationale samenwerkingen te onderzoeken en eventueel te ontwikkelen.

Het Nederlands Radioactief Afvalbeleid dat in essentie sinds de formulering begin jaren tachtig stabiel is, zet de kaders waarbinnen COVRA kan werken. COVRA vult dit zelfstandig in met een eveneens op de lange termijn gerichte afvalstrategie en de uitvoering daarvan. Dit doet COVRA aan de hand van:

- **Robuuste techniek.**

De infrastructuur, zoals gebouwen, machines en verpakkingen, is vanaf het begin ontworpen voor de lange termijn. Het HABOG is bijvoorbeeld ontworpen voor een periode voorbij de ingebruikname van de eindberging.

- **Stabiele organisatie.**

Er is één centrale professionele zelfstandige organisatie waar al het Nederlands radioactief afval samenkomt. Een industrieel bedrijf gesitueerd in een stabiel haven- en industriegebied (Sloegebied), zodat toegang tot essentiële diensten voor de lange termijn geborgd is.

- **Financieel op orde.**

De onzekerheid over het langetermijnbestaan van de ontdoener wordt ondervangen door juridische en economische eigendomsoverdracht van het afval tegen finale kwijting. We streven naar een positief bedrijfsresultaat op basis van volledige dekking van de bedrijfsvoering, onderzoek en ontwikkeling uit de afvaltarieven waarbij de 'vervuiler' betaalt. Er zijn geen (structurele) subsidies. Het vermogensbeheer gebeurt professioneel ter dekking van de langetermijnverplichtingen voor opslag en eindberging.

- **Kennisopbouw.**

We borgen dat de kennis over het afval van nu beschikbaar blijft voor de opslag en het ontwerp van de eindberging. De opbouw en ontwikkeling van kennis door onderzoek en kennisoverdracht binnen Nederland, Europa en daarbuiten zorgen ervoor dat het afval beheerd wordt met de best beschikbare methodes en technieken.

- **Maatschappelijke inbedding en acceptatie.**

COVRA maakt onderdeel uit van de lokale samenleving en is open en uitnodigend voor het publiek en transparant in haar verantwoording. De nucleaire activiteiten worden door gemeente en provincie begrepen en omarmd en worden gedragen door een stabiel, op lange termijn gericht nationaal beleid. Onafhankelijk toezicht, gebaseerd op internationale standaarden, staat garant voor veiligheid en zorgvuldigheid.

Strategische visie 2020-2025

Iedere vijf jaar herijkt COVRA haar strategische visie voor de vijf jaren die volgen. In de laatste herijking is voor de periode 2020-2025 zonder radicale koerswijzigingen voortgebouwd op de visie van 2015 tot 2020. COVRA blijft de richting volgen die ze toen koos en richt zich nu op de uitvoering daarvan, met als motto: 'Voorwaarts denken; denkend doen'. Een samenvatting van de laatste strategische verkenning is beschikbaar op de website van COVRA. De strategische visie wordt, gedurende de periode waarvoor ze is opgesteld, nog waar nodig bijgesteld om aan te blijven sluiten bij en te anticiperen op ontwikkelingen in de maatschappij en de sector.

Missie, visie en doelen

Nucleaire technologie is onmisbaar in onze moderne duurzame samenleving. Veilig en verantwoord beheer van radioactief afval is een voorwaarde voor de toepassing van die technologie. COVRA voorziet daarin met als missie: 'blijvend zorgen voor het Nederlandse radioactieve afval om mens en milieu te beschermen'. COVRA hanteert daarbij drie strategische doelstellingen. Deze doelstellingen zijn in algemene termen gedefinieerd vanwege de langetermijnhorizon van meer dan honderd jaar. Voor elke doelstelling is een strategie bepaald om zo goed mogelijk

invulling te geven aan het doel. De doelstellingen en bijbehorende strategieën zijn als volgt:

- **COVRA is een professioneel bedrijf.**

COVRA is financieel gezond en duurzaam, heeft haar processen op orde en werkt doelmatig. Ze is een aantrekkelijke werkgever met een bedrijfscultuur die verankerd is in vakmanschap. COVRA is open en transparant in al haar activiteiten en is onderdeel van de lokale samenleving. Veiligheid is het uitgangspunt.

- **COVRA is een integrale dienstverlener.**

COVRA werkt vanuit een op lange termijn gerichte afvalstrategie en een integrale ketenbenadering. COVRA biedt haar diensten aan vanaf het ontstaan van het afval tot en met de eindberging. De organisatie richt zich op praktische oplossingen voor de klant in samenwerking met de klant. COVRA wordt gezien als een 'trusted advisor'.

- **COVRA is het expertisecentrum voor radioactief afval.**

COVRA treedt op als regisseur, stimulator en coördinator van onderzoek. Bovendien voert COVRA zelf onderzoek uit, ontwikkelt en deelt kennis. Zij zet kennis en kunde ook in waar het gaat om (inter)nationale wet- en regelgeving rondom radioactief afval. Ze creëert bewustzijn en begrip voor de dilemma's rond (langlevend) radioactief afval.

Langetermijnafvalstrategie

In de bedrijfsstrategie staat de langetermijnafvalstrategie centraal. Die houdt in dat radioactief afval veilig beheerd moet worden zolang het risico's voor mens en milieu met zich meebrengt. De langetermijnafvalstrategie bepaalt hoe het afval wordt gekarakteriseerd, verwerkt en opgeslagen. Het uiteindelijke doel is het realiseren van een definitieve oplossing voor het afval. Om deze reden houdt COVRA nu al rekening met eisen in de toekomst. Hierbij wordt een aantal uitgangspunten gehanteerd:

- **Een gestructureerde invulling van de veiligheidsfuncties (isoleren, insluiten en afschermen).**

Elk opslagsysteem is een combinatie van een afvalverpakking en een opslaggebouw. Het bestaat uit meerdere fysieke barrières. Die vervullen afzonderlijk en/of gezamenlijk de veiligheidsfuncties isoleren, afschermen en insluiten. Vanwege de lange termijn van het afvalbeheer is het van belang dat de oorspronkelijke analyses en overwegingen voor een bepaald opslagsysteem en de daaraan gekoppelde criteria begrijpelijk zijn en blijven.

- **Het hanteren van een logische lijn aan standaardverpakkingen om variatie over tijd beheersbaar te houden.**

Vanuit een bedrijfseconomisch perspectief vragen klanten om grootvolumeverpakkingen voor gemengd afval, afgestemd op een specifieke behoefte. Dit kan zorgen voor lagere kosten voor de afvalproducent op dit moment, maar kan in de toekomst grotere kosten met zich meebrengen als er later aanpassingen aan de verpakking of opslag noodzakelijk blijken. COVRA probeert hieraan tegemoet te komen door een logische lijn van standaardverpakkingen met diverse groottes ter beschikking te stellen.

- **Het vermijden van onomkeerbaarheid in conditionering.**

De komende eeuw zullen nieuwe inzichten en technieken beschikbaar komen voor

radioactief afvalbeheer. Om hiervan te kunnen profiteren is het verstandig om onomkeerbare verwerkingsstappen zoveel mogelijk te vermijden. Daartegenover staat dat het in bepaalde gevallen verstandig kan zijn om nu al stabiele eindverpakkingen te creëren die de beheersbaarheid verbeteren, het volume reduceren en kosten verminderen. Dit wordt per geval afgewogen.

▪ **Op lange termijn gericht assetmanagement en ontwerp.**

Het Nederlandse beleid gaat uit van een periode van minimaal honderd jaar bovengrondse opslag van radioactief afval. Dit betekent dat COVRA in het ontwerp en beheer van gebouwen, systemen en afvalverpakkingen rekening houdt met een periode van ruimschoots honderd jaar. Dit voorkomt onverwachte, kostbare herstel- of levensduurverlengende activiteiten.

- Advies en dienstverlening door:
 - beschikbaar te zijn als expertisecentrum voor overheid, bedrijven en samenleving.
 - het geven van onderwijs, training en advies.
 - dienstverlening op locatie, locatiebeheer en management van ontmantelingsprojecten.
- Kennisontwikkeling en innovatie door middel van:
 - onderzoek naar en voorbereiding van de eindberging.
 - ontwikkeling van innovatieve ontmantelingsstrategieën.
 - ontwikkeling van nieuwe afvalverwerkings- en opslagmethodes.
 - participatie in diverse internationale netwerken voor radioactief afvalmanagement.
- Onderhouden van een actieve dialoog met haar omgeving en andere stakeholders

Kernactiviteiten

Om haar strategie te realiseren, voert COVRA de volgende kernactiviteiten uit:

- Bedrijfsmatige inzameling, verwerking en opslag van alle soorten radioactief afval.
- Beheer van financiële middelen en voorzieningen voor de bovengrondse langetermijn opslag en eindberging.

Projecten 2022 – 2023

De kernactiviteiten vormen de basis van de specifieke projecten die COVRA uitvoert. In het volgende kader zijn de projecten opgenomen waarop COVRA zich richtte in 2022 en gaat richten in 2023. Per doelstelling en bijbehorende strategie worden de ontwikkelingen in 2022 en de verwachtingen voor 2023 weergegeven.

Een professioneel bedrijf	Ontwikkelingen in 2022	Verwachting voor 2023
Financieel gezond en duurzaam	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Externe evaluatie van de toepassing van de richtlijnen voor de afvaltarieven afgerond. Aanbevelingen verwerkt in een nieuw vereenvoudigd integraal kostenmodel en geaccordeerd door de RvC. ▪ Externe evaluatie van het beleggingsstatuut. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tarievenbeleid doorontwikkelen op basis van het vernieuwde kostprijsmodel en nieuwe richtlijnen van de toezichthouder. ▪ Opstellen van nieuw vijfjarenbeleggingsstatuut op basis van eerder uitgevoerde externe evaluatie en consultatie van stakeholders. ▪ Verdere uitwerking van de Environmental, Social & Governance (ESG)-ambitie.
Aantrekkelijke werkgever	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cao (met daarin opgenomen een automatische prijscompensatie) in afstemming met de vakbond FNV verlengd tot eind 2024. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nader inspelen op de aangekondigde nucleaire 'revival' door proactief posities te bezetten. ▪ Herstructurering van het functiegebouw en functiewaarderingssystematiek. ▪ Start met uitwerken van de effecten van de komende pensioenstelselveranderingen (COVRA heeft een eigen pensioenreglement). ▪ Procesafspraken met de OR en vakbond over het actief uitwerken van een 'fit over the finish'-beleid.
Bedrijfscultuur verankerd in vakmanschap	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verder versterking van de organisatiecultuur door uitvoering van het derde periodieke onderzoek onder medewerkers en intensivering van de dialoog over de kernwaarden op afdelingsniveau. ▪ Deelname Nationale Vitaliteitsweek. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitwerking van de aandachtspunten uit het tweejaarlijkse organisatiecultuuronderzoek in gesprek met de medewerkers.

Open en transparant	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Officiële opening van de HABOG-uitbreiding onder internationale belangstelling. Onthulling van het doorontwikkelde kunstwerk. ▪ Viering van het 40-jarig bestaan door het publiceren van een boek over de organisatie. ▪ Herstart van rondleidingen en publieke bijeenkomsten. ▪ Internationale presentatie van het nucleaire ecosysteem in Zeeland samen met de gemeente Borsele en de kerncentrale Borssele. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Deelname aan de Open Havendagen. ▪ Actieve publieksinformatie over de verwachtingen van de nucleaire ontwikkelingen en de invloed daarvan op de omgeving. ▪ Evaluatie van de recente uitspraak van de Raad van State over de positie van COVRA als uitvloeisel van haar (deels) publieke taak namens de overheid. Vervolgens uitwerken en effectueren van de benodigde processen en systemen.
Effectieve doelmatige organisatie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organisatie brede cybersecurity awareness campagne uitgevoerd met workshops en praktijktesten. ▪ Tweede fase van het digitaliseren van de interne administratieve processen. ▪ Start life-testing van het integrale digitale afvalbeheerssysteem. ▪ Doorontwikkelen en operationaliseren van het integraal managementsysteem (IMS). ▪ Introduceren portfoliomanagement voor het balanceren van projecten en organisatiecapaciteit. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Continueren van de cybersecurity awareness campagne. ▪ Digitaliseren van inkoop en proces financiële verplichtingen (AFAS). ▪ Oplevering en ingebruikname van RAfAS. ▪ Start integrale opzet van kennisbeheer binnen COVRA. ▪ Voorbereiding van periodieke externe certificatie van het IMS.

Een integrale dienstverlener	Ontwikkelingen in 2022	Verwachting voor 2023
Op lange termijn gerichte afvalstrategie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bouw nieuw transport- en logistiekgebouw gestart. ▪ Vergunningstraject Multifunctioneel Opslaggebouw (MOG) gestart. ▪ Start ontwerpfasen van een mogelijke plasmaoven. ▪ Ingebruikname uitbreiding HABOG. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oplevering nieuw transport- en logistiekgebouw. ▪ Aanbesteding en bouw MOG. ▪ Goedkeuring detail ontwikkelingsfase plasmaoven.
Integrale ketenbenadering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verdere afvoer van historisch afval uit Petten. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verdere afvoer van historisch afval uit Petten. Start aanvoer van mogelijk alfa-houdend afval.
Dienstverlening op locatie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Positionering voor toekomstige ontmantelingsactiviteiten (beheer Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland (GKN) en ontmanteling). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitwerken van mogelijke beheer- en ontmantelingsactiviteiten GKN. ▪ Onderzoeken van verdere dienstverlening aan ziekenhuizen als gevolg van veranderend overheidsbeleid.
'Trusted advisor'	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ondersteuning van de overheid in de rapportages en presentatie van het Joint Convention report. ▪ Opstellen van een nationale afvalinventaris, samen met RIVM, als grondslag voor de toekomstige herijking van het nationaal radioactiefafvalprogramma. ▪ Kennisdrager, samen met de collega's uit de UK, in IAEA-workshops over afvalbeheer. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitwerking toekomstscenario's voor de mogelijke komst van nieuwe kerncentrales en ten behoeve van beleid en organisatie-ontwikkeling (Masterplan 2050). ▪ Ondersteuning van de overheid in de voorziene internationale inspectiemissies zoals ARTEMIS, Integrated Regulatory Review Service (IRRS), International Physical Protection Advisory Service (IPPAS) en de TPR Firesafety.

Expertisecentrum voor radioactief afval	Ontwikkelingen in 2022	Verwachting voor 2023
Kennisontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> Voortzetting onderzoeksprogramma eindberging. Oriëntatie op de ontwikkeling van een integrale toekomstige ontmantelingsinfrastructuur. 	<ul style="list-style-type: none"> Voortzetting onderzoeksprogramma eindberging. Start integrale opzet van kennisbeheer binnen COVRA met een inventarisatie van domeinen en processen.
Creëren van bewustzijn en begrip	<ul style="list-style-type: none"> Ontvangst en rondleidingen op de locatie herstarten na de COVID-19-pandemie. Begrip verbeteren voor radioactief afvalbeheer door middel van interviews en achtergrondstukken in de nationale en internationale pers. Gedreven vanuit de opening van de uitbreiding van het HABOG en het voornemen van het kabinet om twee nieuwe kerncentrales te bouwen. 	<ul style="list-style-type: none"> Actieve publieksbenadering tijdens de Open Havendagen waarin COVRA's rol en de verwachte ontwikkelingen in de sector gedeeld zullen worden.
Draagt bij aan beleidsvorming	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering van een nationale afvalinventarisatie in samenwerking met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) als grondslag voor de toekomstige herijking van het nationaal radioactiefafvalprogramma. Ondersteuning van de overheid in de rapportages en presentatie van het Joint Convention report. Kennisdrager in IAEA- en EURAD-workshops over afvalbeheer. 	<ul style="list-style-type: none"> Uitwerking toekomstscenario's voor de mogelijke komst van nieuwe kerncentrales en ten behoeve van beleid en organisatie-ontwikkeling. Ondersteuning van de overheid in de voorziene internationale inspectiemissies zoals ARTEMIS, IRRS en IPPAS.
Internationale samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> Lidmaatschap in European Repository Development Organisation working group (ERDO)-programma. Actieve deelname in de ontwikkeling van IAEA, OESO-NEA, Club of Agencies (CoA) en ERDO gremia. 	<ul style="list-style-type: none"> Uitbreiden van het aantal deelnemende landen in het ERDO-programma. Continueren van een actieve deelname in de ontwikkeling van IAEA, OESO-NEA, CoA en ERDO gremia.

Tabel 1.2 Projecten 2022- 2023

Maart

Elk jaar organiseren European Nuclear Society en Foratom de conferentie waar communicatie experts van nucleaire organisaties, toezichhouders en internationale organisaties (zoals de IAEA) bijeenkomen om kennis, nieuws en ervaringen uit te wisselen. Op 20 en 21 maart 2017 werd de conferentie, PIME (Public Information and Material Exchange) voor het eerst in een nucleair gebouw gehouden; het toen nog niet in gebruik genomen opslaggebouw voor verarmd uranium, VOG-2.

Dit gebouw is, net zoals het HABOG, zowel een technisch gebouw als een kunstwerk van William Verstraeten. Ontworpen als de grootste zonnewijzer van Europa wijst het VOG-2 op het belang van tijd in radioactief afvalbeheer. Voordat het in gebruik genomen werd, bood het toen lege gebouw een unieke mogelijkheid om een nucleair communicatiecongres te houden in een nucleair gebouw dat tegelijkertijd een communicatie instrument is.

Activiteiten 2020 – 2025

In de strategische verkenning 2020 - 2025 is een aantal projecten gedefinieerd die COVRA in die periode uitvoert. Deze strategische projecten reiken verder dan de bovengenoemde activiteiten voor 2023.

Doelen		
Een professioneel industrieel bedrijf	Een integrale dienstverlener	De kennisdrager radioactief afval
Strategie		
Financieel gezond en duurzaam Aantrekkelijke werkgever Bedrijfscultuur verankerd in vakmanschap Open en transparant Effectieve, doelmatige organisatie	Lange termijn gerichte afvalstrategie Integrale ketenbenadering Dienstverlening op locatie 'Trusted advisor'	Kennisontwikkeling Creëren van bewustzijn en begrip Draagt bij aan beleidsvorming Internationale samenwerking
Projecten		
Cultuurontwikkeling Opvolging tienjaarlijkse evaluatie (10EVA) Opvolging risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) Integraal managementsysteem Financieel en HR-systeem Transport- en logistiekgebouw Radioactief Afval Administratie systeem IT-infrastructuur Compliance beheerssysteem	Oplevering uitbreiding HABOG Multifunctioneel opslaggebouw Plasmaoven Nucleaire dienstverlening radioactief afval, waaronder het oplossen van het historisch afval probleem	Onderzoeksprogramma eindberging Masterplan 2050 Proactieve communicatiestrategie Scenario ontwikkeling nucleaire revival

Figuur 1.3 Samenvatting verkenning 20/25: doelen, strategie en projecten

1.3 Personele organisatie

COVRA streeft ernaar een aantrekkelijke werkgever te zijn met een prettig werkklimaat en goede arbeidsomstandigheden en -voorwaarden. Een open cultuur is daar onderdeel van. Een gezonde bedrijfscultuur en gemotiveerde medewerkers zijn doorslaggevend voor het succes van een bedrijf. Om kennis en competenties op een hoog niveau te houden, heeft iedere medewerker toegang tot relevante opleidingen en cursussen. Ook het aanname- en promotiebeleid is gericht op kennis en competenties. Dat komt onder meer tot uiting in het personeelskwalificatieplan³.

COVRA is een compacte organisatie. COVRA streeft een flexibel en weerbaar organisatiemodel na. De flexibiliteit van de organisatie wordt geborgd door een kleine flexibele schil ter onder-

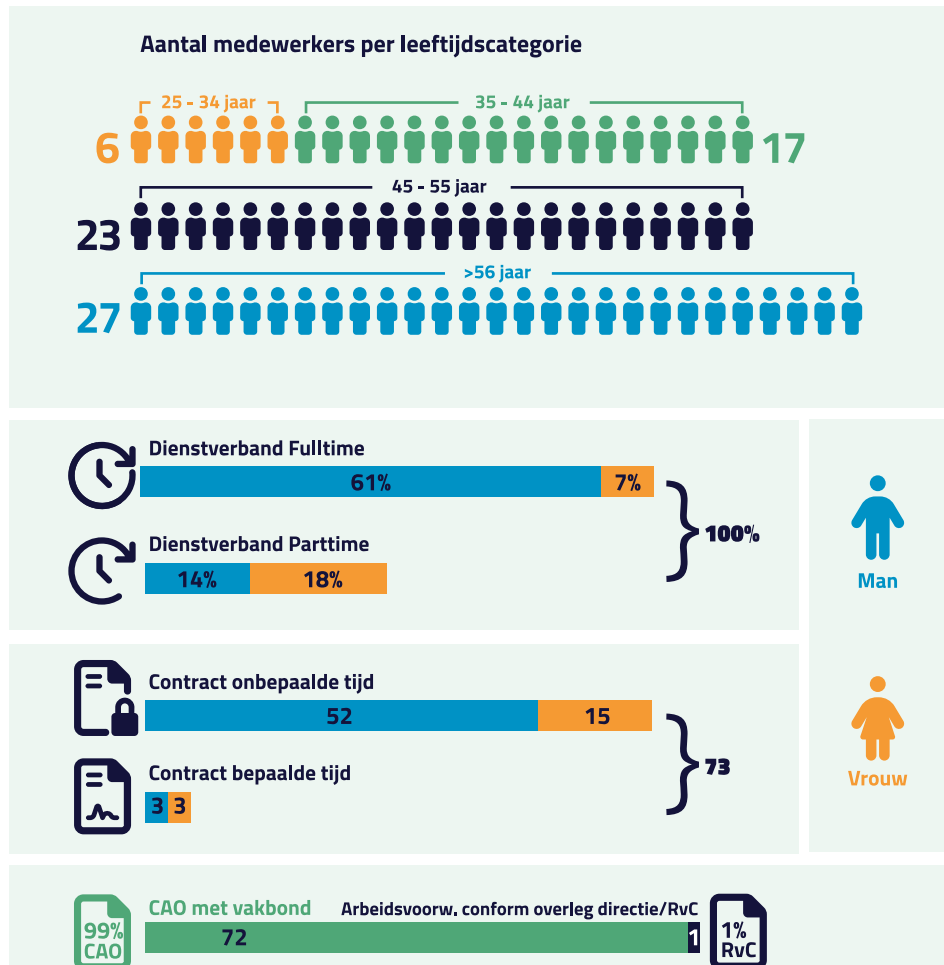
steuning van de eigen medewerkers. Die schil bestaat uit tijdelijk ingeleend personeel om projecten te kunnen realiseren en tijdelijk ingehuurd specialistische kennis voor incidentele vraagstukken of werkzaamheden. Het borgen van de opgedane kennis binnen de organisatie staat daarbij steeds voorop. De weerbaarheid van de organisatie wordt onder meer geborgd door kernposities binnen de organisatie in te vullen met eigen medewerkers en proactief om te gaan met te verwachten vacatures.

Vanwege relatief lange dienstverbanden, de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand en de stijgende AOW-leeftijd is het belangrijk medewerkers fysiek en mentaal gezond, vitaal en in balans te houden zodat zij gedurende hun hele loopbaan bij COVRA een bijdrage aan de organisatie kunnen leveren en hun loopbaan in goede gezondheid kunnen beëindigen. Flexibiliteit van geest speelt een belangrijke rol, omdat de organisatie en werkzaamheden gedurende de loopbaan veranderen.

3. Personeelskwalificatieplan: in het functiegebouw zijn omschrijvingen vastgelegd van alle binnen de organisatie voorkomende functies waarbij tevens is aangegeven welke kwalificatie-eisen per functie worden gesteld.

Personele bezetting

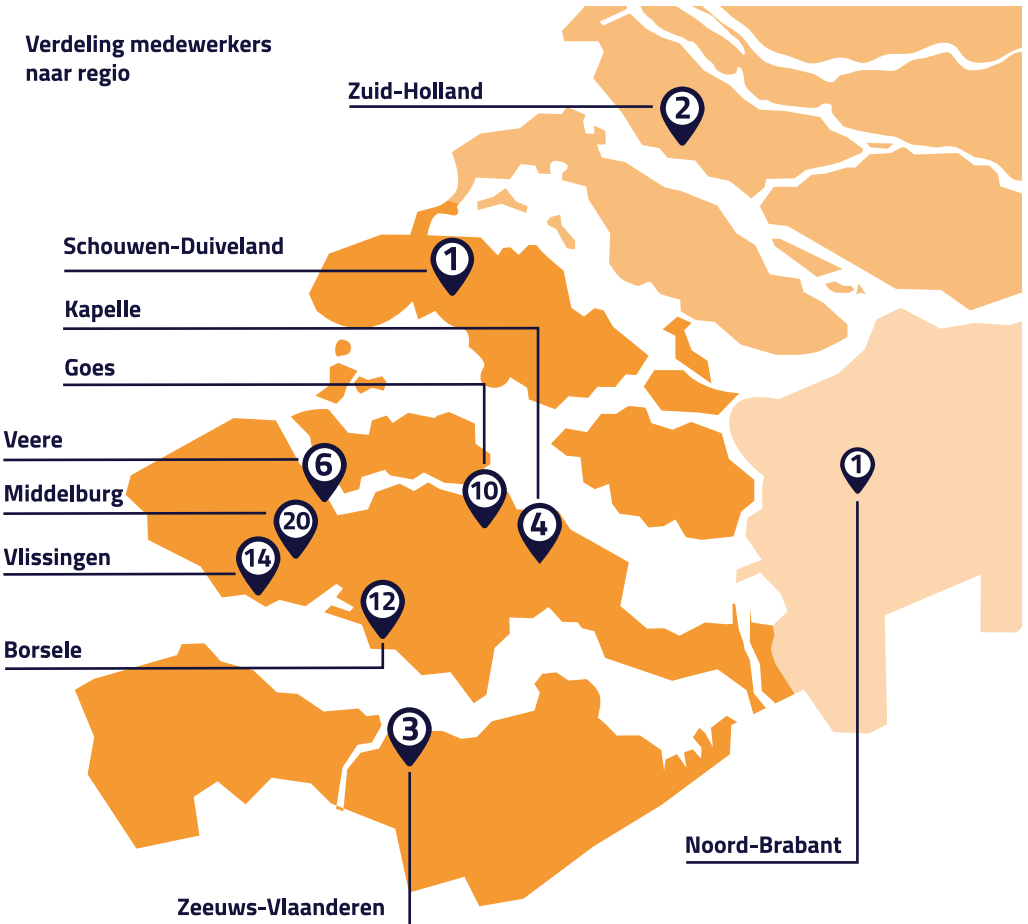
Eind 2022 hebben 73 personen (68,1 fte) een dienstverband bij COVRA. Dit wordt in de praktijk aangevuld met 28 ingehuurde specialisten (per 31 december 2022). De meeste ingehuurde experts werken in automatisering (8), projectmanagement (7) of facilitaire dienstverlening (4) en zijn op parttimebasis op basis van detachering of als ZZP-er bij de organisatie betrokken. Van het totale personeelsbestand werkt 31% in parttime dienstverband, 69% in fulltime dienstverband, en is 24,7% vrouwelijk en 75,3% mannelijk. De gemiddelde leeftijd van de medewerkers per einde 2022 is 49,4 jaar. De gemiddelde leeftijd is met 0,8 jaar licht gedaald

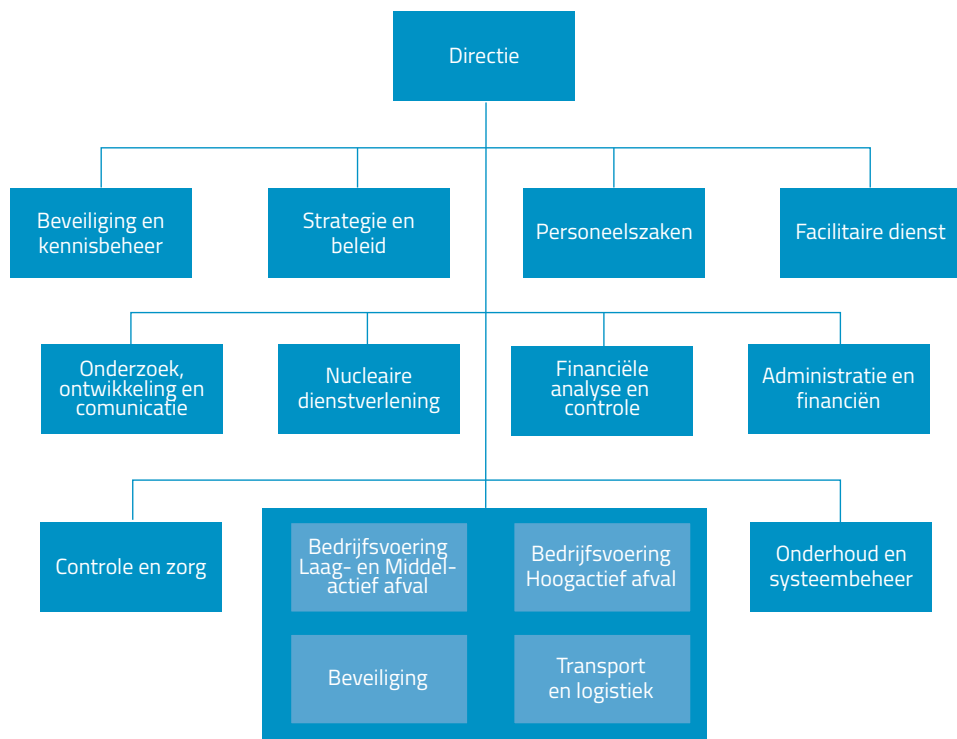

Figuur 1.4 Infographic personele bezetting

ten opzichte van 2021. Naar verwachting zal de gemiddelde leeftijd door natuurlijk verloop geleidelijk afnemen. Het aantal mensen dat parttime is gaan werken, is met circa 10% toegenomen.

De organisatie is stabiel en functioneel opgezet en sluit daarmee aan op de werkprocessen. De planningssystematiek, waarbij een top-down benadering gehanteerd wordt, is succesvol gebleken. Indien noodzakelijk kan het plan worden aangepast waarbij prioriteit wordt gegeven aan de voortgang van de dagelijkse bedrijfsvoering boven nieuwe ontwikkelingen.

Figuur 1.5 Organigram (afdelingsstructuur)

Uitstroom en instroom

Bij COVRA is het personeelsverloop al jaren zeer laag. De gemiddelde duur van een dienstverband bij COVRA is ongeveer dertien jaar. Een deel van de huidige medewerkers is al betrokken bij de organisatie sinds de vestiging in Zeeland begin jaren negentig. Hierdoor bestaat het risico dat een hele generatie in korte tijd pensioengerechtigd wordt wat, zeker in relatie met de compactheid van de organisatie, hiaten kan veroorzaken in beschikbaarheid van kennis en kunde. Het is noodzakelijk dat ervaren werknemers die met pensioen gaan hun kennis gedege kunnen overbrengen aan andere collega's en nieuwe medewerkers. Om deze kennisoverdracht te faciliteren, kiest COVRA ervoor proactief te rekruteren en relatief lange inwerkperiodes voor nieuwe werknemers te hanteren.

In 2022 heeft COVRA elf nieuwe medewerkers mogen verwelkomen en zijn twaalf personen uit dienst getreden. Het aannamebeleid is erop gericht om naast de specifieke opleidingen van de kandidaten ook te kijken naar de interesses, mogelijkheden en vaardigheden. De benodigde

vaktechnische kennis en stralingsaspecten kunnen in een apart opleidingstraject aangeboden worden.

Ook COVRA heeft te maken met krapte op de arbeidsmarkt over de gehele breedte; niet alleen voor MBO-geschoolde vakmensen, maar ook voor meer gespecialiseerde management- en beleidsfuncties. COVRA positioneert zich als een aantrekkelijke werkgever om daarmee de beschikbaarheid van benodigde kennis en kunde en gekwalificeerde medewerkers te kunnen waarborgen. Dit komt naar voren in aspecten als de primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden, effectieve arbeidsmarktcommunicatie en de ondersteuning van onderwijsinitiatieven. Uit navraag bij kandidaten blijkt dat COVRA aantrekkelijk is vanwege de interessante werkomgeving, de mogelijkheid om met COVRA een belangrijke bijdrage aan de Nederlandse samenleving te leveren en het goede arbeidsvoorwaardenpakket. Hierdoor is de verwachting dat de operationele functies ook in de nabije toekomst nog vervuld kunnen worden.

Trends en ontwikkelingen

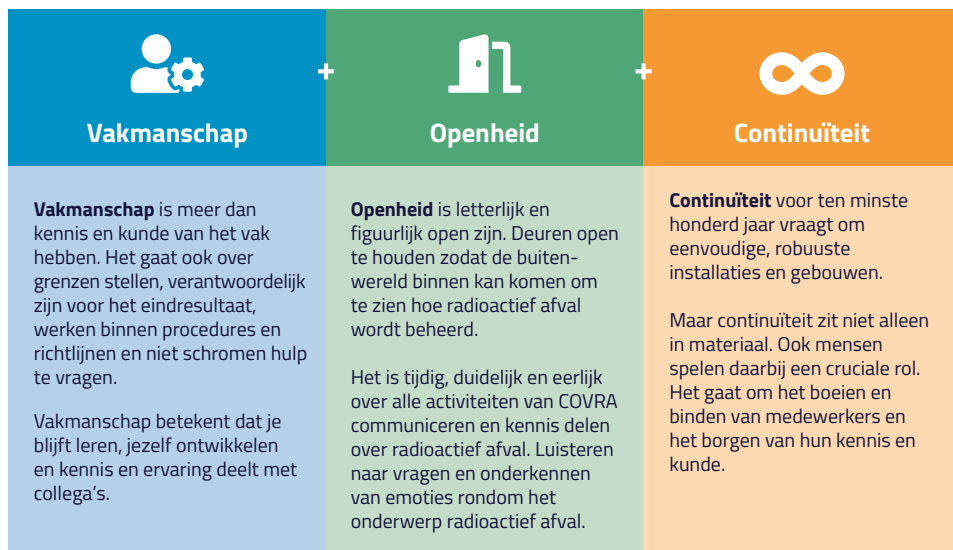
Nieuwe cao en pensioenregeling

COVRA kent een eigen cao en pensioenregeling. In 2022 is met de vakbond FNV een nieuwe cao gesloten tot eind 2024. COVRA en FNV zijn overeengekomen dat de looptijd van de huidige cao verlengd wordt zonder inhoudelijke wijzigingen.

Verankeren van de organisatiecultuur

Cultuur en gedrag, gestoeld op de kernwaarden (vakmanschap, openheid en continuïteit) zijn een voorwaarde voor het succes van COVRA. Het verder ontwikkelen van de bedrijfscultuur is een proces waaraan binnen COVRA voortdurend gewerkt wordt. Een éénmalige actie is niet voldoende.

Tijdens de personeelsgesprekken en afdelingsoverleggen is het gesprek gevoerd over de kernwaarden, wat ze voor de medewerkers betekenen en hoe medewerkers daaraan kunnen bijdragen. Iedere twee jaar laat COVRA een onafhankelijk organisatiecultuuronderzoek (medewerkerstevredenheidsonderzoek) uitvoeren om na te gaan of de organisatie zich ook daadwerkelijk in de gewenste richting ontwikkelt. Het meest recente onderzoek, dat eind 2022 is uitgevoerd, laat een aantal belangrijke aandachtspunten zien. Denk hierbij aan leiderschap, veiligheid en communicatie. Omdat COVRA de organisatiecultuur belangrijk vindt blijft zij inzetten op de open dialoog met haar medewerkers over wat zij nodig hebben om zich gemotiveerd en gewaardeerd te voelen. In 2023 wordt er opvolging gegeven aan de belangrijkste uitkomsten van dit organisatiecultuuronderzoek.

Figuur 1.6 kernwaarden cultuur en gedrag COVRA

Organisatieontwikkeling

Structurele onderhoudswerkzaamheden en nieuwe ontwikkelingen brengen een beperkte groei van de organisatie met zich mee. Het aantal fte's is de afgelopen vijf jaar gestegen van 61,2 naar 68,1. In hoofdstuk 4.2.2. Toekomstparagraaf-Personeelsbezetting is de verwachte fte-ontwikkeling tot en met 2025 per afdeling opgenomen.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim (kort en middellang verzuim, < 43 dagen) over 2022 was 3,5% en is gestegen ten opzichte van 2021 (over 2021: 2,2%). Het langverzuim (> 43 dagen) was in 2022: 1,95% en is gedaald ten opzichte van het verzuim in 2021 (2,7%). Het percentage langverzuim wordt door de beperkte omvang van de populatie sterk bepaald door individuele gevallen. Geen van de langverzuimgevallen heeft een werkgerelateerde oorzaak. De begeleiding van deze gevallen is gericht op een beheerste re-integratie en het bieden van ondersteuning in de maatschappelijk sociale context waar nodig.

1.4 Financiële weerbaarheid en financiële waarborging tot en met eindberging

Zodra aangeboden afval door COVRA wordt ingenomen en geaccepteerd, en het dus aan de geldende vereisten voldoet, wordt COVRA juridisch en economisch eigenaar van het radioactief afval. Het tarief, waar onder andere alle kosten van transport naar COVRA tot en met de uitgaven voor de eindberging rond 2130 zijn inbegrepen, wordt op het moment van overdracht in één keer in rekening gebracht. De overdracht gaat tegen finale kwijting, dat wil zeggen dat na de overdracht alle bijbehorende risico's voor COVRA zijn. De afvalproducent kan er dan op vertrouwen dat het afval veilig en professioneel wordt beheerd en heeft er geen omkijken meer naar. Deze manier van werken is uniek in Europa.

Financiële weerbaarheid

De leidende uitgangspunten voor COVRA ten aanzien van haar financiële beleid zijn:

- De vervuiler betaalt alle huidige en toekomstige uitgaven voor het beheer van het radioactief afval;
- Er is een consistent en onderbouwd tarievenbeleid;
- Er is een langetermijn-commitment: COVRA neemt afval in eigendom over tegen finale kwijting;
- COVRA opereert als een zelfstandig bedrijf, zonder staatsondersteuning;
- Er is een beperkte resultaatdoelstelling met een jaarlijks streefrendement in opdracht van het Ministerie van Financiën, die een gezonde bedrijfsvoering op lange termijn mogelijk maakt.

COVRA heeft circa 300 klanten, waarvan vijf klanten ook niet-standaardafval aanleveren waarvoor installaties, machines of opslaggebouwen gefaciliteerd dienen te zijn. Met deze vijf klanten die dit aanleveren, zijn in het verleden langlopende contracten opgesteld. Hierdoor kan COVRA goed inspelen op de verwachte toekomstige aanlevering van specifiek radioactief afval en de benodigde verwerkings- en opslagcapaciteiten, alsmede de bijbehorende financiële verplichtingen voor toekomstig beheer.

Tarieven

De ANVS ziet erop toe dat de tarieven conform de wetgeving transparant, non-discriminatoir en objectief zijn. De tarieven worden jaarlijks goedgekeurd door de Raad van Commissarissen (RvC).

De tarievenstructuur wordt bepaald aan de hand van een aantal basisprincipes. Deze zijn vastgelegd in nationaal beleid en regelgeving. Dat zijn de volgende:

- Het principe dat de vervuiler betaalt: er is geen directe of indirecte overheidssubsidie.

Alle kosten van het afvalbeheer worden in de tarieven verrekend. Om de continuïteit als zelfstandige onderneming te kunnen waarborgen is een rendement noodzakelijk.

- **Transparantie:** de producent van radioactief afval weet van tevoren voor welke dienstverlening welk tarief wordt berekend. De tarieven voor standaardafval zijn vrij te raadplegen, onder andere op de website van COVRA.
- **Non-discriminatoire:** iedereen betaalt dezelfde prijs voor dezelfde diensten.
- **Objectief:** de tarieven zijn opgesteld op rationale basis.

Daarnaast is er een drietal secundaire overwegingen, die COVRA meeneemt bij het opstellen van de tarieven:

- De tarieven moeten billijk zijn, zodat er geen aanleiding is voor ontwijkgedrag bij afvalproducenten.
- Tariefsaanpassingen worden geleidelijk doorgevoerd.
- Voor tarieven van specifiek niet-standaard afval worden bilaterale contractafspraken gemaakt.

Kostprijzen, marges en tariefsaanpassingen

Voor alle afvalstromen (standaard- en niet-standaardafval) wordt hetzelfde kostprijscalculatiemodel gebruikt. Dit kostprijsmodel is in 2021/2022 geëvalueerd door KPMG. Verbeterpunten lagen op het gebied van een vereenvoudiging van de systematiek. In 2022 is een nieuw kostprijsmodel opgesteld waarin deze verbeterpunten zijn verwerkt. Het model is door de RvC goedgekeurd en zal in 2023 door KPMG worden beoordeeld.

Het uitgangspunt voor tarieven is dat voor gelijke afvalstromen dezelfde tarieven worden berekend aan alle klanten. De tarieven voor standaard- en niet-standaardafval worden jaarlijks aangepast. Alleen bij niet-standaardafval gaat het veelal om langetermijncontracten waarbij een langetermijn-indexatiemechanisme is afgesproken. Deze tariefstijgingen zijn onder meer gebaseerd op de algemene loon- en materiaalontwikkelingen, zoals die door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) bepaald worden. Omdat ook specifieke installaties en opslagfaciliteiten voor dit afval van toepassing zijn, gelden andere risico's en termijnen.

Op dit moment heeft een aantal stromen nog negatieve marges. Dit komt door een gewijzigd aanbod van afvalstromen en veranderde verwerkingsmogelijkheden. Deze tarieven voor deze afvalstromen worden jaarlijks versneld maar geleidelijk verhoogd tot de gewenste marge bereikt is. Dit betekent dat de tarieven van afvalstromen met negatieve marges in 2022 zijn verhoogd met 17,5%. Bij de afvalstromen met positieve marges was er een standaardverhoging van 2% (rekeninflatie). De tarieven voor standaardafval en de toelichting op de opbouw van de tarieven worden jaarlijks gepubliceerd op de website van COVRA (www.covra.nl). Eventuele toekomstige aanpassingen bijvoorbeeld door veranderingen in afvalaanbod of introductie van een plasmaoven worden van jaar tot jaar opnieuw beoordeeld op noodzakelijkheid en redelijkheid.

Financiële waarborging tot en met eindberging

Voorzieningen

Voor de verplichtingen ten aanzien van het beheer van het afval over de lange termijn zijn voorzieningen gevormd. De diverse financiële voorzieningen die COVRA heeft op haar balans, zijn gelijk aan de verplichtingen ten aanzien van de opslag en het beheer voor een lange periode. Deze periode is in drie fasen onder te verdelen:

1. De actieve fase waarin COVRA radioactief afval ontvangt en verwerkt.
2. De passieve fase waarin enkel het beheer van het radioactief afval een rol speelt.
3. De eindberging van het radioactief afval.

Aan de voorzieningen wordt jaarlijks gedoteerd en er valt jaarlijks een gedeelte vrij ter dekking van de exploitatiekosten. De dotatie is afhankelijk van het ingekomen afval en de ontvangen jaarfees, en de vrijvallen zijn jaarlijks (afgezien van indexaties of incidentele vrijvallen bij bijzonderheden) nagenoeg gelijk. In 2022 zijn de uitgangspunten die voor de vorming van de voorzieningen van belang zijn (inflatie, rentevoet en bandbreedten) geëvalueerd. Dit gaf geen aanleiding tot het wijzigen van de gehanteerde uitgangspunten.

Beleggingen

Om aan de hiervoor toegelichte langetermijnverplichtingen te kunnen voldoen, heeft COVRA haar gelden in diverse beleggingscategorieën geïnvesteerd. De beleggingsportefeuille is gebaseerd op een asset liability management-studie (ALM-studie) gefundeerde portefeuille, binnen de kaders van het beleggingsstatuut (het mandaat vanuit het Ministerie van Financiën).

Belangrijke uitgangspunten in de beleggingsstrategie zijn:

- COVRA hanteert een zo passief mogelijk beleggingsbeleid met eventueel kwantitatief vermogensbeheer⁴.
- De strategische assetallocatie (SAA) is gebaseerd op een asset liability management (ALM) studie, waardoor de gekozen assetmix onderbouwd is. Deze ALM-studie wordt ten minste iedere vijf jaar opnieuw uitgevoerd of eerder als hiertoe aanleiding is. De meest recente ALM-studie is uit 2020.
- De governance en de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) van het beleggingsbeleid is adequaat en professioneel waarbij voldoende deskundigheid is ingeschakeld.
- COVRA belegt haar gelden volgens een Environmental, Social and Governance (ESG)-beleggingsbeleid. Zie de paragraaf over ESG-beleggingsbeleid op pagina 19.

4. 1) bij passief beleggen wordt geprobeerd zo nauwkeurig mogelijk de index te volgen (2) bij kwantitatief beleggen zijn kleine afwijkingen ten opzichte van de index mogelijk (wordt ook wel 'enhanced' genoemd) (3) bij actief fundamenteel beleggen wordt een beperkt aantal aantrekkelijke ondernemingen geselecteerd en zo geprobeerd op langere termijn de index te verslaan.

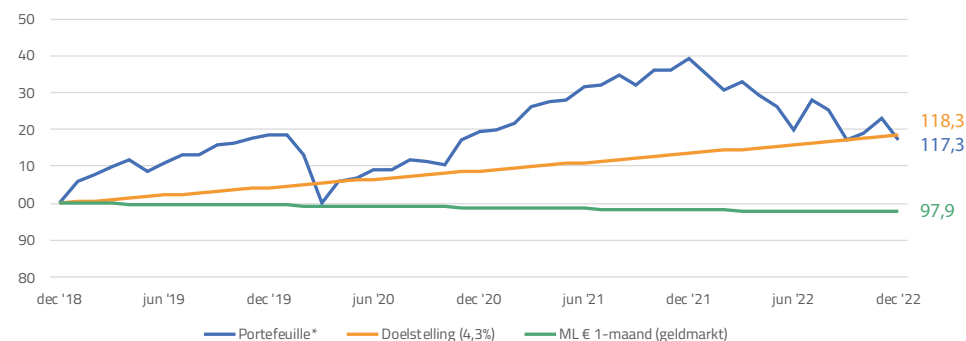
Ieder kwartaal worden de ontwikkelingen besproken met de fiduciair manager, de beleggingsadviescommissie en de Directie van COVRA. Rendementen ten opzichte van de benchmark worden geanalyseerd, managementbeoordelingen worden besproken en ontwikkelingen in de economie en beleggingswereld alsmede mogelijkheden als gevolg van nieuwe fondsen of nieuwe beleggingsmogelijkheden worden uitvoerig doorgelicht.

De waarde van de beleggingen fluctueert jaarlijks, echter het gemiddelde streefrendement voor de lange termijn is 4,3% netto per jaar. Het beleggingsjaar 2021 was een zeer goed beleggingsjaar voor COVRA met een beleggingsresultaat van € 49,8 miljoen. 2022 was daarentegen een sterk fluctuerend en neerwaarts beursjaar. In februari 2022 heeft de Russische inval in Oekraïne geleid tot een oorlog die nog steeds voortduurt. Deze gebeurtenissen, alsmede de sterk oplopende inflatie in 2022, hebben voor onrust op de beurs gezorgd. Om de inflatie onder controle te krijgen, besloten de Centrale Banken om renteverhogingen door te voeren, waardoor obligaties minder aantrekkelijk werden. Door een verwachte recessie door de oplopende rente daalden ook de aandelenkoersen. Echter fluctuaties en minder goede beursjaren horen bij beleggen. De langetermijnbeleggingshorizon van COVRA helpt om deze schommelingen op te vangen. COVRA houdt daarom vast aan haar langetermijnbeleggingsstrategie.

De waarde van de beleggingsportefeuille per 1 januari 2022 was € 350,9 miljoen. Gerealiseerde rendementen (zoals dividenden en rendementen bij verkopen) zijn herbelegd. De waarde van de portefeuille is, mede door de onrust in de wereld en in de markt, gedaald tot € 295,8 miljoen. COVRA waardeert in haar boekhouding de beleggingen tegen marktwaarde. Het beleggingsrendement is de negatieve financiële bate die verantwoord is in het resultaat over 2022. Het totale beleggingsrendement over 2022 is € 55,1 miljoen negatief. Hiervan is - € 58,0 miljoen ongerealiseerd en € 3,0 miljoen gerealiseerd. Door de waardering tegen marktwaarde kunnen de beleggingsrendementen van jaar tot jaar fluctueren. Over 2022 is daarmee een rendement van -17% behaald. Het streefrendement is gemiddeld 4,3% per jaar. In de grafiek hiernaast is de verhouding tussen het werkelijk rendement en het streefrendement vanaf de start van de implementatie van de beleggingen tot en met 2022 zichtbaar, alsmede het rendement indien COVRA niet was gaan beleggen en haar gelden gestald had op de reguliere geldmarkt.

Wat is de UN Global Compact Principles-screening?

COVRA laat haar fiduciair manager bekijken of een bedrijf betrokken is geweest bij een incident waarbij arbeids- of mensenrechten werden geschonden. Dit leidt tot een Pass, Fail of Watch List score. Een Fail betekent dat het bedrijf betrokken is bij controversiële zaken die op grote schaal schade veroorzaken. Een Watch List score wordt toegekend wanneer het bedrijf betrokken is bij een controversiële zaak die (nog) niet direct als schending van de Global Compact beoordeeld kan worden, bijvoorbeeld omdat een zaak nog onderwerp is van een gerechtelijke procedure.

Figuur 1.8 Rendement beleggingsportefeuille COVRA 2019-2022

ESG-beleggingsbeleid en mensenrechten

COVRA streeft ernaar om op verantwoorde wijze te beleggen volgens een gedefinieerd ESG-beleggingsbeleid. Zo hanteert COVRA voor zowel ondernemingen in fondsen als landen een uitsluitingsbeleid. COVRA sluit, volgens de Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties (VN), ondernemingen uit wanneer een product of kernactiviteit van een onderneming in strijd is met internationale verdragen. Daarnaast belegt COVRA niet in ondernemingen of landen waarvoor een wettelijk besluit tot een handelsembargo door de EU (EU Sanctielijst) of de VN (VN Veiligheidsraad Sanctielijst) is afgegeven. Ook wordt niet belegd in ondernemingen die betrokken zijn bij de productie, toelevering, distributie of verkoop van controversiële wapens, zoals clusterbommen, landmijnen, nucleaire wapens en biologische en chemische wapens. Tevens hanteert COVRA de UN Global Compact (zie kader op pagina 18) als maatstaf voor uitsluitingen van bedrijven die een ernstige negatieve impact op de maatschappij hebben veroorzaakt. Ook worden ontwikkelingen nauw gevolgd en wordt hier indien gewenst ook op ingespeeld.

Daarnaast wordt gerapporteerd hoeveel beleggingen in de portefeuille en binnen welke beleggingsfondsen of mandaten een rode vlag hebben gekregen op de Morgan Stanley Capital International (MSCI) ESG Controversies beoordeling, uitgesplitst naar de pilaren Environmental, Social en Governance. MSCI ESG Controversies identificeren bedrijven die direct of indirect betrokken zijn (via de supply chain of dochterondernemingen) in gebeurtenissen met daadwerkelijke negatieve gevolgen voor de samenleving en het milieu en daardoor mogelijk in overtreding zijn op wereldwijde normen zoals de UN Guiding Principles en de OESO-richtlijnen. Een rode vlag is een score 0 (op een schaal van 10) op de MSCI ESG Controversies. Deze rode vlag sluit aan bij de OESO-richtlijnen en is breder dan de Global Compact fail dat een deel van de rode vlaggen bevat. Zowel het beleggingsbeleid van vermogensbeheerders als het proces om ESG mee te nemen in investeringsbeslissingen worden getoetst door de fiduciair manager. Ook rapporteert de fiduciair manager over de voortgang van ESG-integratie en over ESG-factoren in de portefeuille. Op deze wijze wordt het ESG-niveau van de beleggingsportefeuille van COVRA gemonitord en beheerd.

Om het ESG-niveau van de beleggingsportefeuille te kunnen meten, is gebruik gemaakt van Europese Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) kwantificering. Deze wetgeving is sinds 2021 van kracht en maakt in 3 artikelen (art.6, art. 8 en art. 9) inzichtelijk hoe de manager van de geselecteerde beleggingsoplossing de mate van duurzaamheid van de beleggingsstrategie beoordeelt. Hierdoor is sprake van aansluiting bij Europese ontwikkeling. Tevens biedt het de mogelijkheid tot een kwantitatieve analyse van de portefeuille. Op geaggregeerd niveau zegt dit iets over de mate waarin COVRA in ESG-fondsen belegt per categorie.

Artikel	Omschrijving
6	Financiële producten die "niet ESG promoten", maar die wel of niet de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren in aanmerking nemen. Het betreft hier vooral passieve fondsen zonder duurzame indices en complexere beleggingen.
8	Financiële producten die onder andere ESG "promoten", maar ook andere karakteristieken waarbij de ondernemingen waarin belegd wordt, praktijken van een goed bestuur volgen. Het betreft een grote scope aan beheerders die iets aan duurzaamheid doen, van heel weinig tot heel veel.
9	"Duurzame beleggingen", financiële producten die primair een duurzame beleggingsdoelstelling hebben op het gebied van milieu of op sociaal / governance-gebied. Het betreft vooral fondsen die duurzaamheid al centraal hadden staan in de strategie waaronder expliciete doelstellingen.

Tabel 1.3 Toelichting SFDR-classificaties

COVRA heeft voor haar ESG-meting een doelstelling gedefinieerd:

$$\text{ESG-niveau beleggingsportefeuille} = \frac{\text{Marktwaaarde beleggingsfondsen met een SFDR-classificatie van art. 8 of 9}}{\text{Totale marktwaaarde beleggingsportefeuille}}$$

Minimaal gewenst percentage > 80%. Uitkomst per 31 december 2022 is 83,1% (31 december 2021: 81,2%) en hiermee wordt voldaan aan de gestelde doelstelling. De doelstelling voor de komende vier jaar is om te komen tot 85%.

KPI's

COVRA is een zelfstandig opererend bedrijf en ontvangt geen overheidssteun. COVRA dient financieel gezond te zijn om aan haar korte- en langetermijnverplichtingen te kunnen voldoen. De aandeelhouder heeft financiële prestatie-indicatoren geformuleerd om het rendement van de onderneming te kunnen monitoren:

1. Vermogenspositie lange termijn = financiële waarborging tot en met eindberging;
2. Operationele efficiency = bijdrage aan de operationele financiële weerbaarheid.

In de onderstaande tabel is de doelstelling en realisatie voor 2022 en 2021 opgenomen.

Indicatoren	Doelstelling	2022 Realisatie	2021 Realisatie
Vermogenspositie lange termijn (= financiële middelen / voorziening eindberging en exploitatievoorzieningen)	>100%	103%	126%
Operationele efficiency (= bedrijfsresultaat / omzet)	>15%	19%	18%

Tabel 1.5 Financiële prestatie indicatoren

De ratio's in bovenstaande tabel kennen de volgende definities:

- Financiële middelen zijn gelijk aan de financiële vaste activa en de liquide middelen zoals gepresenteerd in de jaarrekening minus € 5 miljoen. COVRA heeft € 5 miljoen aan liquide middelen benodigd voor de operationele activiteiten. Overtollige kasgeldten boven de € 5 miljoen worden belegd in de beleggingsportefeuille.
- De voorziening eindberging en exploitatievoorzieningen zijn een sommatie van de voorzieningen Eindberging, overig radioactief afval, LOG, COG, VOG, HABOG.
- Het bedrijfsresultaat is gelijk aan het bedrijfsresultaat zoals gepresenteerd in de jaarrekening.
- De omzet is gelijk aan de geboekte omzet zoals gepresenteerd in de jaarrekening.

Omzet en resultaat (zie tevens hoofdstuk 6. Jaarrekening)

Resultaat

Het nettoresultaat over 2022 bedraagt € 63,3 miljoen negatief tegenover € 43,4 miljoen positief over 2021. De resultaatdaling van € 106,7 miljoen is het gevolg van een daling van de financiële baten en lasten met € 105,1 miljoen en een daling van het bedrijfsresultaat met € 1,6 miljoen. Over 2021 was het bedrijfsresultaat € 5,3 miljoen en over 2022 € 3,6 miljoen. De daling van het bedrijfsresultaat is veroorzaakt door een relatief hogere daling van de omzet ten opzichte van de kosten. Hieronder volgt een verdere toelichting.

Omzet

De gerealiseerde omzet over 2022 bedraagt € 18,6 miljoen. Dit is een daling van € 10,0 miljoen ten opzichte van de € 28,6 miljoen omzet over 2021. Het verschil komt enerzijds doordat er in 2022 voor € 11,6 miljoen minder verarmd uranium binnen was gekomen ten opzichte van

2021, volgens planning. Anderzijds is er voor € 1,1 miljoen meer omzet betoncontainers binnen gekomen. De overige verschillen zijn gering (per saldo € 0,5 miljoen) en betreffen diverse categorieën.

Kosten

De bedrijfskosten zijn over 2022 met € 8,3 miljoen gedaald ten opzichte van 2021. Dit is te verklaren door:

- een lagere mutatie in de voorzieningen ad € 9,9 miljoen (last) ten opzichte van 2021 door voornamelijk een lagere dotatie van € 11,6 miljoen als gevolg van een daling van binnengekomen verarmd uranium, en een vrijval voorziening eindberging in 2021 van € 2,1 miljoen;
- een stijging van de huisvestingskosten van € 0,5 miljoen als gevolg van met name de stijgende energiekosten (€ 0,4 miljoen);
- een stijging van de salariskosten en sociale lasten van € 0,4 miljoen, 6% stijging ten opzichte van 2021.

De resterende verschillen betreffen geringe verschillen.

Financiële baten en lasten

De stijging van de financiële lasten van € 0,8 miljoen wordt veroorzaakt door meer rente-dotaties aan de voorzieningen. De rentedotaties aan de voorzieningen voor toekomstige uitgaven van de actieve en passieve fase en voor de eindberging zijn 4,3% over de beginsaldi van de voorzieningen 2022. Doordat de voorzieningen stijgen, stijgen tevens de hiermee gepaard gaande rentedotaties. De financiële baten bestaan voornamelijk uit de opbrengsten van de uitstaande beleggingen en bedragen na aftrek van de kosten voor vermogensbeheer € 55,0 miljoen negatief (2021: € 49,3 miljoen positief). Het rendement over 2021 was zeer positief en over 2022 zeer negatief door uiterst bijzondere omstandigheden. Zie voor een nadere toelichting de hiervoor beschreven paragraaf Beleggingen.

Kasstromen en financieringsbehoeften

De negatieve cashflow over 2022 bedraagt € 1,8 miljoen negatief tegenover een negatieve cashflow over 2021 van € 31,7 miljoen. Het verschil van € 29,9 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door de in 2021 inleg in de beleggingsportefeuille van € 40 miljoen. Het resterende verschil van € 10,1 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door een € 10,0 miljoen hogere omzet over 2021 dan over 2022. De resterende verschillen zijn gering en bedragen per saldo € 0,1 miljoen. De kasstromen van COVRA zorgen ervoor dat er geen behoefte is aan externe financiering.

Ratio's

De volgende ratio's zijn van toepassing over 2022 en 2021:

	2022	2021
Solvabiliteit (eigen vermogen / totaal vermogen)	-4%	13%
Current ratio (vlottende activa / kortlopende schulden)	0,9	1,3

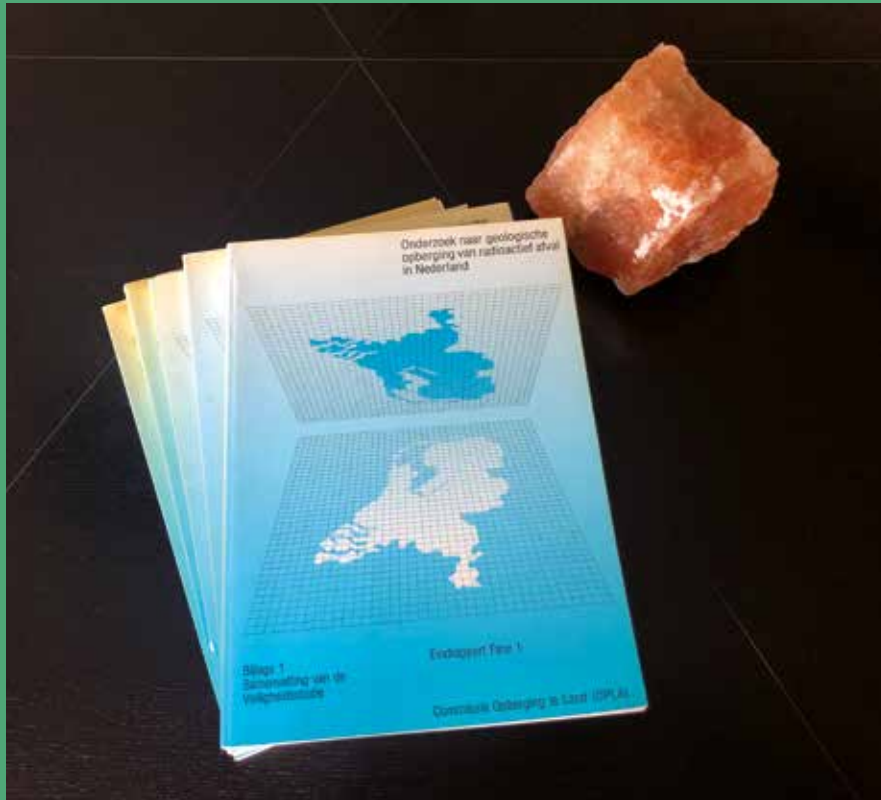
Tabel 1.6 Solvabiliteitsratio's over 2022 en 2021

De solvabiliteitsratio's over 2022 en 2021 lijken laag (idealiter >25%), echter gezien de gegeven volatiliteit in de beleggingsresultaten en de grote omvang van de voorzieningen (en dus totaal vermogen) en hiermee de unieke situatie bij COVRA is de solvabiliteit voor COVRA gezond te noemen. De current ratio is idealiter > 1. De vorderingen zijn per 31 december 2022 € 3,1 miljoen lager dan per 31 december 2021 doordat met name de post nog te factureren € 1,8 miljoen lager is en de post debiteuren eveneens € 1,8 miljoen. Dit komt omdat in 2021 veel onderhoud aan de installaties verricht is waardoor een langere periode geen afval verwerkt en gefactureerd kon worden. Dit kon in 2022 wel. De current ratio wordt derhalve bij COVRA voldoende geacht.

Maart VOG-2 is een congresgebouw voor een nucleair communicatiecongres, technisch gebouw en kunstwerk in één.

April

In 1984 is het OPLA-onderzoeksprogramma van start gegaan. Er werd onderzoek gedaan naar de eindbergingsmogelijkheden binnen Nederland. OPLA staat voor: Opberging te LAnd. Uit het onderzoek bleek dat eindberging van radioactief afval in geschikte, in Nederland voorkomende zoutformaties in de diepe ondergrond haalbaar was. Het is vastgesteld dat zoutformaties vele jaren geologisch stabiel zijn en daarmee geschikt om het radioactief afval voor vele duizenden jaren te isoleren.

Het radioactief afval wordt in Nederland tenminste 100 jaar bovengronds door COVRA opgeslagen. Gedurende deze periode wordt onderzoek uitgevoerd naar mogelijkheden voor de eindberging van het radioactief afval. De coördinatie van dit onderzoek behoort tot de kerntaken van COVRA.

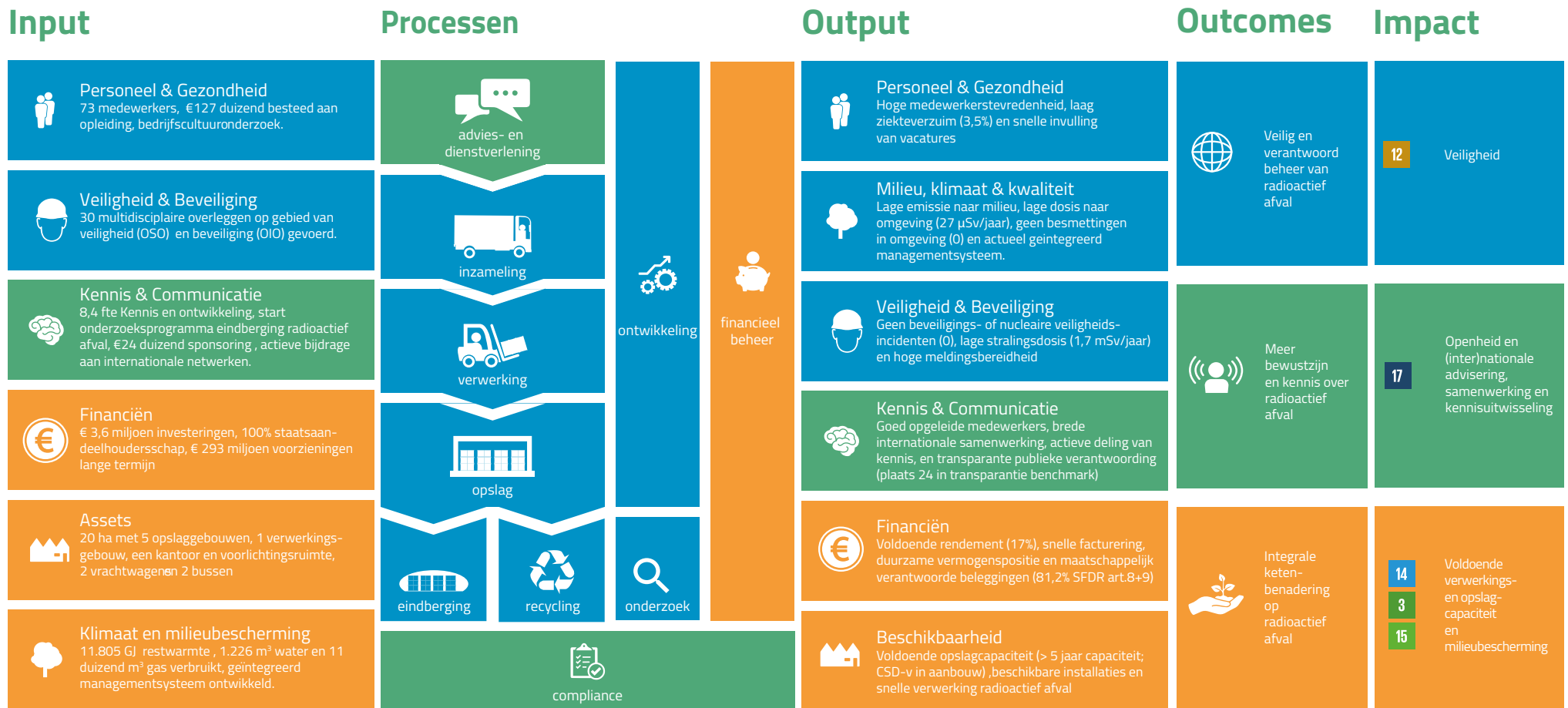
2. Waardecreatie door COVRA

Zonder veilige en verantwoorde zorg geen gebruik van nucleaire technologie in Nederland. De belangrijkste maatschappelijke waarde die COVRA creëert, is dan ook de duurzame zorg voor radioactief afval in Nederland. Op die manier draagt COVRA bij aan een moderne samenleving en een gezonde leefomgeving. In dit jaarrapport rapporteren wij over de onderwerpen die onze interne en externe belanghebbenden relevant ('materieel') achten en waarmee COVRA impact heeft op de samenleving. Het waardecreatiemodel (Figuur 2.1), dat laat zien hoe COVRA impact heeft, vormt de leidraad voor de indeling van het jaarrapport. In 2022 heeft COVRA aan de hand van een materialiteitsanalyse (2.3 Stakeholdersdialog en materialiteitsanalyse) de vijf meest materiële onderwerpen laten bepalen. Die onderwerpen hebben een belangrijke plaats in dit jaarrapport (3 Materiële onderwerpen). Ze worden beschreven aan de hand van ('with reference to') de Global Reporting Initiative (GRI) Standards voor duurzaamheidsrapportage.

2.1 De waarde voor onze stakeholders

Het waardecreatiemodel laat zien hoe COVRA met en voor belanghebbenden (stakeholders) waarde creëert en behoudt. Hoe de middelen die ter beschikking staan, als input worden gebruikt in de processen en tot welke resultaten, de output, dit leidt. Hoe daarmee waarde wordt gecreëerd en behouden voor stakeholders en de maatschappij, de outcomes, en welke betekenis die heeft voor de maatschappij, de impact.

Om de processen optimaal uit te kunnen voeren, investeert COVRA in sociale, economische en milieugerelateerde bronnen. Zo zet COVRA zich in om haar medewerkers gezond te houden en de juiste kennis en expertise in huis te halen en te behouden. Voldoende financiële middelen zijn essentieel om de continuïteit te waarborgen. COVRA investeert blijvend in gebouwen, faciliteiten, netwerken en relaties om deze processen ook op de lange termijn uit te kunnen blijven voeren. Naast het inzamelen, verwerken en opslaan van radioactief afval, heeft COVRA een adviserende en dienstverlenende rol in de keten om op een verantwoordelijke en efficiënte manier te werk te gaan. Als laatste fungeert de organisatie als expertisecentrum voor radioactief afval en het beheer daarvan. Op die manier creëert COVRA waarde voor de verschillende stakeholders en voor de Nederlandse samenleving als geheel.

Figuur 2.1 Waardecreatiemodel

2.2 De langetermijnwaarde voor de maatschappij

Met de impact die COVRA creëert en behoudt (zie Figuur 2.1), draagt COVRA bij aan het behalen van de Sustainable Development Goals (SDG's). Deze doelstellingen van de Verenigde Naties zijn opgesteld voor overheden, bedrijven en burgers om toe te werken naar een duurzame wereld in 2030.

Voorkomen van negatieve impact op mens en milieu

Doordat COVRA duurzaam zorgt voor radioactief afval in Nederland, voorkomt zij nadelige impact op de leefomgeving. Dankzij COVRA ligt het radioactief afval centraal opgeslagen in Nederland, op een veilige locatie en zwerft het zodoende niet rond. De dosis ioniserende straling blijft binnen alle wettelijke normen en wordt door het beleid van COVRA altijd zo beperkt mogelijk gehouden. COVRA voorkomt een negatieve impact op mens en milieu binnen drie doelstellingen van de SDG's.

Op het gebied van goede gezondheid en welzijn (doelstelling 3) draagt COVRA bij aan het uitsluiten van sterfgevallen en ziekten door radioactief afval in Nederland. Ook heeft COVRA een essentiële rol bij bepaalde medische behandelingen, doordat COVRA de afvoer van radioactief afval dat vrijkomt bij de productie en toepassing van medische isotopen, mogelijk maakt. COVRA draagt daarnaast bij aan doelstelling 14, leven in water, door de lozingen, die COVRA doet op de Westerschelde, ruim binnen de wettelijke veiligheidsnormen te houden. Deze lozingen worden zonder uitzondering in dit jaarrapport verantwoord. Daarnaast levert COVRA een contributie aan doelstelling 15, leven op land. Door zich ruimschoots te houden aan de toegestane stralingsdosis voorkomt COVRA negatieve impact op het nabijgelegen beschermd natuurgebied 't Sloe. COVRA sponsort bovendien het onderhoud van dit natuurgebied.

Reduceren van productie radioactief afval

COVRA zet haar positie en kennis in om de productie van radioactief afval samen met de producenten zoveel mogelijk te reduceren. COVRA adviseert haar klanten in een zo vroeg mogelijk stadium over het afval, zodat het voldoet aan de wet- en regelgeving. Het afval wordt geconditioneerd voor de lange termijn en het afvalvolume wordt over de gehele keten geminimaliseerd. COVRA draagt op deze manier bij aan het beperken van de afvalproductie en geeft daarmee invulling aan SDG doelstelling 12, verantwoorde consumptie en productie.

Internationale samenwerking en kennisontwikkeling

COVRA werkt internationaal samen om kennis uit te wisselen met zusterorganisaties, overheden en afvalproducenten. De samenwerking vindt grotendeels plaats tussen Europese landen. De organisatie richt zich in haar internationale samenwerking onder meer op het toepasbaar en beschikbaar maken van veilige verwerkingsroutes en –methodes voor landen waar veilige verwerkingsroutes nog minder ontwikkeld zijn (bijvoorbeeld in het European Joint Programme on Radioactive Waste Management (EURAD)-project 'Routes'). Door deze manier van samenwerken ondersteunt COVRA SDG doelstelling 17, partnerschap om doelstellingen te behalen.

Integrale ketenbenadering van radioactief afval

COVRA werkt vanuit een langetermijnafvalstrategie en een integrale ketenbenadering. COVRA biedt haar diensten aan haar klanten aan vanaf het ontstaan van het afval tot en met de eindberging. Doordat COVRA betrokken is bij verschillende onderdelen van de afvalbeheerketen, kan aan het begin van de keten al rekening gehouden worden met de eisen die aan opslag en eindberging van het radioactieve afval worden gesteld. COVRA betreft haar klanten in het primaire proces door vooraf aan te geven wat de afvalspecificatie zijn en waarom. Daarvoor heeft zij een Requirements Management Systeem (RMS) (zie hoofdstuk 4.2.4.1. Ontwikkeling) ontwikkeld. COVRA verricht audits bij haar klanten om te toetsen of het afval geproduceerd en aangeboden wordt conform de afvalspecificaties.

Daarnaast adviseert COVRA haar klanten in een zo vroeg mogelijk stadium met als doel het afval in kwantiteit en kwaliteit te optimaliseren, zodat het eindproduct niet alleen voldoet aan de huidige wet- en regelgeving, maar ook zo goed mogelijk geconditioneerd is voor de lange termijn. COVRA richt zich op praktische oplossingen voor de klant in samenwerking met de klant. Vanaf de start van een traject zit COVRA aan tafel bij de klant om samen te zorgen voor een zo klein mogelijke hoeveelheid afval.

Meer bewustzijn en kennis over radioactief afval

Als kenniscentrum doet COVRA onderzoek naar radioactief afval en is internationaal actief om haar kennis te blijven vergroten. Doordat alle stappen van het beheer van radioactief afval bij COVRA zijn belegd, wordt de kennis op dit gebied zoveel mogelijk gebundeld. Mede hierdoor is de continuïteit van deze kennis gedurende de periode van bovengrondse opslag geborgd. Met het oog op de toekomst zet COVRA zich in om met een oplossing te komen voor de langetermijnopslag van afval. De eerste 100 jaar wordt het afval bovengronds opgeslagen. Wat er na die 100 jaar gebeurt, wordt door COVRA in samenwerking met internationale partijen onderzocht.

COVRA stelt haar kennis en expertise beschikbaar aan de buitenwereld. Dat doet ze onder andere door middel van een informatieve website en uiteenlopende activiteiten in het bezoekerscentrum. Het bezoekerscentrum fungeert als voorlichtingsruimte, van waaruit rondleidingen door de opslaggebouwen worden georganiseerd en waar naast informatie over radioactief afval ook kunst tentoongesteld wordt.

2.3 Stakeholdersdialog en materialiteitsanalyse

2.3.1 Stakeholdersdialog

COVRA heeft te maken met belangen van verschillende groepen stakeholders en is voortdurend met hen in gesprek. De belangrijkste stakeholders zijn geïdentificeerd op basis van de impact en invloed die zij op COVRA uitoefenen. COVRA maakt onderscheid tussen de volgende stakeholdergroepen: aandeelhouder, medewerkers, klanten en leveranciers, kennis- en onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en omgeving, en de beleidsmakende, wetgevende en toezichhoudende instanties. COVRA is transparant over haar doelstellingen, organisatie, financiën en activiteiten en licht het publiek voor over radioactief afval. De continue dialoog die COVRA voert met haar stakeholders heeft geleid tot meer begrip voor haar rol en activiteiten. Een belangrijk onderdeel van de dialoog is het bespreken van de langetermijnstrategie van de organisatie en daarmee ook de impact van COVRA op de SDG's. In de hiernavolgende tabel is samengevat hoe COVRA haar stakeholders actief betreft bij haar beleid en wat de effecten daarvan zijn op haar beleid. De Directie is of onderdeel van de stakeholdersdialog of is nauw betrokken bij de dialoog.

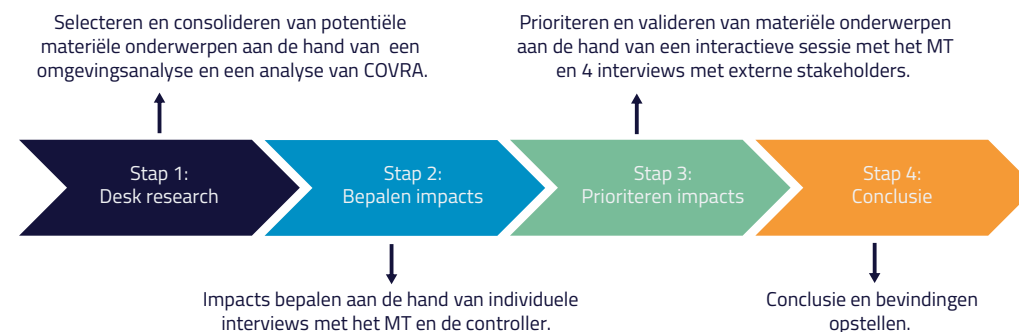
Stakeholders	Hoe COVRA de stakeholders actief betreft	Beleid	Verwachtingen	Effect op beleid COVRA
Klanten, leveranciers en kennis-/onderwijsinstellingen	Regelmatig contact, workshops	Continuïteit en beschikbaarheid, transparantie en communicatie, voldoen aan wet- en regelgeving, veiligheid, beveiliging	Voldoende beschikbare opslag, verantwoordelijke opslag, kostenefficiëntie	Bouw nieuwe opslaggebouwen, nieuwe contracten met grootste klanten, onderzoeksprogramma eindberging, ontwikkeling nieuwe afvalroutes en -mogelijkheden
Omgeving en maatschappelijke organisaties	Regelmatig contact, bezoeken en bijeenkomsten, lokale media, sponsoring	Voldoen aan wet- en regelgeving, veiligheid, beveiliging, transparantie en communicatie	Verantwoord ondernemen, betrokkenheid, veilige omgeving	Bijdrage aan culturele activiteiten, faciliteren van onderwijs, openstellen van ruimtes voor bijeenkomsten
Beleidsdepartementen, Toezichthouders	Gezamenlijke deelname aan internationale conferenties, halfjaarlijks overleg op beleids- en Directieniveau, kennisondersteuning	Voldoen aan wet- en regelgeving, veiligheid, beveiliging, transparantie en communicatie	Transparantie over activiteiten, betrokkenheid, veilig ondernemerschap	Kwartaalrapportages volgens vergunning, inpassen van beleid en onderzoeksprogramma eindberging, regelgeving in interne organisatie-structuur
Aandeelhouder	Periodieke informatie-aanlevering, tweemaandelijks bijeenkomsten	Financiën, voldoen aan wet- en regelgeving, veiligheid, beveiliging, transparantie en communicatie	Continuïteit, beleggingsmandaat, normrendement, verantwoord ondernemen, veilig ondernemerschap	Transparantie, verslaglegging volgens GRI, inhoud geven aan deelnemingenbeleid, normrendement
Raad van Commissarissen	Minimaal vier keer per jaar overleg, periodieke informatie-aanlevering	Financiën, voldoen aan wet- en regelgeving, veiligheid, beveiliging, transparantie en communicatie, kennismanagement /onderzoek & ontwikkeling, gezondheid/ personeel/ organisatie	Continuïteit, voldoende beschikbare opslag, verantwoord ondernemen, kostenefficiëntie, transparantie over activiteiten, veilig ondernemerschap	Strategie 20/25, jaarlijks ondernemingsplan

Tabel 2.1 Stakeholdersdialog

2.3.2 Materialiteitsanalyse

Een materialiteitsanalyse is een manier om stakeholders te vragen welke onderwerpen de meeste impact hebben op de samenleving. In 2022 heeft COVRA een materialiteitsanalyse laten uitvoeren door Sustainalize/ERM. De materialiteitsanalyse bestaat uit vier stappen. In Figuur 2.2 zijn de processtappen visueel weergegeven.

In de eerste stap is gekeken welke activiteiten van COVRA (onderwerpen) potentieel impact hebben. Hiervoor is er gekeken naar interne documenten, internationale standaarden, duurzaamheidsrapportering door peers, sectorinformatie, media en algemene duurzaamheidsnormen. Na consolidatiesessies en validatiesessies met COVRA is een shortlist opgesteld met vijftien onderwerpen. Tijdens de tweede stap werd de impact van de onderwerpen bepaald.

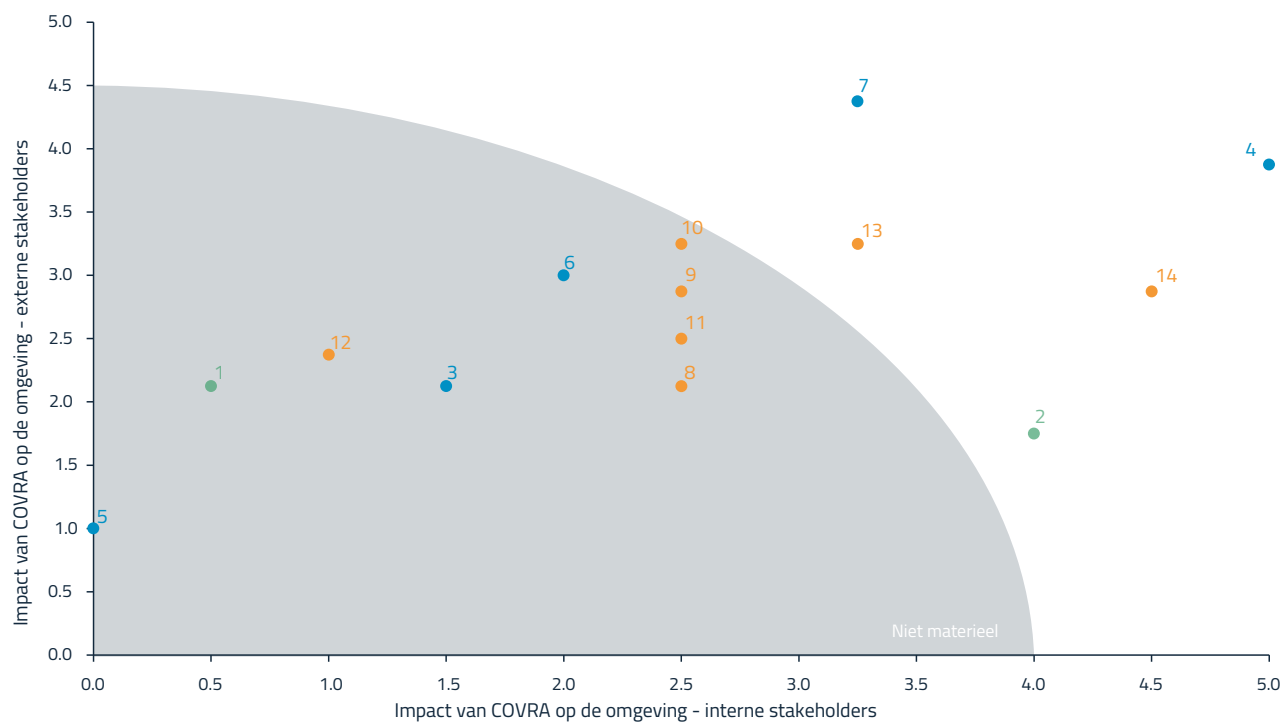
Figuur 2.2: Processtappen materialiteitsanalyse

Hierbij werden vijf interviews gehouden met interne experts om de vijftien onderwerpen te evalueren en vast te stellen waarmee COVRA de grootste impact kan hebben op de samenleving: de economie, het milieu en de mensen en mensenrechten. In deze stap zijn de onderwerpen nucleaire veiligheid en conventionele veiligheid samengevoegd tot veiligheid, resulterend in een shortlist met veertien onderwerpen. In stap drie zijn de veertien onderwerpen geprioriteerd in een interactieve sessie met het management team en interviews met vijf externe stakeholders. Om de prioritering van de interne stakeholders te valideren zijn de managementteamleden achteraf nog schriftelijk benaderd. Als vierde stap heeft Sustainalize/ERM de finale prioritering berekend. De scores van het management team hebben een dubbele weging gekregen ten opzichte van de externe stakeholders. Zo zijn de topvijf-onderwerpen berekend: veiligheid, voldoende opslag- en verwerkingscapaciteit, (inter)nationale advisering, samenwerking en kennisuitwisseling, openheid en klimaat- en milieubescherming.

De relatieve prioritering van de impact van de potentieel materiële onderwerpen zijn in Figuur 2.3 gevisualiseerd. De vijf meest relevante onderwerpen zijn door de Directie als materiële onderwerpen beschouwd. De materialiteitsanalyse is gevalideerd door de Directie. De voortgang per onderwerp wordt periodiek teruggekoppeld aan de Directie, zodat eventuele bijsturing mogelijk is.

In de hiernavolgende figuur is zichtbaar welke onderwerpen in 2022 materieel waren en welke onderwerpen in 2023 materieel zijn. De onderwerpen die het hoogste staan zijn door de stakeholders aangemerkt als meest materieel. De verschillen komen door een nieuwe materialiteitsanalyse met een andere systematiek.

In hoofdstuk 3 zijn de vijf materiële onderwerpen uitgebreider toegelicht.

#	Onderwerp
1	Klimaatacties
2	Klimaat- en milieubescherming
3	Beschikbaarheid gekwalificeerd personeel
4	Veiligheid
5	Diversiteit en inclusie
6	Innovatie
7	(inter)Nationale advisering, samenwerking en kennisuitwisseling
8	Crisisbeheersing
9	Duidelijke tarieven
10	Financiële waarborging eindberging en financiële weerbaarheid
11	Fysieke en digitale beveiliging
12	Governance en integriteit
13	Openheid
14	Voldoende opslag- en verwerkingscapaciteit

Figuur 2.3 Materialiteitsmatrix met de vijf onderwerpen die de meeste impact hebben.

Materiële onderwerpen 2021

Beschikbaarheid gekwalificeerd personeel [6],
Gezonde en veilige werkomgeving [7]

Lage stralingsdosis en voorkomen van besmetting [3],
Veiligheid algemeen [5], Streven naar een positieve
open veiligheidscultuur [9]

Transparantie [8]

Financiële waarborging eindberging en financieel
gezond [1]

Voldoende opslagcapaciteit (Continuïteit
bovengrondse opslag) [2], Voldoende
verwerkingscapaciteit [4]

Stralingsniveau buiten het COVRA terrein [10]

Materiële onderwerpen 2022

Veiligheid [1]

Openheid [4]

(Inter)nationale advisering, samenwerking en
kennissuitwisseling [3]

Voldoende verwerkings- en opslagcapaciteit [2]

Klimaat en milieubescherming [5]

Figuur 2.4 Prioritering materiële onderwerpen 2022 vs. 2021

Mei

In 2009 is het eerste niet-warmteproducerend HRA (hoogradioactief afval) aangekomen in het HABOG (Hoog radioactief Afval Behandeling Opslag Gebouw, het alom bekende oranje gebouw). Dit niet-warmteproducerend HRA betreft metalen restafval van de gebruikte splijtstofstaven van de KCB (KernCentrale Borssele). Deze splijtstofstaven zijn 'opgewerkt' (gerecycled) in Frankrijk. 95% van de splijtstof kan namelijk worden hergebruikt.

In Nederland is de techniek voor opwerken niet beschikbaar, daarom worden de splijtstofstaven van de kerncentrale naar de ORANO-fabriek in La Hague (Frankrijk) gebracht om ze hier te recyclen. Nadat deze splijtstofstaven zijn opgewerkt en het afval hiervan is verpakt, wordt het vanuit Frankrijk terug naar Nederland, naar COVRA getransporteerd voor opslag. Ieder land is immers verantwoordelijk voor het radioactief afval dat in eigen land ontstaat.

Dit HRA komt in een speciale verpakking (canister) naar COVRA. Die ziet eruit zoals op de foto's. In de voorlichting bij COVRA staat een dummy (rechter foto), zodat bezoekers kunnen zien hoe zo'n gevulde canister met niet-warmteproducerend HRA er dan uitziet.

Juni

Voorheen was er naast de kerncentrale in Borssele (Zeeland) nog een operationele kerncentrale in Nederland; de Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland (GKN) in Dodewaard (Gelderland). Deze laatste werd op 26 maart 1997 gesloten. De gebruikte splijtstofstaven van deze kerncentrale werden naar opwerkingsfabriek THORP in Sellafield (Verenigd Koninkrijk) gebracht voor opwerking (recycling). Dit omdat de techniek voor opwerken in Nederland niet beschikbaar was en is.

Het hoogradioactief afval dat na het opwerken overbleef, werd in één verpakking met 28 canisters vanuit Sellafield terug naar Nederland getransporteerd voor opslag bij COVRA. Ieder land is immers verantwoordelijk voor het radioactief afval dat in eigen land ontstaat. Dit afval is in maart 2010 per schip vervoerd naar de Kaloothaven in Vlissingen-Oost en van daar per 'special purpose vehicle' naar het HABOG gebracht. Het afval ligt daarsindsdien opgeslagen.

3. Materiële onderwerpen

Dit hoofdstuk behandelt de in hoofdstuk 2 geïdentificeerde materiële onderwerpen. Per onderwerp wordt ingegaan op ontwikkelingen, trends en over 2022 behaalde resultaten. Naast deze onderwerpen is in paragraaf 3.6 een tabel opgenomen waarin de management-aanpak per materieel onderwerp is samengevat en is een tabel opgenomen met Key Performance Indicators (KPI's) per materieel onderwerp.

3.1 Veiligheid

Veiligheid is het fundament onder de werkzaamheden van COVRA. COVRA streeft naar een hoog niveau van veiligheid in de bescherming van mens en milieu. Veilig werken is een vanzelfsprekend uitgangspunt waar voortdurend op gestuurd wordt. COVRA stimuleert medewerkers om zich te ontwikkelen en proactief te denken en te handelen op het gebied van veiligheid.

Trends en ontwikkelingen

Zoals de schaal van Richter wordt gebruikt om aardbevingen in te schalen, wordt de INES-schaal internationaal gehanteerd om de ernst van storingen in nucleaire installaties te duiden. De schaal kent zeven niveaus (1-7). Er hebben in 2022 bij COVRA geen incidenten plaatsgevonden met een (nucleaire) veiligheidsrelevantie binnen de schaal.

De wettelijke toegestane limiet voor radiologische medewerkers is 20 millisievert per jaar (mSv) voor categorie A en categorie B medewerkers. COVRA hanteert zelf een interne richtlijn van maximaal 6 mSv per jaar voor alle radiologische medewerkers. In 2022 zijn de opgelopen doses van radiologische medewerkers ruim onder deze richtlijnen gebleven. De gemiddelde dosis onder radiologische werknemers was 0,2 mSv en de maximaal opgelopen dosis was 1,4 mSv. Deze waarden zijn vergelijkbaar met 2021 (resp. 0,2 mSv en 1,7 mSv).

Veiligheid wordt uitgedragen door Directie en management. COVRA heeft in 2022 verdere stappen gezet in de modernisering van het kwaliteitsborgingsysteem naar een Integraal Management Systeem (IMS), gebaseerd op de processen van COVRA. De modernisering ondersteunt de beheersing van risico's. Beleid en doelstellingen krijgen hierin integraal vorm, zodat medewerkers weten wat er van hen wordt verwacht op het gebied van veiligheid. Het werkvergunningstelsel, voor activiteiten die niet in procedures zijn beschreven, is hier een belangrijk onderdeel van.

Opleiding en training van de medewerkers zijn een belangrijke basis voor een gezonde veiligheidscultuur. Na het opheffen van de beperkingen door COVID-19 hebben veiligheidsopleidingen, zoals de EHBO- en BHV-training, in 2022 volledig doorgang kunnen vinden. Daarnaast is aandacht besteed aan stralingsveiligheid middels een brush-up voor stralingsdeskundigen op het niveau van (Algemeen) Coördinerend Deskundige. Onze veiligheidscultuur staat niet op zichzelf, maar is onderdeel van de bredere organisatiecultuur. Het gaat immers om gedrag, normen en waarden. Eind 2022 heeft hiervoor weer een breed organisatiecultuuronderzoek plaatsgevonden. Zie hiervoor hoofdstuk 1.3 Personele organisatie.

Voortdurende focus op veiligheid

COVRA voldoet aan de veiligheidseisen die zijn vastgelegd in artikel 11 van de Regeling Nucleaire Veiligheid Kerninstallaties. Om de veiligheid continu te kunnen verbeteren, wordt het melden van (potentieel) gevaarlijke situaties en incidenten gestimuleerd. In 2022 zijn er vijftig HSE (Health, Safety, Environment) meldingen gedaan, ten opzichte van tweeëndertig in 2021. Dit is een positieve ontwikkeling omdat de toename van het aantal meldingen wordt veroorzaakt door het toegenomen veiligheidsbewustzijn. De risico's daarvan zijn met de risicograafmethode van Fine & Kinney beoordeeld. Veertien meldingen zijn geclassificeerd met een potentieel zeer laag risico, vijfentwintig met een potentieel laag risico en elf met een potentieel middelhoog risico. Alle meldingen zijn in het operationeel storingsoverleg (OSO) behandeld. Het OSO neemt maatregelen om gebeurtenissen in de toekomst te voorkomen. Het internationale OSO, waarin internationaal operationele feedback en kennis worden uitgewisseld, heeft in september 2022 plaatsgevonden bij COVRA.

Risico-inventarisaties en –evaluaties (RI&E) vormen de basis voor het verkrijgen van inzicht in de (arbo) veiligheid van het werken met de processen en installaties. In 2019 is een algemene RI&E uitgevoerd in samenwerking met externe deskundigen van de Arbo Unie. Maatregelen uit het resulterende plan van aanpak zijn in 2022 grotendeels uitgevoerd.

In aanvulling op de RI&E worden iedere vijf en tien jaar meer fundamentele veiligheidsevaluaties uitgevoerd. Dit zijn omvangrijke en brede begeleide zelfevaluaties die naast de organisatie van veiligheid ook de technische uitgangspunten voor het ontwerp van systemen en installaties tegen de huidige stand der techniek toetsen. Deze periodieke evaluaties zijn in Nederland wettelijk verplicht voor nucleaire vergunninghouders. In 2020 is de 10-jaarlijkse evaluatie (10EVA) uitgevoerd over de periode 2009 – 2018. De belangrijkste conclusie van deze 10EVA is dat er geen bevindingen zijn die een directe of grote impact hebben op de veiligheid en daardoor acute actie vereisen. Op een aantal aspecten scoort COVRA zelfs boven de norm. In 2021 heeft de toezichthouder ingestemd met het implementatieplan voortvloeiend uit de 10EVA. COVRA is vervolgens direct gestart met de uitvoering van de daarin genoemde optimalisaties, die in 2022 een vervolg hebben gekregen.

Beveiliging

Hoewel zelf geen materiaal onderwerp, is beveiliging een belangrijke voorwaarde voor veiligheid. Het aanpassen van systemen op de veranderende cyberdreigingen is een doorlopend en groeiend proces. De oorlog in Oekraïne heeft geresulteerd in een verhoogde (cyber)dreiging. Private partners en ook overheidspartners, zoals het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC), houden de vitale sectoren continu op de hoogte en beveiligingsmaatregelen worden genomen passend bij de aard van de dreiging en passend bij COVRA. Ook in dit afgelopen jaar zijn diverse wijzigingen in het beveiligingspakket door de toezichthouder (ANVS) beoordeeld en goedgekeurd. Denk hierbij ook aan het gereedkomen van de nieuwbouw van het HABOG. Er wordt blijvend aandacht besteed en geïnvesteerd in cybersecurity. De IT-infrastructuur is verder versterkt om werken op afstand en faciliterende processen, zoals financiën, in de cloud mogelijk te maken, maar wel veilig. De versmelting van fysieke beveiliging en cybersecurity is een doorgaande ontwikkeling. De beveiliging van de bouwactiviteiten in het kader van de uitbreiding van het HABOG hebben een voortdurende aanpassing en toepassing van creatieve oplossingen gevraagd en opgeleverd. Deze ervaringen worden gebruikt bij volgende projecten. Aan de awareness van de medewerkers is aandacht besteed door workshops en testen met phishing e-mails.

3.2 Voldoende opslag- en verwerkingscapaciteit

COVRA wil als professioneel industrieel bedrijf en als integrale en betrouwbare nucleaire dienstverlener een oplossing hebben of creëren voor iedere aangeboden radioactief afvalstroom. Het primaire proces bestaat dan ook uit de veilige en bedrijfsmatige inzameling, verwerking en opslag van alle aangeboden categorieën radioactief afval.

Een groot deel van de verwerkingsinstallaties voor laag- en middelradioactief afval in het afvalverwerkingsgebouw (AVG) en het opslaggebouw voor laag- en middelradioactiefafval (LOG) dateren uit begin jaren negentig toen COVRA zich in Borssele vestigde en zijn nu ongeveer dertig jaar oud. Later werden er nog opslaggebouwen voor containers (COG) en verarmd uranium (VOG) gerealiseerd. Het gebouw voor het hoograadioactief afval, het HABOG, is inmiddels bijna twintig jaar oud.

In de loop der jaren zijn veel verbeteringen en upgrades doorgevoerd, maar het ontwerp is de in basis niet veranderd. COVRA investeert om de beschikbaarheid van de verwerkingsinstallaties en opslagvoorzieningen op peil te houden. In de afgelopen 30 jaar zijn de aangeboden afvalstromen ook veranderd in hoeveelheden en van aard. Daarom toetst COVRA met regelmaat of de verwerkingsprocessen en opslagvoorzieningen nog steeds adequaat zijn en waar mogelijk een uitbreiding van de infrastructuur en/of het vernieuwen van verwerkingsinstallaties en opslaggebouwen kansen biedt. Of waar ze slimmer gebruikt kunnen worden.

Vrijwel alle bestaande opslagvoorzieningen voor radioactief afval zijn modulair opgebouwd, wat stapsgewijze uitbreiding mogelijk maakt. Voor de meeste standaardafvalstromen is voor de komende jaren nog voldoende opslagcapaciteit beschikbaar. Voor de afvalstromen waar dit niet voor van toepassing is, wordt geïnvesteerd in extra opslagcapaciteit (HABOG+ en MOG). Dit wordt in de volgende paragraaf nader toegelicht.

Trends en ontwikkelingen

Transport- en Logistiek Gebouw (TLG) is verouderd, voldoet niet meer aan de eisen voor opslag van emballage en is in de loop van de tijd te klein geworden. De behoefte aan opslagcapaciteit voor emballage neemt onder andere toe door de oplopende levertijd van diverse gespecialiseerde verpakkingen. Een van de lessen uit de COVID-19 pandemie is de noodzaak om aandacht te besteden aan de kritische voorraad om de dienstverlening te garanderen. In 2021 werd een actualisatie van de begrote uitgaven voor TLG-2 uitgevoerd, het bestek opgesteld en de aanbestedingsprocedure afgerond. Verder werd de omgevingsvergunning voor het TLG-2 aangevraagd bij en afgegeven door gemeente Borsele. In 2022 is gestart met de bouw van het nieuwe TLG en de realisatie, oplevering en inbedrijfstelling van het nieuwe gebouw is voorzien in 2023.

In 2021 werden in het kader van het continu verbeteren diverse nieuwe transportverpakkingen in gebruik genomen. Het betreft hier verpakkingen voor onder andere bronnen en incurant afval. Het transport van deze afvalstromen kan hierdoor nog veiliger en efficiënter worden uitgevoerd.

In het AVG is in 2021 groot onderhoud uitgevoerd aan de persinstallatie en delen van de procesautomatisering hiervan. Daarnaast zijn de twee verbrandingsovens en de telpotjesinstallatie die in het AVG staan, definitief uit bedrijf genomen. Het afval dat hierin werd verwerkt wordt nu opgeslagen in afwachting van het beschikbaar komen van nieuwe thermische verwerkingscapaciteit. Na een gedetailleerde scenario- en haalbaarheidsanalyse van een elektrische (plasma) verbrandingsoven in 2021 is een start gemaakt met het opstellen van onder andere een projectplan, een basisontwerp van het primaire proces alsmede het gebouw, de basisvoorzieningen en het logistieke proces (onderdelen van de pre-project fase). In 2022 is deze pre-project fase en een value-engineering fase opgeleverd in afwachting van goedkeuring en vervolg in 2023.

Daarnaast is in het AVG, in 2022, groot onderhoud uitgevoerd aan de Mobiele Cementeer Installatie (MCI). Curium/NRG produceert vloeibaar radioactief afval afkomstig van de medische isotopenproductie. Dit afval wordt bij COVRA in de Vaten Leeg Installatie (VLI) en Mobiele Cementeer Installatie (MCI) verwerkt om het veilig in opslag te kunnen nemen.

In het LOG, het opslaggebouw voor laag- en middelradioactief afval, nam de vrije ruimte weliswaar af, maar is rekening houdend met het verwachte aanbod nog voldoende ruimte voor de

komende jaren. Uitbreiding is de komende jaren dan ook nog niet voorzien. De voor de langere termijn benodigde ruimte is mede afhankelijk van de realisatie van een Multifunctioneel Opslag Gebouw (MOG) en de realisatie van de nieuwe thermische verwerkingscapaciteit. In 2022 vonden er geen grootschalige inspecties of her stapeling van het opgeslagen afval plaats in het LOG.

COVRA beschikt over twee gebouwen voor opslag van verarmd uranium. Het eerste opslaggebouw voor verarmd uranium (VOG-1) is volledig gevuld. In VOG-2 is nog meer dan voldoende ruimte voor toekomstige DV70 containers met verarmd uranium. In 2022 zijn er geen nieuwe DV70 containers met verarmd uranium aangeboden. In het COG is nog voldoende ruimte voor het afval dat hier de komende jaren wordt verwacht.

Binnen enkele jaren is er capaciteit nodig voor het historische middelradioactieve afval van NRG. Ook is er op termijn behoefte aan opslagvoorzieningen voor zware en grote componenten als gevolg van de ontmanteling van nucleaire installaties en mogelijk het afval van de voorziene nieuwe thermische verwerkingsinstallatie. In het kader hiervan is in 2022 een vergunning aangevraagd voor de realisatie van een nieuw MOG. In 2021 werd er onder andere gewerkt aan het basisontwerp van het MOG en werden de vergunningaanvragen voorbereid. Verder werd onderzocht of hier een Milieu Effect Rapportage of MER-beoordeling nodig is. In 2022 is dit allemaal samengekomen tot een vergunningaanvraag met als ambitie om in 2023 aan de bouw te kunnen starten.

In 2021 werd de uitbreiding van het HABOG opgeleverd. Hierop startte het inbedrijfstelling (IBS) programma en werd er gewerkt aan de restpunten uit de bouw fase. De afronding hiervan was voorzien in 2022 met als hoogtepunt een feestelijke opening. Met de uitbreiding van het HABOG met twee modules voor warmteproducerend afval is er voldoende opslagcapaciteit voor het afval van de momenteel verwachte bedrijfstijd van de kerncentrale Borssele en de onderzoeksreactoren in Delft en Petten.

3.3 (Inter)nationale advisering, samenwerking en kennisuitwisseling

Het beheer van radioactief afval vraagt om specialistische kennis. Kennis die nodig is om reeds bij de inzameling en verwerking rekening te houden met de eisen die door activiteiten ver in de toekomst gesteld kunnen worden. Op het gebied van eindberging zijn er internationaal gezien veel ontwikkelingen. De komende jaren worden de eerste eindbergingen voor hoogradioactief afval in gebruik genomen. COVRA volgt de internationale ontwikkelingen in de nucleaire wereld op de voet en hecht grote waarde aan internationale samenwerking.

Trends en ontwikkelingen

Er zijn de afgelopen jaren twee thema's die internationaal gezien opvallen. Ten eerste groeit de nucleaire industrie nog steeds. Ten tweede is er internationaal aandacht voor ontmanteling

van nucleaire installaties en de financiering die hiermee gemoeid is. Verder is er aandacht voor de ontwikkeling van Small Modular Reactors (SMR's) en alternatieve splijtstoffen en kweekstoffen, zoals thorium. Ook de productie van medische isotopen voor diagnose en nieuwe toepassingen staat volop in de aandacht. De ontwikkeling van PALLAS, een mogelijk nieuwe onderzoeksreactor bij NRG in Petten, en van SHINE, de mogelijk nieuwe fabriek voor de productie van medische isotopen op basis van versnellers, kan zeker niet los gezien worden van de internationale context. Op het gebied van radioactief afvalverwerking springen met name de ontwikkelingen op het gebied van eindberging in het oog, met projecten in Finland waar een eindberging gebouwd wordt die volgens planning in 2025 in gebruik wordt genomen, Zweden waar de bouwvergunning door de overheid is gegeven, en Frankrijk waar in 2022 de bouwvergunning voor Cigéo, de Franse eindberging, is ingediend.

Advisering en dienstverlening

COVRA werkt vanuit een op lange termijn gerichte afvalstrategie op basis van integrale ketenbenadering. De producent van radioactief afval draagt zorg voor het op de juiste manier verpakken van het afval en biedt het afval conform vigerende wet- en regelgeving en acceptatievoorwaarden aan voor transport door en naar COVRA. Waar gewenst biedt COVRA haar diensten aan. Dit houdt onder andere in dat COVRA bekijkt waar dienstverlening op locatie nodig is en waar ze als adviseur kan bijdragen aan het optimaliseren van de keten. COVRA richt zich op praktische oplossingen voor de klant, bijvoorbeeld het transportgereed maken, het intern transporteren en het uiteindelijk afvoeren naar COVRA van grote bloedbestralingsbronnen in ziekenhuizen. COVRA verkent met meerdere grote klanten de mogelijkheden om structureel werkzaamheden te verrichten op het terrein van de klant. Voor de producent betekent het uitbesteden van de bewerking van de radioactieve afvalstromen, zodat zij zich kunnen focussen op andere aspecten van de bedrijfsvoering. In 2022 is een manager nucleaire dienstverlening benoemd die een centraal aanspreekpunt vormt voor de klanten en de operationele verbinding vormt tussen de klanten en COVRA.

Ook internationaal gezien bekleedt COVRA een adviesfunctie. Zo is COVRA onder andere lid van de adviescommissie van Dansk Dekommissionering⁵, de Deense zusterorganisatie van COVRA. De adviescommissie is in 2022 bijeengekomen om Dansk Dekommissionering te adviseren over haar strategie voor eindberging en het bijbehorende managementplan.

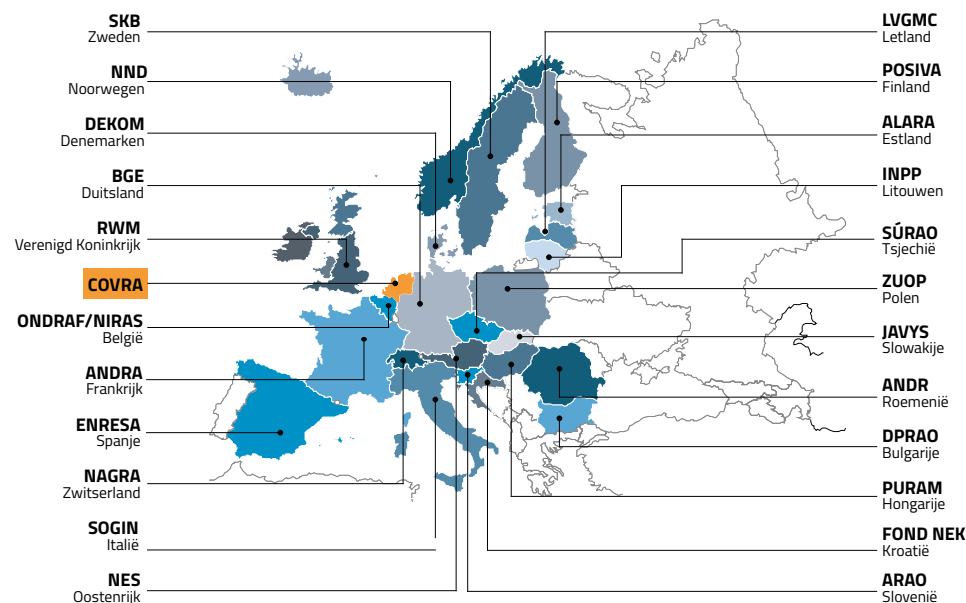
Kennisuitwisseling en samenwerking

COVRA is een expertisecentrum als het gaat om het beheer van radioactief afval en stelt haar kennis graag extern beschikbaar. In 2022 heeft COVRA 22 wetenschappelijke publicaties over eindberging, het jaarrapport waarin haar activiteiten in 2021 zijn beschreven, een jubileum-

boek over 40 jaar COVRA en een nieuwe nationale afvalinventaris uitgebracht. De inventaris geeft een overzicht van de hoeveelheden, soorten en herkomst en maakt een prognose van de hoeveelheid radioactief afval in 2030, 2050 en 2130.

COVRA neemt gericht deel aan internationale werkgroepen en platforms en deelt informatie projectmatig met zusterorganisaties, onderzoeksinstituten en internationale organisaties (IAEA, Europese Commissie, OESO-NEA en ERDO). In 2022 was COVRA lid van het wetenschappelijk comité en sponsor van de internationale kleiconferentie die in Nancy, Frankrijk werd gehouden. Het internationaal veiligheids- en storingsoverleg (IOSO), een jaarlijks overleg waar internationaal informatie op veiligheidsgebied wordt uitgewisseld, werd in 2022 voor het eerst sinds COVID weer gehouden. De Club of Agencies, een halfjaarlijks overleg tussen het management van de afvalorganisaties in Europa (Figuur 3.3), heeft tweemaal plaatsgevonden, bij COVRA en in Oxford, Engeland.

Voor een meer volledig overzicht van deelname in lidmaatschappen en deelname aan internationale fora zie bijlage 3.

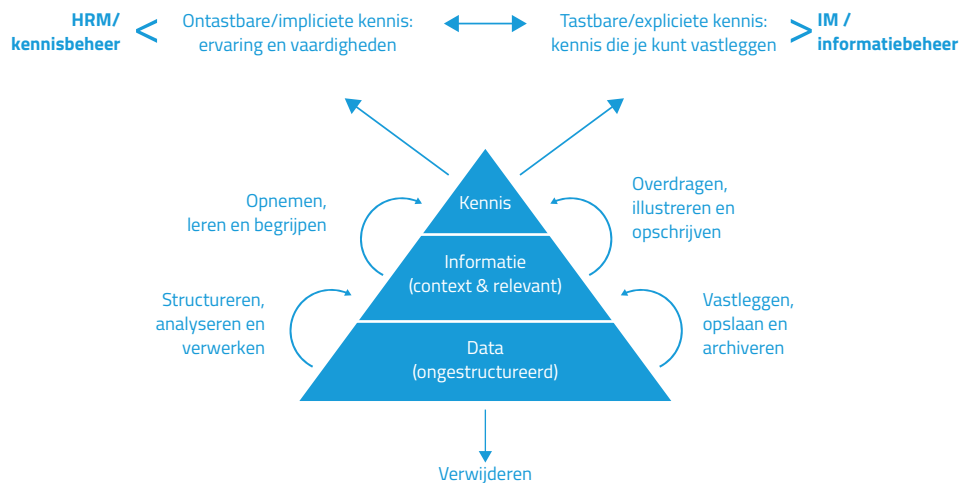
Figuur 3.3 Overzicht van deelnemende organisaties aan de Club of Agencies

5. www.dekom.dk

Kennismanagement

In 2022 is een nieuwe stap gezet op het gebied van kennismanagement. In de strategische verkenning van COVRA voor 2020-2025 staan kennis en informatie centraal. Om de strategie uit te voeren gaat COVRA haar kennismanagement versterken.

Daarom heeft COVRA Technopolis⁶ gevraagd een verkenning uit te voeren naar kennismanagement binnen COVRA. Technopolis gaat in kaart brengen welke informatie en kennis belangrijk is voor de bedrijfsdoelstellingen op de korte en lange termijn en hoe die kennis nu beheerd en overgedragen wordt. Een eindrapport dat aanbevelingen zal beschrijven voor vervolgstappen om het kennismanagement te verbeteren, wordt begin 2023 verwacht.

Figuur 3.4 De kennispiramide: het proces van data en informatie naar kennis en de relaties daartussen

3.4 Openheid

COVRA is trots op wat zij doet en laat dat graag zien. Daarom is COVRA open en transparant in al haar activiteiten en maakt ze onderdeel uit van haar leefomgeving.

6. www.technopolis-group.com

Trends en ontwikkelingen

In 2022 waren op het gebied van openheid en communicatie vier thema's belangrijk voor COVRA:

1. Groeiende belangstelling voor nucleaire technologie

Door de ambities van het kabinet om twee nieuwe kerncentrales te bouwen, staat nucleaire technologie weer volop in de aandacht. Radioactief afval en COVRA krijgen daardoor toenemende aandacht van de media en ook de interesse in een bezoek aan COVRA groeit. Dit vraagt capaciteit van COVRA op het gebied van communicatie, zeker voor bedrijfsbezoeken.

2. Hybride werken: online en op locatie

In 2022 werden de coronamaatregelen afgebouwd en werd het weer mogelijk om fysieke bijeenkomsten en vergaderingen te organiseren. Desondanks bleef ook werken en communiceren op afstand voor een deel intact. Middelen om op afstand contact te houden met collega's en het bedrijf en om effectief online te vergaderen blijven dus belangrijk.

3. Mensen en verhalen

Waar de trend was dat content kort, krachtig en vooral beeldend moest zijn, is er in 2022 meer vraag naar content die de diepte in gaat. Ook groeit de behoefte aan verbinding en het menselijke aspect in de digitale wereld. COVRA laat in haar berichten op sociale media graag de mens achter COVRA zien en geeft, naast interessante feiten en korte nieuwsitems, ook achtergrondinformatie over het beheer van radioactief afval.

4. Doorgaan met sociale media

Sinds maart 2021 is COVRA actief op sociale media. In 2022 is het gebruik van Facebook, Instagram, LinkedIn, YouTube en Twitter geëvalueerd. Uitkomst is dat de verschillende sociale mediakanalen een uitstekende aanvulling zijn op de andere middelen. Ze zijn een belangrijk onderdeel in de publieksvoorlichting geworden, met waardevolle mogelijkheden voor interactie. In 2023 wil COVRA inzetten op een groter bereik op de kanalen en op meer videocontent met verdiepende verhalen op YouTube.

Externe communicatie

Bezoeken

Het is voor iedereen die dat wil mogelijk om een bezoek te brengen aan COVRA. In 2022 zijn 1.568 mensen rondgeleid bij COVRA. Dat is weliswaar meer dan in 2021, toen vanwege COVID-19 slechts 107 mensen een bedrijfsrondleiding kregen, maar slechts 63% van de doelstelling (2.500). In 2022 werden de coronamaatregelen langzaam afgebouwd, maar vanwege de onzekerheden zegden met name veel scholen hun bezoeken aan COVRA alsnog af. De jaarlijkse 'Stralende week' waarin leerlingen, docenten en technisch onderwijsassistenten in het 'Ioniserende Stralend Practicum' aan de slag gaan met ioniserende straling, kon in

2022 weer bij COVRA plaatsvinden. Daarnaast heeft COVRA bijgedragen aan congressen en symposia op het gebied van straling en nucleaire techniek. Er werd een themadag over Straling door GGD - GHOR Zeeland bij COVRA georganiseerd. Brandweerkorpsen brachten viermaal een bezoek aan COVRA om zich te trainen in de omgang met radioactieve stoffen. Ook kwamen delegaties van nationale en regionale politieke partijen naar COVRA.

Sponsoring

COVRA ondersteunt een aantal culturele instellingen, waaronder de Zeeuwse musea. Dit gebeurt door sponsoring en door het beschikbaar stellen van depotruimtes en noodopslag. COVRA heeft afgelopen jaar ook een aantal lokale activiteiten in de gemeente Borsele financieel ondersteund, zoals het landschapspark Borsele, en een aantal kleinere initiatieven in de regio.

Veertig jaar COVRA

COVRA werd op 17 december 1982 opgericht en bestond in 2022 dus 40 jaar. COVRA heeft ter ere van die gelegenheid schrijver Rutger Vahl gevraagd om de geschiedenis van COVRA op papier te zetten. Hij schreef een boeiend en spannend verhaal, dat zich afspeelt tegen het decor van de Koude Oorlog. Maar ook een verhaal dat heel actueel is en gaat over thema's als klimaatverandering, energietransitie en duurzaamheid. De officiële presentatie van het jubileumboek: '40 jaar COVRA, de geschiedenis van ons radioactief afval' vond op 6 oktober 2022 plaats op de locatie waar de basis is gelegd voor COVRA: Den Haag. Directeur Jan Boelen overhandigde het eerste exemplaar van het boek aan Pieter Winsemius, de toenmalig minister van VROM, die begin jaren tachtig een verbindende rol heeft gespeeld in het regeringsbeleid rondom radioactief afval. Beleid dat al 40 jaar het stabiele fundament vormt voor zorgvuldig en veilig beheer van het Nederlandse radioactieve afval.

Kunst van het bewaren

Sinds 2005 vinden er regelmatig exposities plaats in de hal van het kantoorgebouw van COVRA. Deze exposities sluiten aan bij de traditie van COVRA om te communiceren met kunst. Na een stille coronaperiode, kon in maart 2022, de draad weer opgepakt worden met een tentoonstelling van de fotoclub 'De Draadontspanner'. Iny den Engelsman opende in november 2022 de expositie 'Passie voor kleur'. Tussen deze beide exposities was er ruimte voor één van de meest bijzondere exposities bij COVRA tot nu toe. Deze tentoonstelling liet de ontwerpen, schetsen en studies zien die Zeeuwse beeldend kunstenaar William Verstraeten in de periode van 2001 tot 2021 heeft gemaakt voor het HABOG en de latere uitbreiding hiervan. Iedere twintig jaar wordt het oranje HABOG een tint lichter geschilderd. Dit symboliseert het verval van het radioactief afval dat erin ligt opgeslagen. Het kunstconcept oogt misschien simpel en helder, maar er zitten vele gedachten en betekenissen achter die deze schijnbare eenvoud overstijgen. De expositie onderstreepte de jarenlange samenwerking en betrokkenheid van de kunstenaar

bij COVRA. Zo is niet alleen COVRA transparant over haar werk, maar ook de kunstenaar.

Opening uitbreiding HABOG

De publieksoening van de bijzondere expositie van William Verstraeten was op dezelfde dag als de officiële opening van de uitbreiding van het HABOG. Met de uitbreiding van het HABOG is voldoende ruimte gecreëerd voor veilige opslag van hoogradioactief afval, nu en in de toekomst. Het HABOG is niet alleen een technisch hoogstaand gebouw. Het is ook een van de grootste en meest veilige kunstwerken van Nederland. De uitbreiding is een prachtige aanvulling geworden op het bestaande kunstconcept. William Verstraeten liet zich inspireren door het spel van licht, schaduw, tijd en geometrie. Het resultaat is een moderne zonnetempel die op 19 mei 2022 feestelijk werd onthuld door Director-General William D. Magwood, IV van de OESO-NEA. Het evenement met Diederik Jekel als presentator en Adijedj Bakas als keynote spreker, werd bezocht door gasten uit Nederland en internationale gasten via de Club of Agencies.

Transparant

COVRA is samen met andere nucleaire organisaties lid van de vereniging Nucleair Nederland. Doel van de vereniging is om informatie over nucleaire technologie en de nucleaire sector te delen; met elkaar en met de buitenwereld. COVRA legt op grond van de Kew verantwoording af aan nationale en internationale toezichthouders. Daarnaast wil COVRA, onder andere via dit jaarrapport, ook verantwoording afleggen aan de samenleving. De organisatie wil zichtbaar zijn in de samenleving en een positieve dialoog over radioactief afval stimuleren. Dat vraagt om een actief communicatiebeleid, waarin ook de dialoog met de stakeholders wordt gezocht. COVRA houdt in haar jaarverslaggeving rekening met maatschappelijke ontwikkelingen en thema's en stemt de inhoud daarvan af met belanghebbenden (zie ook 2.3 Stakeholders-dialoog en materialiteitsanalyse). Het Jaarrapport 2021 is in 2022 beoordeeld in de Transparantie Benchmark van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Het ministerie laat de benchmark elke twee jaar uitvoeren, omdat de overheid en andere stakeholders het belangrijk vinden dat Nederlandse bedrijven transparant zijn over hun activiteiten en beleid op maatschappelijk vlak. Aan de benchmark doen bijna alle staatsdeel-nemingen, grote Nederlandse bedrijven en universiteiten mee. Het Jaarrapport 2021 eindigde op de 24^e plaats in het totaalklassement en werd zelfs 1e binnen de sector dienstverlening. Daar is COVRA natuurlijk trots op.

Wet Open Overheid

In november 2022 werd het hoger beroep van LAKA tegen de eerdere uitspraak van de Rechtbank van Amsterdam behandeld. Het beroep ging over de vraag of COVRA wel of niet onder de Wet Open Overheid (Woo) valt. In de Woo, voorheen Wob, is het recht op informatie geregeld over alles wat de overheid doet. Op basis van de wet kunnen overheids-

organisaties worden gevraagd informatie openbaar te maken. Overheidsorganisaties zijn bijvoorbeeld de Rijksoverheid, zoals een ministerie, gemeenten, provincies en waterschappen.

De Raad van State heeft in januari 2023 uitspraak gedaan in het hoger beroep en geoordeeld dat COVRA geen overheidsorganisatie is en dus niet onder de wet valt. COVRA heeft wel een publieke taak namens de overheid. Informatie over de uitvoering van die taak valt wel onder de Woo. De ministeries van Financiën en van Infrastructuur en Waterstaat moeten het verzoek om informatie beoordelen, waarna COVRA de informatie aan hen beschikbaar stelt.

Interne communicatie

Het is belangrijk om ook intern actief, open en transparant te communiceren en de medewerkers van alle relevante bedrijfsactiviteiten op de hoogte te houden. Bij grotere projecten is er structureel aandacht voor de (interne) communicatie. Naast het plaatsen van regelmatige nieuwsberichten is het ook belangrijk dat eventuele overlast of introductie van nieuwe werkwijzen of systemen communicatief goed wordt begeleid. Voor nieuwsberichten heeft COVRA een wekelijkse nieuwsbrief, de Nieuwsflits. Daarin worden de activiteiten, projecten en ontwikkelingen van de afgelopen week toegelicht. COVRA onderzoekt hoe de interne nieuwsberichtgeving en de interne communicatie verder kan worden verbeterd. Een van de mogelijkheden is een intranet. In 2023 worden de voor- en nadelen van een intranet voor COVRA afgewogen. Andere middelen voor interne communicatie zijn personeelsbijeenkomsten, toolboxes en verschillende afdelings- en werkoverleggen.

3.5 Klimaat- en milieubescherming

De zorg voor radioactief afval is in Nederland aan strenge regels gebonden. Die regels zijn vastgelegd in de Kernenergiewet en de daarvan afgeleide Algemene Maatregelen van Bestuur, Regelingen en een ANVS-verordening, en deze stellen hoge eisen aan de kwaliteitsbeheersing bij COVRA.

Beton

Voor de insluiting en afscherming van het radioactief afval maakt COVRA veel gebruik van beton. Om ervoor te zorgen dat de kwaliteit hiervan gegarandeerd is, ook voor de lange termijn, heeft COVRA een door het keuringsinstituut Kiwa gecertificeerd en erkend betonlaboratorium. Dit is vergelijkbaar met de voorzieningen die grote betonproducenten en bouwbedrijven in Nederland hebben om de kwaliteit van beton voor grote infrastructurele projecten, zoals bijvoorbeeld de Deltawerken, te kunnen garanderen.

Richtlijnen en emissies

In de nucleaire beleidssector worden richtlijnen voor niet-reactorfaciliteiten, waartoe COVRA behoort, veelal afgeleid van de richtlijnen voor vermogensreactoren op basis van het 'graded approach'-principe. In de praktijk betekent dit dat de strengste regels toegepast worden, tenzij men expliciet kan aantonen dat deze niet van toepassing zijn. Het onderscheid tussen regels, richtlijnen, aanbevelingen en handreikingen is in ontwikkeling. Dit zou kunnen leiden tot extra eisen en toezichtsdruk. COVRA neemt deel aan overleggen met de IAEA, de OESO-NEA en Euratom om richtlijnen realistisch aan te laten sluiten op nucleaire installaties zonder reactor.

COVRA streeft ernaar de milieubelasting zo laag als redelijkerwijs mogelijk te houden, zowel voor stralingsemisies aan haar terreingrens als voor conventionele lozingen. Buiten het COVRA terrein zijn geen radiologische besmettingen meetbaar sinds het begin van de activiteiten van de organisatie. De stralingsniveaus aan de terreingrens zijn dermate laag dat er geen milieueffecten uit kunnen voortkomen. In 2022 waren alle radiologische emissies lager dan de vergunde limieten.

Klimaatimpact

COVRA streeft ernaar open en transparant verslag te doen van haar activiteiten en de consequenties daarvan. Daarin past ook het belang van transparantie over de bijdrage van de organisatie aan het beheersen van de klimaatverandering. COVRA probeert haar impact op klimaatverandering te beperken. In 2019 heeft COVRA een energieonderzoek uitgevoerd. In dit onderzoek is het energieverbruik per bedrijfsonderdeel nader in kaart gebracht en is in 2020 gekeken waar mogelijk verdere energiebesparing gerealiseerd kan worden en deze maatregelen worden doorgevoerd. Het energierapport is een leidende parameter voor de geplande modernisering van de energiehuishouding en luchtbehandeling van het kantoorgebouw in 2023.

De CO₂-footprint van COVRA is relatief beheersbaar, doordat er sprake is van slechts één locatie en doordat COVRA relatief weinig materialen inkoop. De footprint is verdeeld in drie 'scopes'. Scope 1 bevat emissies die direct vrijkomen door de operaties van COVRA. Dit betreft het gas dat gebruikt wordt voor de verwarming van de gebouwen en het dieselgebruik van het wagenpark. De emissies uit scope 2 komen indirect en elders vrij, namelijk bij de energieopwekking. De uitstoot van het elektriciteitsverbruik over 2022 is 0 omdat PZEM, waar COVRA haar elektriciteit van afneemt, gebruikmaakt van nucleaire energie waarbij geen CO₂ wordt uitgestoten. Daarnaast wordt restwarmte afgenomen van het industriegebied Sloe. Emissies in scope 3 zijn indirecte emissies voortkomend uit de keten waarin COVRA zich bevindt. Dit bestaat uit zakelijke vliegreizen en het dagelijkse woonwerk-verkeer van de medewerkers.

De CO₂-emissies voor 2022 worden weergegeven in de Tabel 3.2 met ter vergelijking ook de berekening over 2021, 2020 en 2019.

Overzicht CO ₂ -emissies		2022 Heel jaar			
Type emissiestroom scope 1	Aantal	Eenheid	Conversiefactor (G CO ₂ per eenheid)	Uitstoot (ton CO ₂)	
Gasverbruik	40.320	m ³	1.788	72,1	23%
Brandstofverbruik wagenpark - diesel	11.948	liter	2.474	29,6	10%
Totaal scope 1				101,7	
Type emissiestroom scope 2	Aantal	Eenheid	Conversiefactor (G CO ₂ per eenheid)	Uitstoot (ton CO ₂)	
Elektriciteitsverbruik PZEM	3.251.590	kWh	0	0,0	0%
Restwarmte zonder bijstook	9.282	GJ	7.900	73,3	24%
Totaal scope 2				73,3	
Type emissiestroom scope 3	Aantal	Eenheid	Conversiefactor (G CO ₂ per eenheid)	Uitstoot (ton CO ₂)	
Zakelijk vervoer - trein internationaal	9.428	km	26	0,2	0%
Vliegreizen <700 km	605	km	234	0,1	0%
Vliegreizen 700-2500 km	35.167	km	172	6,0	2%
Vliegreizen <2500 km	18.913	km	157	3,0	1%
Woon-werkverkeer	653.489	km	193	126,1	41%
Totaal business travel				135,5	44%
Totale emissies scope 1, 2 en 3				310,5	100%

Tabel 3.1 CO₂ footprint – detail 2022

Voortgang jaarlijkse CO ₂ -emissies in tonnen				
Type emissiestroom scope 1	2019 Heel jaar	2020 Heel jaar	2021 Heel jaar	2022 Heel jaar
Gasverbruik	108,4	22,1	21,4	72,1
Brandstofverbruik wagenpark - diesel	49,1	47,1	38,1	29,6
Totaal scope 1	157,5	69,2	59,5	101,7
Type emissiestroom scope 2				
Elektriciteitsverbruik PZEM	624,3	-	-	-
Restwarmte zonder bijstook	68,3	66,5	104,3	73,3
Totaal scope 2	692,6	66,5	104,3	73,3
Type emissiestroom business travel				
Zakelijk vervoer - trein internationaal	-	-	0,04	0,25
Vliegreizen <700 km	-	0,2	-	0,1
Vliegreizen 700-2500 km	10,2	1,2	3,8	6,0
Vliegreizen <2500 km	4,5	1,1	-	3,0
Woon-werkverkeer	114,5	125,7	97,9	126,1
Totaal business travel	129,2	128,2	101,8	135,5
Totale emissies	979,4	264	265,6	310,5

Tabel 3.2 CO₂ footprint – 2019 tot en met 2022 (de vergelijkende cijfers van 'Restwarmte zonder bijstook' zijn voor 2019 t/m 2021 aangepast ten opzichte van het Jaarrapport 2021 vanwege een foutieve emissiefactor)

Juli

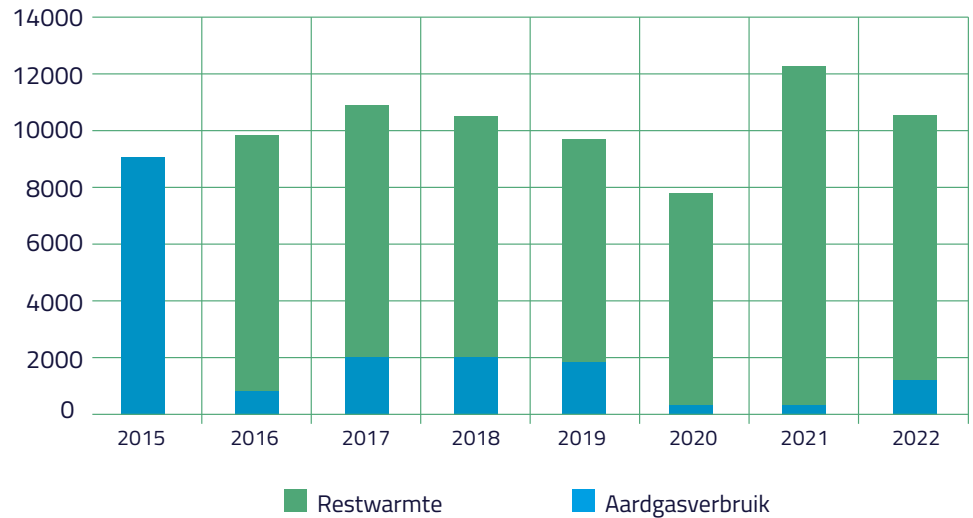
Er is in Nederland maar één erkende ophaaldienst voor radioactief afval; dat is COVRA. COVRA heeft een transport- en logistieke dienst met een veiligheidsadviseur, die gespecialiseerd is in het vervoer van radioactief afval, en eigen vrachtauto's en transportbussen om het afval bij de klant op te halen.

Tot 2010 gebeurde dit met onopvallende vrachtauto's. Daarna is gekozen voor vrachtwagens met een meer herkenbaar beeld.

Energieverbruik voor warmte

COVRA is een van de 'founding partners' van Sloewarmte, een warmtenet in het Sloegebied waarmee restwarmte van Zeeland Refinery wordt gebruikt voor de verwarming van omliggende industrieën. Daardoor heeft COVRA in 2022 alleen nog aardgas hoeven te gebruiken om haar gebouwen te verwarmen gedurende onderhoud en storting van de restwarmtevoorziening (in 2022 ca. 14 %). In de volgende figuur is het gasverbruik in combinatie met de restwarmte van de afgelopen 8 jaar weergegeven waarbij is gerekend met 31,65 MJ/m³ aardgas. Ten opzichte van referentiejaar 2015 is er in 2022 circa 243.000 m³ (86%) minder gas verbruikt, overeenkomstig met een besparing van 437,4 ton CO₂-uitstoot uitgaande van 1,8 kg CO₂/ m³ aardgas. De besparing van 437,4 ton CO₂ vertegenwoordigt een maatschappelijke waarde van € 21.870 aan vermeden kosten, bij een waarde van € 50⁷ per ton CO₂.

Figuur 3.5 Energieverbruik voor verwarming

In bijlage 2 is een toelichting opgenomen over afvalstromen en emissies. Er zijn geen sancties of boetes geweest (monetaire waarde €0). Voorts wordt in hoofdstuk 4.1.4 Risicobeheersing vanuit wet- en regelgeving nader ingegaan op klimaatrisico's en de beheersing daarvan.

7. Nederlandse lijst van energiedragers en standaard CO₂-emissiefactoren 2022, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en conform MVO Nederland.

3.6 Managementaanpak en resultaten (KPI's)

In de hiernavolgende tabellen zijn de managementbenadering alsmede de KPI's per materieel onderwerp opgenomen, waarbij wordt ingegaan op managing- en sturingsmechanismen ter beheersing van de doelstellingen.

Managementaanpak

Materieel onderwerp	Beleid (documenten)	Overeenkomsten / verplichtingen	Doelen en verantwoordelijkheden	Middelen	Klachten- en controlemechanismen (naast hierna beschreven KPI's)	Specifieke acties
Veiligheid en beveiliging.	Beleidsdocument. Kwaliteitssysteem met specifieke beleidsuitwerkingen. Security Management Pakket.	Kew. Besluit stralingsbescherming. Ministeriële regeling stralingsbescherming. Ministeriële regeling beveiliging nucleaire inrichtingen en splijtstoffen. Arbo-wetgeving. Kew-vergunning.	Streven naar een zo laag als redelijkerwijs mogelijk stralingsdosis en het voorkomen van besmetting met radioactiviteit. Het voorkomen van persoonlijke ongevallen en materiële schade. Veiligheid is in eerste instantie een lijnverantwoordelijkheid. De afdeling Controle & Zorg evalueert incidenten, initieert en faciliteert ontwikkelingen die tot een verhoging van de veiligheidscultuur en resultaten bijdragen. De afdeling Beveiliging zorgt ervoor dat informatie, systemen, processen, materialen en apparaten niet door onbevoegden kunnen worden beïnvloed of ontvreemd en draagt zorg dat (vertrouwelijke) informatie niet ongecontroleerd verspreid wordt.	IMS. Incidenten & ongevallenregeling. Controleprogramma's. HSE meldingssysteem. Peer reviews. Toolbox-bijeenkomsten. Nieuwsbrief. Gerichte communicatie. Wettelijke verzekering van risico's. ⁸	Veiligheid is expliciet onderdeel van het managementoverleg. Meldingen van incidenten en ongevals-meldingen worden in een multidisciplinair overleg behandeld. De daaruit volgende maatregelen worden plenair met de medewerkers besproken. Inspecties ANVS.	Meldingen worden tweewekelijks behandeld met aandacht voor terugmelding aan melder van afhandeling. Relevante meldingen worden direct aan de ANVS gemeld. Verankering van het werkvergunningensysteem en de taakrisicoanalyses.

8. Volgens Nederlandse Wet Aansprakelijkheid Kernongevallen (Wako) moeten kerninstallaties, zoals COVRA, financiële zekerheid stellen voor schade waarvan zij vaststellen dat zij deze hebben veroorzaakt of waaraan zij hebben bijgedragen. Daarvoor is in Nederland Atoompool opgericht, een pool van verzekeraars voor de verzekering van nucleaire installaties. Op die manier is het herstel van eventuele negatieve gevolgen geborgd. COVRA heeft nog nooit gebruik gemaakt van deze verzekering.

Materieel onderwerp	Beleid (documenten)	Overeenkomsten / verplichtingen	Doelen en verantwoordelijkheden	Middelen	Klachten- en controle-mechanismen (naast hierna beschreven KPI's)	Specifieke acties
Voldoende opslag- en verwerkings-capaciteit.	<p>Beleidsdocument.</p> <p>Strategische verkenning 20/25.</p> <p>Periodieke nationale afvalinventarisatie (verwacht aanbod LMRA en HRA).</p> <p>Beleidsdocument beschikbaarheid.</p> <p>Jaarlijkse bepaling verwacht aanbod, verwerkings-doelstellingen en vaststelling prioriteiten.</p> <p>Langetermijn-onderhoudsplan.</p>	<p>Overeenkomsten levering HRA, verarmd uranium en medische isotopen-productie afval.</p> <p>Afleverprotocollen voor HRA.</p> <p>Voorwaarden voor standaardafval.</p> <p>Overeenkomst voor overslag TN17 MAX containers bij COVRA.</p>	<p>Halen jaarlijks gestelde productiedoelen, rekening houdend met de gestelde prioriteiten.</p> <p>De afdeling Bedrijfsvoering draagt zorg voor transport, verwerking en opslag van het afval.</p> <p>De afdeling Onderhoud en Systeembeheer draagt zorg voor de (directe en lange termijn) beschikbaarheid van de middelen en systemen.</p> <p>De afdeling Onderzoek, Ontwikkeling en Communicatie draagt zorg voor de (langetermijn) kennis- en technologieontwikkeling.</p>	<p>Campagneplanningen, operationele planningen, etc.</p> <p>Volgende technische middelen voor transport en verwerking.</p> <p>Volgende emballage in voorraad.</p> <p>Volgende opslagcapaciteit.</p> <p>Onderhoud voorzieningen/middelen.</p> <p>Maintenance managementsysteem.</p> <p>Rapportage in managementmaandrapportages, kwartaalrapporten en jaarverslagen.</p>	<p>Periodiek overleg met klanten en klachten-procedure.</p>	<p>Efficiënt gebruik van beschikbare opslagruimte.</p> <p>Onderzoek naar nieuwe verwerkingsmethodieken (o.a. plasmaoven).</p> <p>Invoering nieuwe typen standaard verpakkingen.</p> <p>Uitbreiding HABOG met twee modules voor warmteproducerend afval.</p> <p>Bouw MOG.</p> <p>Bouw Transport- en LogistiekGebouw (TLG-2).</p> <p>Vervanging procesautomatisering.</p> <p>Vervanging radioactief afval administratie-systeem.</p> <p>Uitbreiding activiteiten in het kader van nucleaire dienstverlening.</p>
Klimaat en milieubescherming.	<p>Beleidsplan.</p> <p>Kwaliteitssysteem met specifieke beleids-uitwerkingen.</p>	<p>Kew en daarmee verbonden ministeriele regelingen en overige wet- en regelgeving.</p> <p>Kew-vergunning.</p>	<p>Volgdoen aan wet- en regelgeving en de voorschriften uit de vergunningen.</p> <p>Volgdoen aan de interne kwaliteitseisen voor bedrijfsvoering gericht op de verschillende stadia van het primaire proces: transport, verwerking, opslag, eindberging.</p> <p>De milieuoerlast door activiteiten zoveel mogelijk voorkomen of beperken volgens het ALARA-principe.⁹</p> <p>Intern toezicht op naleving wet- en regelgeving en voorschriften.</p>	<p>Monitoring door (externe) kwartaal- en jaarrapportages.</p> <p>Betocertificering conditioneringsproces.</p> <p>Interne audits.</p> <p>Deelname peer reviews.</p> <p>Wettelijke verzekering van risico's.⁹</p>	<p>Inspecties ANVS.</p>	<p>Omzetten KAM-systeem naar een IMS.</p> <p>Introductie van een RMS.</p>

9. ALARA = As Low As Reasonably Achievable

Materieel onderwerp	Beleid (documenten)	Overeenkomsten / verplichtingen	Doelen en verantwoordelijkheden	Middelen	Klachten- en controlemechanismen (naast hierna beschreven KPI's)	Specifieke acties
Openheid.	Beleidsdocument. Strategische verkenning 20/25.	AVG (Algemene verordening gegevensbescherming). Woo (Wet open overheid).	Aan klanten, leveranciers, mensen uit de omgeving en andere stakeholders uitleggen wie COVRA is, wat COVRA doet en waar COVRA voor staat. Het informeren en het motiveren van medewerkers om organisatorische en individuele doelen te helpen realiseren. Beschikbaar stellen van informatie en data voor geautoriseerde gebruikers, tijdig en op de plaats waar het nodig is. Borgen dat relevante data en informatie volledig, consistent, toegankelijk is en blijft voor een periode van minimaal 100 jaar.	Website, e-mail, nieuwsbrief, sociale media, bedrijfsbrochure en -film, promotiematerialen, jaarrapport, beleids- en onderzoekspublicaties, rondleidingen en evenementen, kunst en exposities, gastlessen/presentaties, media/persberichten, sponsoring. AVG-audits.	Actieve dialoog met stakeholders.	Opstellen communicatiejaarplan. Pilot gebruik van sociale media. Opening uitbreiding HABOG. Onderzoek vernieuwing voorlichtingsruimte. Opvolging evaluatie interne nieuwsbrief.
(Inter)nationale advisering, samenwerking en kennisuitwisseling.	Strategische verkenning 20/25.	Richtlijn 2011/70Euratom.	Beheren en ontwikkelen van kennis en expertise op het gebied van radioactief afval, onder andere door het doen van onderzoek of (inter)nationaal kennis uit te wisselen en samen te werken. Extern beschikbaar stellen van kennis over het beheer van radioactief afval aan het publiek, de omgeving, afvalproducenten, de overheid en organisaties in het buitenland.	Deelname aan (inter)nationale werkgroepen en platforms. Projectmatig delen van informatie met zusterorganisaties, onderzoeksinstituten en internationale organisaties (IAEA, Europese Commissie, OESO-NEA, ERDO). Produceer van wetenschappelijke en andere publicaties. Advies en nucleaire dienstverlening.	Ontwikkeling kennismanagementsysteem.	Opstarten internationale overleggen na COVID-19. Aanstellen manager nucleaire dienstverlening. Verkennen en verbeteren kennismanagement binnen COVRA. Onderzoeksprogramma naar eindberging van radioactief afval.

Tabel 3.2 Managementbenadering per materieel onderwerp

In de hiernavolgende tabel zijn de KPI's per materieel onderwerp geformuleerd en is toegelicht welke KPI's zijn gerealiseerd en welke niet en de oorzaak hiervan.

Resultaten

Materieel onderwerp	Doelstelling	KPI	SDG	Norm 2021*	Resultaat 2021*	Norm 2022	Resultaat 2022	Toelichting indien norm niet is behaald	Norm 2023
Veiligheid	Geen nucleaire veiligheidsincidenten	Aantal meldingen INES-1 en hoger per jaar	12.4	0	0	0	0	-	0
Veiligheid	Lage stralingsdosis	Maximale dosis per medewerker per jaar in mSv	3.9	6	1,7	6	1,4	-	6
Voldoende opslag- en verwerkingscapaciteit	Voldoende opslagcapaciteit	Hoeveelheid resterende opslagcapaciteit in jaren per opslaggebouw	-	>5	LOG: > 5 COG: > 5 VOG- 2: > 15 HABOG: NWPA > 20 WPA CSD-V < 1 WPA splijtstof ± 5	>5	LOG: > 5 COG: > 5 VOG- 2: > 15 HABOG: NWPA > 20 WPA CSD-V = <1 WPA splijtstof ± 5	Nieuwe opslagcapaciteit hoogradioactief afval wordt momenteel in bedrijf gesteld (verdubbeling van de beschikbare opslagcapaciteit voor WPA en WPA splijtstof voorzien in 2023).	>5
(Inter)nationale advisering, samenwerking en kennisuitwisseling	Internationaal samenwerken	Aantal internationale projecten/gremia/bijeenkomsten	17.7	-	-	>15	16	-	>15
(Inter)nationale advisering, samenwerking en kennisuitwisseling	Kennis delen	Aantal publicaties	17.7	-	-	>20	25	-	>20

Materieel onderwerp	Doelstelling	KPI	SDG	Norm 2021*	Resultaat 2021*	Norm 2022	Resultaat 2022	Toelichting indien norm niet is behaald	Norm 2023
Openheid	Transparante publieke verantwoording	Plaats score jaarrapport in tweejaarlijkse transparantie-benchmark	-	top 50	24	top 50	-	-	top 50
Openheid	Open, begrijpelijke dialoog over activiteiten	Aantal bezoekers per jaar	17,7	≥ 2.500	107	≥ 2.500	1.568	Door COVID-19 waren een deel van het jaar geen bezoeken mogelijk.	≥ 2.500
Klimaat en milieu-bescherming	Lage emissies naar milieu	Hoeveelheid radiologische emissies naar lucht en water in percentage t.o.v. de vergunning	14.1 / 12.4 / 15.5	< 100%	350%	< 100%	5,3% (H-3/C-14 vanuit AVG naar lucht)		<100 %
Klimaat en milieu-bescherming	Lage dosis naar omgeving	Actuele individuele dosis aan terreingrens in mSv per jaar	15.5	<40	27,2	<40	31,4	-	<40
Klimaat en milieu-bescherming	Geen besmettingen in omgeving	Hoeveelheid radiologische besmettingen meetbaar buiten terrein per jaar	15.5	0	0	0	0	-	0

Tabel 3.3 KPI-tabel

* indien over deze KPI tevens over 2020 is gerapporteerd in jaarrapport 2020

Augustus

Op 1 augustus 2003 is de bouw van het VOG-1 begonnen. Dit gebouw was nodig voor de opslag van verarmd uranium.

Om splijtbaar uranium gereed te maken als brandstof voor een kerncentrale, moet je het uranium verrijken. Wat overblijft is verarmd uranium; een delfstof waar op dat moment geen verder doel voor was (en is), maar wellicht in de toekomst nog wel van toepassing zou kunnen zijn. Verarmd uranium is licht radioactief, dus kwam het bij COVRA als laagradioactief afval.

Uranium wordt gedolven, het is op verschillende plekken in de aarde te vinden. Andere delfstoffen zijn bijvoorbeeld kobalt, goud, tin of steenkool. Uranium is niet zeldzaam, het komt ongeveer net zoveel voor in de aarde als bijvoorbeeld tin. Het verarmde uranium ligt in VOG-1 en VOG-2 opgeslagen in groene vierkante stalen containers. Verarmd uranium ziet eruit als korreltjes kattengrid.

4. Waarborgen van de langetermijnwaardecreatie

COVRA is van groot maatschappelijk belang en is onderdeel van de nationale kritische infrastructuur. Risicobeheer is een essentieel onderdeel in het beheersen van de activiteiten binnen COVRA.

4.1 Risicoparagraaf

4.1.1 Risicokader

Risicobeheer gebeurt op verschillende niveaus in de organisatie: operationeel, projectmatig, procesmatig/ tactisch en strategisch. Op het operationeel uitvoeringsniveau ligt de nadruk met name op de beheersing van arbo en stralingsveiligheid. Dit wordt vormgegeven door onder andere het uitvoeren van risico-inventarisaties en -evaluaties, planmatig werken, werkvergunningen, en gestructureerde en uitgebreide analyses van bijzondere gebeurtenissen. Op projectniveau worden risicoanalyses uitgevoerd in de business case, voor de start van een project en op basis van risicomatrices in de projectplannen. Deze laatste zijn specifiek gericht op de risico's rond uitvoering van het project (kwaliteit, tijd, geld, resources). Op het tactisch bedrijfsniveau richt de aandacht zich meer op de beheersing van de interne processen en in beperkte mate op de invloeden van buiten. Het is gericht op het aantoonbaar 'in control' zijn en wordt in het algemeen Enterprise Risk Management (ERM) genoemd. Bekende internationaal erkende raamwerken voor ERM zijn bijvoorbeeld Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) 2017/ 2004 en ISO 31000.

Op strategisch niveau richt de aandacht zich op de meer generieke ontwikkelingen van buiten de organisatie die de richting en, ultimo, het voortbestaan van de organisatie bepalen. Deze (niet-publieke) analyse van de risicocontour ligt ten grondslag aan de vijfjaarlijkse strategie-update en is onderdeel van een structurele reflectie van de RvC en Directie. Daartoe is het noodzakelijk de definities, de methode en de scope vast te leggen. Er zijn verschillende benaderingen van het begrip 'risico' in omloop. De klassieke definitie van risico als kans maal effect veronderstelt een nauwkeurige kwantitatieve omschrijving van zowel kans als effect. Dit is passend voor een technisch operationele omgeving. Op meer strategisch niveau is het begrip voor (kleine) kansen en (grote) effecten moeilijker te duiden. COVRA werkt daarom naar voorbeeld van de methode van het World Economic Forum. Waarbij een brede stakeholdersuitvraag als uitgangspunt voor de risicocontour wordt genomen¹⁰.

De scope van de uitvraag omvat onzekere gebeurtenissen, ontwikkelingen of omstandigheden die, binnen de komende tien jaar, als ze materialiseren, een significant negatief effect hebben op het behalen van de COVRA doelen of het bestaan van de organisatie bedreigen.

4.1.2 Strategische perceptie van materiële risico's

Maatschappelijk	Nucleair	Bedrijf
Duurzaamheid	Veiligheidscultuur	Financieel
Actieve overheid	Technologische ontwikkelingen	Organisatorisch
Beschikbaarheid personeel	Kennisinfrastructuur	Operationeel
Digitalisering	Veranderende sector	Governance
Geopolitiek		

Tabel 4.1 Strategische risicoperceptie

Waar in de materialiteitsanalyse naar voren komt wat stakeholders verwachten van de organisatie, staan in de risicocontourtabel (4.1.3) juist die aspecten waar de stakeholders mogelijke kwetsbaarheden van de organisatie zien. De materialiteitsanalyse en risicocontour zijn dus twee complementaire manieren om naar de organisatie te kijken. In 2021 is een eerste brede externe en interne stakeholdersuitvraag georganiseerd over drie thema's: maatschappelijke ontwikkelingen, ontwikkelingen in de nucleaire sector en bedrijfsontwikkelingen. De stakeholders zijn gevraagd de verschillende onderwerpen te ordenen naar vermeend risico voor COVRA. Afgezet tegen de interne uitvraag bij het senior management is een éénduidige top vijf van vermeende strategische risico's te herkennen. Deze risico's die betrekking hebben op financiën, beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel, duurzaamheid, veiligheidscultuur en kennisinfrastructuur, worden in tabel op de volgende pagina nader toegelicht.

10. Het World Economic Forum brengt jaarlijks een Global Risks Report uit gebaseerd op een enquête onder meer dan 800 opiniemakers wereldwijd.

4.1.3 Risicocontourtabel materiële risico's

Onderwerp	Risico	Beheersmaatregel
Maatschappelijk - Actieve overheid		
Beperking ondernemerschap	Beperking commerciële mogelijkheden, beoordeeld vanuit politiek risicoperspectief.	Formuleren van een heldere strategie en positionering. Zorgen voor financiële onafhankelijkheid.
Verwatering rolzuiverheid in afvalbeleid	Toezichthouder en beleidsministerie gaan COVRA meer als agentschap zien.	Vereist een goede antenne voor de belangen van het ambtelijk (politiek) apparaat en veelvuldige afstemming.
Maatschappelijk - Beschikbaarheid Personeel		
Hogere kosten voor aantrekken en in dienst hebben personeel	Hogere kosten en meer tijdsbeslag voor aantrekken en ontwikkelen van medewerkers.	Bepaalde functies zijn moeilijk te verkrijgen op de arbeidsmarkt. Kies de benadering die bij een functie past. Kijk eerder naar competenties dan diploma. Door de nucleaire revival is er meer interesse voor de nucleaire sector. Op korte termijn is dit positief voor COVRA. Op lange termijn kunnen werknemers een overstap maken naar een andere nucleaire faciliteit. Ter voorkoming hiervan proactief ontwikkeling bieden (levenslang leren).
Echte specialisten zijn schaars	Echte specialisten hebben veel goedbetaalde mogelijkheden.	
Maatschappelijk - Toenemende digitalisering		
Toenemende complexiteit digitaal landschap	Eerst organiseren dan automatiseren. Gevaar voor een wirwar aan (deels overlappende) systemen.	Integrale aanpak van processen, datastromen en beveiliging. Focus op beperkt aantal centrale systemen (kritische managementsystemen).
Cybersecurity	Kwetsbaarheid voor bedreigingen en beïnvloeding van buiten en proliferatie van data of de perceptie daarvan.	Proactief investeren in cybersecurity en alleen gebruikmaken van bewezen veilige applicaties.
Digitale kennis is schaars	Beschikbaarheid en kennisniveau eigen medewerkers.	Borgen dat datastromen op lange termijn beheerd zijn en blijven.
Maatschappelijk - Geopolitiek		
Informatieuitwisseling en samenwerking	Door commercialisering wordt uitwisseling van kennis minder makkelijk.	Heldere positionering op welke wijze COVRA haar kennis en expertise deelt bij samenwerkingen. Zorgen dat COVRA een gesprekspartner blijft om haar eigen belangen te waarborgen.
Nucleaire sector - Veiligheidscultuur		
Graded approach	COVRA is een B-object in radiologische risico termen. Het gevaar bestaat dat de organisatie afgemeten wordt als A-object (bv een kerncentrale).	Sturing op handhaafbare indicatoren Het verder ontwikkelen en verankeren van de bedrijfscultuur is een proces waar voortdurend aan moet worden gewerkt, waarbij een systemische benadering essentieel is.

Onderwerp	Risico	Beheersmaatregel
Nucleaire sector - Kennisinstructuur		
Inzet op theoretisch/beleidsmatige instituten	Sterke sturing vanuit overheid legt nadruk op overheidsinstituten (RID, RIVM, NRG).	Door de nucleaire revival zijn op korte termijn samenwerkingen mogelijk voor opleidingen. Op middellange termijn kunnen werknemers overstappen naar een andere nucleaire faciliteit. Dit voorkomen door een traject met ontwikkeling aan te bieden (levenslang leren).
Nucleaire sector - Veranderende sector		
Werving en retentie personeel	Werving (korte termijn) en retentie (lange termijn) van personeel door nucleaire revival.	Door de nucleaire revival op korte termijn meer interesse voor werken in de nucleaire sector. Op lange termijn wellicht uitstroom door overstap naar andere nucleaire faciliteiten. Zorgen voor aantrekken en behouden van personeel door ontwikkelingstrajecten aan te bieden.
Beschikbaarheid (samenwerkings)partners	Beschikbaarheid ketenpartners en toezichthouder door nieuwe nucleaire initiatieven.	Door nieuwe nucleaire initiatieven zijn toezichthouder en ketenpartners wellicht minder beschikbaar voor initiatieven vanuit COVRA. Zorgen dat COVRA een gesprekspartner blijft om haar eigen belangen te kunnen blijven behartigen.
COVRA is er niet alleen voor de kerncentrale	Onafhankelijke positie in energiedebat niet gehonoreerd.	Ervoor zorgen dat COVRA als expertisecentrum van radioactief afval een onafhankelijke positie in het energiedebat blijft behouden.
Bedrijf - Operationeel		
Organisatie 'overreach' leidt tot inefficiëntie	Groot variabel onderhoud kan grote risico's veroorzaken en vervangingsvraag is complex.	Scherpe profilering van taken en scope. Basisprocessen op orde en niet ingewikkelder dan nodig.
Operation practices niet meer 'state of the art'	Gesloten organisaties staan niet meer open voor ontwikkelingen vanuit de buitenwereld, waardoor verouderde praktijken kunnen blijven bestaan.	Staf actief stimuleren om ervaringen binnen en buiten de sector op te doen. Ervaringen van nieuwe medewerkers inbrengen in leercyclus.
Bedrijf - Strategisch		
Verwachtingen bij stakeholders hoog	MKB-bedrijf moet voldoen aan beursgenoteerd perspectief.	Heldere communicatie over strategie, rol, mogelijkheden en beperkingen. Biedt ook uitdaging en voldoening.

Tabel 4.2 Risicocontourtabel

4.1.4. Risicobeheersing vanuit wet- en regelgeving

In de voorgaande paragrafen is ingegaan op de risico-inventarisatie vanuit de stakeholders. Daarnaast dient COVRA overeenkomstig wet- en regelgeving in te gaan op de belangrijkste risico's op het gebied van strategie, operationele activiteiten, financiën, financiële verslaggeving en compliance. Ook dient voor deze risico's te worden ingegaan op risicobereidheid, maatregelen, impact en eventuele voornemens tot verbeteringen in het risicomanagementsysteem.

Strategische risico's

Het strategische risico is discontinuïteit van de organisatie waardoor COVRA haar missie niet kan realiseren. Uitgangspunt hiervoor is de zeer langetermijnhorizon van COVRA van meer dan honderdvijftig jaar. COVRA onderkent daarbij drie mogelijke scenario's:

1. de infrastructuur is niet beschikbaar;
2. de benodigde kennis en kunde vallen weg;
3. het maatschappelijke draagvlak voor COVRA als organisatie verdwijnt.

De middelen die zorgen voor de continuïteit van het operationele proces betreffen de beschikbaarheid van bedrijfsmiddelen, de beschikbaarheid van kennis en kunde en de sociale context waarin COVRA opereert. Wanneer bedrijfsmiddelen verouderen is er een verhoogde kans op storingen, waardoor vaker onderhoud gepleegd moet worden, en neemt de beschikbaarheid van reserveonderdelen af. Om dit te beheersen heeft COVRA een geactualiseerd langetermijnonderhoudsplan.

COVRA is een compacte organisatie. Binnen afzienbare termijn zullen meerdere medewerkers pensioengerechtigd zijn. Om hierop te anticiperen en kennis en kunde in huis te houden is een personeelsontwikkelings- en kwalificatieplan opgesteld.

De maatschappelijke en politieke dynamiek vormt een verder risico op het niet behalen van strategische doelstellingen. De nucleaire sector wordt nauwlettend gereguleerd, dus aanpassingen aan wet- en regelgeving kunnen direct van invloed zijn op de strategie van COVRA. De organisatie communiceert frequent en open met maatschappelijke stakeholders, waaronder ook toezichhouders en vergunningsverleners.

Operationele risico's

Operationele risico's zijn meer gericht op de korte en middellange termijn (5 tot 20 jaar), een periode waarin investeringen in bedrijfsmiddelen te realiseren zijn. COVRA maakt daarbij onderscheid tussen risico's op het niet kunnen accepteren van radioactief afval, bijvoorbeeld door het niet beschikbaar zijn van bedrijfsmiddelen, en risico's op onveilige situaties. Veiligheid is het belangrijkste aandachtsveld voor operationele risico's. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen (radiologische) ongevallen, kriticititeit¹¹ en (cyber)security risico's.

Aan de hand van gestructureerde risicomanagementmethodieken over de gehele levenscyclus van de faciliteiten worden risico's over het ontwerp en de aanpassingen aan de installaties gereduceerd. Het risico op ongevallen tijdens de uitvoering van werkzaamheden is gecontroleerd door een werkvergunningensysteem en regelmatige veiligheidsanalyses. Daarnaast zijn er externe risico's die niet te reduceren zijn, maar wel door maatregelen te beheersen zijn. De belangrijkste risico's voor COVRA zijn klimaatrisico's en risico's naar aanleiding van de Oekraïne-oorlog. Deze worden gezien het specifieke karakter apart behandeld in onderstaande paragrafen.

Financiële risico's

De belangrijkste financiële risico's zijn negatieve renteresultaten (dus lage beleggingsresultaten), investeringsverliezen bij projecten, omzetverlies door wegvallende klanten en kosteninefficiëntie. De interne beheersingsstructuur is bij COVRA van een zeer hoog niveau, waardoor eventuele financiële risico's (en financiële verslaggevingsrisico's) in voldoende mate beperkt worden. Zo worden mogelijke veranderingen van renteresultaten (verschil tussen financiële baten en financiële lasten) continu gemonitord. Ten aanzien van investeringen zorgt COVRA voor adequate projectbewaking. COVRA verdisconteert projectrisico's op transparante wijze in contractprijzen. Ten aanzien van kostenefficiëntie maakt COVRA gebruik van budgetbeheersing per afdeling. Contracten met de belangrijkste klanten worden waar mogelijk afgesloten voor een lange termijn, waarmee toekomstige omzetten gewaarborgd blijven.

Financiële verslaggevingsrisico's

De belangrijkste financiële verslaggevingsrisico's zijn ontoereikende voorzieningen voor toekomstige exploitatiekosten, eindberging en dubieuze debiteuren, onjuiste kostenverantwoording en onjuiste of onvolledige verantwoording van balansposten. Om deze risico's te verminderen heeft COVRA een stelsel van interne beheersmaatregelen. Voorbeelden hiervan zijn adequate controle-technische functiescheidingen, budgetcontroles, kwartaalrapportages en resultaatanalyses aan de RvC. Ook is er een sluitende geld-goederenbeweging, waarbij de omzet periodiek wordt aangesloten met het afvalbeheersysteem. In 2022 is een nieuw financieel boekhoudsysteem geïmplementeerd (AFAS) en in 2023 wordt een nieuw afvalbeheersysteem geïmplementeerd en zijn er per kwartaal aansluitingen tussen de sub-administraties en de financiële administratie (salarisadministratie, debiteuren- en crediteuren-administratie), adequate debiteurenbewaking. Daarnaast wordt per kwartaal een nauwkeurige analyse gemaakt van tussenrekeningen en is er een adequate autorisatiematrix die aansluit op de gewenste bevoegdheden volgens de statuten. Door het sterke stelsel van beheersmaatregelen is de interne beheersing bij COVRA van hoog niveau. Dit wordt bevestigd door de geringe aanbevelingen in de management letter van de accountant ten aanzien van de AO/IB.

11. Toestand van splijtbaar materiaal waarin een zichzelf onderhoudende nucleaire kettingreactie plaatsvindt.

Voor de voorzieningen van COVRA betreffende groot onderhoud, toekomstige uitgaven van opslagbeheer en eindberging, bestaat een systeem van periodieke uitgebreide evaluatie (iedere vijf jaar) en een jaarlijkse evaluatie van de gehanteerde variabelen bij de berekening van de voorzieningen. Eind 2019 zijn deze voorzieningen conform het evaluatieplan uitgebreid geëvalueerd en vervolgens jaarlijks beoordeeld. In 2020 zijn er geen aanpassingen geweest in de variabelen en in 2021 zijn de voorzieningen voor wat betreft de reële rente en de inflatie uitgebreid geëvalueerd, waarbij geen aanpassingen zijn doorgevoerd.

Compliance

COVRA houdt zich aan de vigerende wet- en regelgeving. De ambitie van COVRA is, zeker waar het veiligheid betreft, boven het wettelijk minimum te presteren en continu te verbeteren. Er bestaat natuurlijk een risico dat er op enig moment toch een afwijking ontstaat door:

1. veranderende wetgeving;
2. discontinuïteit in wet- en regelgeving;
3. het weigeren van een vergunning.

COVRA heeft een kwaliteitsmanagementsysteem, dat geaccordeerd is door de ANVS, dat aansluit bij internationale normen en richtlijnen opgesteld door de IAEA en voortdurend verder ontwikkeld wordt. Dit managementsysteem beschrijft onder andere de wijze van omgang met de verschillende eisen vanuit wet- en regelgeving.

Klimaatgerelateerde risico's en kansen

De aandacht voor de klimaatverandering en de verantwoordelijkheid die organisaties daarin moeten nemen, neemt toe. Het klimaatakkoord en diverse sectorconvenanten vergen van organisaties dat zij gericht analyseren welke risico's en mogelijke kansen dat voor hun organisatie met zich meebrengt. Ook COVRA heeft zo'n analyse uitgevoerd.

Uit de analyse komt voort dat er klimaatrisico's zijn voor COVRA. Volgens de categorisering van de Taskforce on Climate-related Financial Disclosures, het raamwerk dat is gebruikt in de analyse, zijn de aan klimaat gerelateerde transitierisico's voor COVRA minder relevant. Fysieke klimaatrisico's, zoals een stijgende zeespiegel en extreme weersomstandigheden echter wel. Deze kunnen een significante impact hebben op het behalen van (strategische) doelstellingen. Tegelijkertijd ziet COVRA dat de mogelijke impact van die risico's nauw verwant is met de reeds geïdentificeerde strategische en operationele risico's en dat de beheersing van de aan klimaat gerelateerde aspecten al geïntegreerd is in de huidige risicobeheersing. De volgende maatregelen houden op geïntegreerde wijze rekening met aan klimaat gerelateerde elementen:

- Passieve beheersing betreft de maatregelen die zijn genomen om de kans op en de gevolgen van een ongeval te beperken (bijvoorbeeld in het ontwerp van gebouwen). Het ontwerp van de gebouwen en de verpakkingen zorgen ervoor dat het radioactief

afval ook bij onder andere overstromingen en hitte beschermd is.

- Het HABOG is zo ontworpen dat het water niet bij het afval kan komen tijdens een overstroming. De koelluchtinlaat zit op 12 meter hoogte, zodat de koeling ook bij overstroming nog functioneert. Op die manier zijn overstromingen beheerst tot een hoogte van tien meter boven NAP. Ook is het gebouw bestand tegen windstormen van 450 km/uur (= wind van 125m/s). Ook in het geval van een extreme hittegolf is er natuurlijke koeling en elektrische ventilatie.
- Bij het laag- en middelradioactief afval zit de bescherming tegen overstroming in de combinatie van het gebouw en de afvalverpakking. In de gebouwen staan de afvalverpakkingen gestapeld op de grond. De verpakkingen zijn gemaakt van zeewaterresistent beton. Ook andere containers zijn vloestofdicht. Na langdurig onder water staan, bestaat er wel een kans op oxidatie en dus is het zaak dat containers mobiel (kunnen) zijn.
- Zodra een overstroming dreigt, wordt COVRA gewaarschuwd door het Watermanagementcentrum Nederland. COVRA is immers onderdeel van de nationale kritische infrastructuur. In zo'n geval worden de handelingen met radioactieve stoffen gestaakt en het afval in veilige toestand gebracht. De deuren van het AVG en LOG worden gebarricadeerd met zandzakken. De twintigvoetcontainers in het COG worden minimaal driehoog gestapeld, zodat ze niet kunnen (weg)drijven. In haar geschiedenis heeft COVRA nog nooit een overstromingswaarschuwing gehad.

Vanwege het belang van de veiligheid omtrent radioactief afval zijn klimatologische ontwikkelingen bij COVRA dus al sinds jaar en dag geïntegreerd in de besluitvorming en operationele bedrijfsvoering. De kwaliteit van de operationele processen waarborgt COVRA door:

- Vijf- en tienjaarlijkse evaluaties;
- Stresstests;
- Periodieke peer reviews;
- Audits en controles;
- Reguliere controles door toezichthouders.

In paragraaf 3.1 Veiligheid en 3.5 Klimaat- en milieubescherming is in meer detail te lezen over deze maatregelen en hoe deze de veiligheid en beveiliging op het COVRA terrein borgen. Anderzijds heeft COVRA zelf ook impact op klimaatverandering, bijvoorbeeld door haar energieverbruik. Sinds dit jaar rapporteert COVRA daarom haar CO₂-footprint, zie hiervoor ook hoofdstuk 3.5 Klimaat en milieubescherming.

Uit de analyse kwam verder naar voren dat klimaatverandering geen directe kansen oplevert voor COVRA. Dit heeft te maken met de kleine schaal waarop COVRA opereert en het businessmodel van COVRA. COVRA is beheerder van het radioactief afval en produceert zelf geen (duurzame) energie.

Oorlog Oekraïne en inflatie

Na de inval van Rusland in Oekraïne in februari 2022 is er naast veel mensenleed ook veel onrust ontstaan in Europa en raken vele andere consequenties organisaties in Nederland, waaronder COVRA. Toelevering van grondstoffen is vertraagd door schaarste. Daarnaast zijn energie en andere goederen en diensten duurder geworden en is de inflatie en schaarste ook bij COVRA merkbaar. De grootste kostenposten van COVRA zijn personeel, onderhoud en energie, de posten die het meest geraakt worden door de inflatietrends. De risico's die hieruit voortvloeien voor COVRA zijn:

- Marktrisico: er is intensief contact met leveranciers om eventuele problemen ten aanzien van de toelevering tijdig te onderkennen. Belangrijke bestellingen voor de doorloop van grote projecten zijn bijvoorbeeld naar voren gehaald (aankoop containers voor MOG). Zo worden vertragingen in de supply chain proactief opgelost. Om dit te kunnen realiseren is versneld overgegaan tot de bouw van een nieuw transport- en logistiekgebouw, zodat een grotere voorraad van strategische goederen aangehouden kan worden.
- Kredietrisico: het kredietrisico wordt op maandelijkse basis beoordeeld door de afdeling Administratie en Financiën. Er is geen toename waargenomen van de betalingstermijn.
- Liquiditeitsrisico: doordat COVRA onderdeel is van een van de vitale processen in Nederland heeft COVRA geen terugloop van de omzet ondervonden. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt gebleven. Kostenstijgingen worden deels doorberekend aan klanten op basis van het tarievenbeleid (zie hst. 1.4 Financiële waarborg eindberging en weerbaarheid).

4.1.5 Risicotabel

In deze paragraaf zijn in de hiernavolgende tabel de belangrijkste geïnventariseerde risico's op het gebied van strategie, operationele activiteiten, financieel, financiële verslaggeving en compliance beschreven en is beschreven welke beheersmaatregel toegepast is. In de laatste kolom is het restrisico en de risico-acceptatie vermeld, conform vigerende wet- en regelgeving.

September

Zo'n 2.000 bezoekers van het Zeeland Nazomerfestival zijn in 2008 naar COVRA gekomen voor de voorstelling 'Kwartet' van Heiner Müller, die zich in het HABOG afspeelde.

Categorie	Materieel onderwerp	Risico	Oorzaak en effect	Beheersmaatregel	Periodiciteit	Restrisico na beheersmaatregel
Strategie	Voldoende opslag- en verwerkingscapaciteit	Niet beschikbaar zijn van de infrastructuur.	COVRA opereert vanuit een langetermijnhorizon van meer dan honderd jaar. Een periode waarin de infrastructuur niet beschikbaar kan zijn, doordat infrastructuur verzaakt of ruimte niet meer beschikbaar is.	Ontwerp en bouw van de opslagfaciliteiten met een extreem lange termijn als uitgangspunt vergeleken met de normale procesindustrie. Voldoende grond in eigendom voor lange looptijd. Review van benodigde ruimte met meest recente langetermijnplannen.	Continu Vijfjaarlijkse strategische review	Gematigd en acceptabel
Strategie	Voldoende opslag- en verwerkingscapaciteit	Niet beschikbaar zijn van benodigde kennis en kunde.	COVRA kent een zeer laag personeelsverloop. De omvang van de nucleaire sector in Nederland is beperkt waardoor de werving van ervaren personeel een uitdaging is. Zeeland kent een structureel tekort aan technici. Risico dat er op termijn geen interesse voor COVRA is.	Keuze van de locatie in een industriële omgeving garandeert beschikbaarheid van (technisch) personeel. Proactieve werving van personeel op basis van aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden en actief ondersteunen van technisch onderwijs in Zeeland. Opzet (middellange termijn) personeelontwikkelings- en kwalificatieplan.	Continu	Gematigd en acceptabel
Strategie	Openheid	Wegvallen van draagvlak (sociale context).	Exogene factoren waar COVRA mee te maken heeft, zijn vooral politieke en maatschappelijke factoren. Deze zijn sterk bepalend voor de toepassing van kernenergie in de energieproductie, maar hebben ook hun weerslag op het overige gebruik van radioactieve stoffen, straling en nucleaire technieken. Daaruit volgt ook de ontvankelijkheid ten aanzien van oplossingen voor radioactief afval.	Voortzetten van het huidige beleid van open communicatie met publiek, stakeholders en autoriteiten. Daarin het belang benadrukken van veilig en verantwoord beheer van radioactief afval door COVRA voor het gebruik van (medische) nucleaire technologie in onze samenleving.	Continu	Gematigd door positieve trend-ontwikkeling en plannen kerncentrale(s)

Categorie	Materieel onderwerp	Risico	Oorzaak en effect	Beheersmaatregel	Periodiciteit	Restrisico na beheersmaatregel
Strategie	Voldoende opslag- en verwerkingscapaciteit	Niet beschikbaar zijn van bedrijfsmiddelen.	<p>Veroudering van de bedrijfsmiddelen wat tot uiting komt in extra storingen, verhoogd onderhoud en mogelijk beperkte beschikbaarheid van reserveonderdelen.</p> <p>Aanvullende eisen ten gevolge van nieuwe wetgeving of aanvullende eisen, zodat huidige faciliteiten niet meer voldoen.</p> <p>Aanbod van nieuwe afvalstromen of vermindering van bestaande.</p>	<p>Proactieve herinvesteringen in nieuwe verbrandingscapaciteit.</p> <p>Langetermijnonderhoudsplan.</p> <p>Heroriëntatie op benodigde middelen in het vijfjaarlijkse strategische plan.</p>	<p>Vijfjaarlijks en indien tussentijds noodzakelijk</p> <p>Iedere 5 jaar uitgebreid / nieuw plan, en jaarlijks evaluatie</p> <p>Vijfjaarlijkse review</p>	Gematigd en acceptabel
Strategie	Veiligheid	Klimaatrisico's (overstromingen).	Door opwarming van de aarde kan het risico op overstromingen toenemen.	Passieve beheersing door te waarborgen dat de opslaggebouwen (in combinatie met de verpakkingen) bestand zijn tegen overstromingsrisico's.	Bij de bouw van opslaggebouwen	Laag en acceptabel
Operationeel	Veiligheid	Optreden van een (radiologisch) ongeval.	Storingen, onvoldoende procesbeheersing, onvoldoende kennis en ervaring, menselijk falen en externe invloeden.	<p>Een methodiek van zorgvuldig en robuust ontwerpen van installaties en gebouwen en voor het weloverwogen uitvoeren van aanpassingen daaraan.</p> <p>Een eenduidig instructie- en toezichtkader voor het uitvoeren van werkzaamheden (werkvergunningen, managementsysteem).</p> <p>In stand hebben van een actieve bedrijfshulpverleningsorganisatie.</p> <p>Voorzien in voldoende opleiding en training volgens een gestructureerd opleidingsplan.</p> <p>Toepassen van een continu verbeterprogramma (lerend vermogen).</p>	Continu, onderdeel van het managementsysteem	Laag en acceptabel

Categorie	Materieel onderwerp	Risico	Oorzaak en effect	Beheersmaatregel	Periodiciteit	Restrisico na beheersmaatregel
Operationeel	Veiligheid	Kriticiteit gebeurtenis	Toename van aanbod afval met geringe hoeveelheden splijtstof materiaal. Samengebracht in de opslag zou dit tot een splijtings-reactie kunnen leiden.	Heldere afvalspecificaties. Ontwerp en gebruikscriteria voor de opslaggebouwen, metingen en controles.	Jaarlijkse review Continu	Laag en acceptabel
Operationeel	Veiligheid	(Cyber)security incident	Het stilleggen van externe elektronische toegang tot COVRA, het ontvreemden van informatie over het opgeslagen radioactief materiaal, het beïnvloeden van de procesbesturingssystemen. Het forceren van fysieke toegang tot de locatie of het verstoren van een afvaltransport.	Beveiligingsplannen voor COVRA en transporten. Een actief cybersecurity-beleid met externe toetsing van de weerstand aan de hand van 'Design Basis Threats'. Gecombineerd met moderne IT-infrastructuur en controle op in- en uitgaand elektronisch verkeer. Een awareness-programma voor medewerkers. Fysieke maatregelen voor de locatie en toegangscontrolesystemen.	Jaarlijkse revisie Periodiek bij beschikbaar komen van updates	Gematigd en acceptabel
Financieel	-	Realiseren van negatief renteresultaat	COVRA belegt haar vermogen passief in een gevarieerde asset mix. Er bestaat een risico dat de resultaten tegenvallen door recessie.	Zorgvuldige langetermijnbeleggingsstrategie. In de uitvoering ondersteund door erkende expertise op beleggingsgebied. Periodieke evaluatie door een ALM-studie te laten uitvoeren. Periodieke afstemming van het beleggingsplan met het statuut.	Circa ieder kwartaal evaluatie door beleggingscommissie Jaarlijkse goedkeuring van het jaarplan door de RvC, vijfjaarlijkse herijking van het mandaat door de aandeelhouder Vijfjaarlijkse ALM-studie	Laag en acceptabel
Financieel	-	Omzetverlies door wegvallende klanten	De COVRA klantenbasis bestaat uit potentieel 1.000 klanten, waarvan er op jaarbasis circa 300 daadwerkelijk afval aanleveren. Vijf tot zes grote klanten zijn verantwoordelijk voor 50% van de omzet.	Langetermijncontracten met de grotere klanten. Wegvallen van een grote klant betekent niet dat de afvalaanvoer onmiddellijk stopt (ontmanteling), waardoor eventuele noodzakelijke aanpassingen in de bedrijfsvoering geleidelijk doorgevoerd kunnen worden. Kasstroomprognoses in combinatie met scenariobeschouwingen.	Actief contract- en relatiebeheer Vijfjaarlijks of vaker indien opportuun	Laag en acceptabel

Categorie	Materieel onderwerp	Risico	Oorzaak en effect	Beheersmaatregel	Periodiciteit	Restrisico na beheersmaatregel
Financieel	-	Investeringsverliezen door projectrisico	Er staan grote investeringsprojecten in de voorgenomen planning. De omvang en complexiteit zijn groter dan de normale projecten binnen de bedrijfsvoering. Hierdoor ontstaat risico op kostenoverschrijdingen en uitloop. Daarnaast kunnen vertragingen in materiaalleveringen optreden.	Opzet van speciale projectteams met inhuur van externe deskundigen. Onafhankelijke toetsing van resultaten door derden. Ontwikkeling van een uniform projectportfolio en projectmanagementmethodiek. Risicobeheersing is specifiek onderdeel van de projectsystematiek. Budgetoverschrijdingen laten bekostigen door contractanten, dan wel verdiscontering van projectrisico in de contractprijzen. Problemen in supply chain blijven monitoren en hierop inspelen.	Per project specifiek Continu	Gematigd en acceptabel
Financieel	-	Kosteninefficiëntie	Overschrijding van kosten door onvoldoende kostenbewaking dan wel inefficiëntie in het operationele proces. Effect op financiële huishouding is klein.	Autorisatie en kostenbewaking bij het aangaan van verplichtingen door een afdelingshoofd en budgetbewaking.	Continu (bij het aangaan van een verplichting)	Laag en acceptabel
Financiële verslaggeving	-	Ontoereikende voorzieningen	Te lage dotaties aan of te hoge vrijvallen / onttrekkingen aan voorzieningen, waardoor deze te laag worden gewaardeerd.	Periodieke evaluatie van voorzieningen. Periodieke debiteurenbewaking, waarbij afstemming met de voorziening voor dubieuze debiteuren wordt gezocht. Interne controle op memoriaalboekingen.	Jaarlijks leder kwartaal leder jaar	Laag en acceptabel
Financiële verslaggeving	-	Onjuiste of onvolledige waardering van transitorische posten dan wel onjuiste of onvolledige omzet- of kostenverantwoording	Onjuiste of onvolledige verwerking van de af te wikkelen posten.	Afloopcontrole transitorische posten. Afstemming met brondocumentatie. Interne controle op memoriaalboekingen.	leder kwartaal leder kwartaal leder jaar	Laag en acceptabel

Categorie	Materieel onderwerp	Risico	Oorzaak en effect	Beheersmaatregel	Periodiciteit	Restrisico na beheersmaatregel
Compliance	Klimaat en milieu-bescherming	Veranderende wet- en regelgeving	Eisen aan en toezicht op nucleaire installaties worden vaak gebaseerd op kerncentrales. Deze maatregelen worden eventueel via een proportionaliteitsprincipe, 'graded approach', toegesneden op installaties zonder kernreactor, zoals COVRA. Dit proces kan resulteren in eisen en toezicht die niet aansluiten op de aard van werkzaamheden zoals die bij COVRA plaatsvinden, met risico van non-compliance.	Bijdragen aan de ontwikkeling van specifieke regelgeving en richtlijnen bij de IAEA en OECD-NEA. Verduidelijken en uitdragen waar installaties met of zonder kernreactor in de aard van de werkzaamheden verschillen. Opnemen van voldoende flexibiliteit in de (langjarige) contracten om kosteffecten op te kunnen vangen.	Continu	Laag en acceptabel
Compliance	Klimaat en milieu-bescherming	Discontinuiteit in wet- en regelgeving	COVRA neemt afval in opslag voor meer dan honderd jaar op basis van geldende voorschriften en inzichten. Verandering in wet- en regelgeving kan potentieel leiden tot grote hoeveelheden niet-conform afval. Aanpassing kan achteraf alleen tegen hoge kosten.	Opstellen van heldere en duidelijke afvalspecificaties, waarbij rekening gehouden wordt met internationale ervaringen. Introductie van standaard verpakkingen en verwerkingstechnieken.	Continu	Gematigd en acceptabel
Compliance	Klimaat en milieu-bescherming	Weigeren van een vergunning	Groepen in de samenleving grijpen aanvragen voor vergunningswijzigingen aan om de ontwikkeling van de nucleaire sector in Nederland als geheel ter discussie te stellen. Het risico bestaat dat COVRA daarvoor geen passende vergunning krijgt.	Een vergunningsaanvraag van hoge kwaliteit indienen. Zelfevaluaties. De maatschappelijke functie van COVRA in dienst van de gehele Nederlandse samenleving blijven benadrukken in open communicatie.	Vijfjaarlijks beperkt en tienjaarlijks volledig Continu	Laag en acceptabel

Tabel 4.3 Risicotabel

4.2 Toekomstparagraaf

COVRA heeft haar toekomstvisie voor de komende jaren vastgelegd in de Strategische Verkenning 2020-2025. Naast een herijking van haar rol en positionering zijn ook concrete projecten en ontwikkelingen benoemd in deze verkenning.

4.2.1 Investerings

COVRA en haar faciliteiten zijn ontworpen om voor langere tijd afval te ontvangen en tijdelijk op te slaan. Het terrein is hiervoor ingericht. Dit betekent dat van tijd tot tijd nieuwe opslagruimten en nieuwe verwerkingscapaciteit gerealiseerd moeten worden. Na de uitbreiding van het HABOG en de realisatie van het MOG komt de vervanging van de huidige verbrandingsovens aan de orde. Voor de uitvoering van deze projecten, die geen onderdeel vormen van de standaardactiviteiten van COVRA, wordt een beroep gedaan op tijdelijke externe experts en wordt waar nodig toetsing door derden uitgevoerd, in nauw overleg met de meest betrokken stakeholders. De ervaring leert dat voor alle bovengenoemde projecten rekening gehouden moet worden met een engineering- en vergunningenproces van minimaal twee jaar. De verwachte (vervangings)investerings zijn in onderstaand investeringsprogramma opgenomen:

Investeringspost (>€250.000)	€ (geschat) prijspeil 2022	Start project	Verwachte oplevering
MOG (Multifunctioneel Opslaggebouw voor laag- en middelradioactief afval)	28.860.000	2021	2025
Nieuwbouw plasmaoven	57.310.000	2019	2028
Radioactief Afval Administratie Systeem (RAfAS)	2.000.000	2017	2023
ICT-infrastructuur	1.140.000	2020	2023
Transport- en logistiekgebouw nieuwbouw	2.000.000	2021	2023
Terugneembaarheid HRA	860.000	2017	2023
Vernieuwing procesautomatisering afvalverwerkingsgebouw (AVG)	2.150.000	2017	2023
Meetapparatuur Controle & Zorg	300.000	2019	2023
Nieuw financieel en HR-softwarepakket	600.000	2019	2023
Diverse infrastrukturelementen	1.250.000	2019	2023

Tabel 4.4 Investeringsbegroting

4.2.2 Personeelsbezetting

Door onder andere pensionering heeft COVRA de komende periode te maken met een verhoogde uitstroom. Dat maakt een proactieve aanpak van de organisatieontwikkeling wenselijk. De verwachte fte-ontwikkeling, waarmee met de uitstroombalans rekening is gehouden, is voor de periode 2022 - 2023 weergegeven in de hiernavolgende tabel. De organisatie wordt in de breedte versterkt met meer algemene beleids- en management-ondersteuning. Op tijdelijke basis worden extra mensen ingehuurd voor onderhoud, stralingscontrole, bedrijfsvoering en projecten.

Afhankelijk van het materialiseren van de kansen uit het strategisch plan, de investeringsagenda (nucleaire dienstverlening, nieuwe verbrandingscapaciteit, nieuwe opslagfaciliteiten) en behoefte vanuit de te verwachten vraag aan beleidsondersteuning (expertise functie) kan de organisatie na 2022 uitgroeien tot 100+ formatieplaatsen (inclusief tijdelijke formatieplaatsen voor projectondersteuning). Dit biedt een robuustere basis voor kennisborging en continuïteit. Onderstaande tabel geeft een doorkijk tot 2025 met een hoog en laag scenario.

Afdeling	2022	2023	2025 laag	2025 hoog
Directie	1,0	1,0	1,0	1,0
Onderzoek, ontwikkeling en communicatie	9,5	10,5	12,0	17,0
Controle en zorg	12,2	14,2	14,0	15,0
Administratie en financiën	5,1	5,9	6,0	9,0
Facilitaire dienst	2,9	2,9	3,7	3,7
Bedrijfsvoering en beveiliging	23,6	25,5	25,9	28,0
HABOG	4,0	4,0	4,0	4,0
Onderhoud en systemen	9,8	12,0	12,0	14,0
Totaal (Formatie, fte)	68,1	76,0	80,4	92,7

Tabel 4.5 Verwachte fte-ontwikkeling in formatieplaatsen 2022-2025

4.2.3 Omstandigheden waarvan de ontwikkeling van de omzet en rentabiliteit afhankelijk is

De omzet over 2022 is voor 50% behaald op langlopende contracten die met een aantal grote klanten zijn afgesloten in 2015, 2020 en 2021. Door deze contracten is ook het grootste deel van de omzet voor de komende jaren geborgd. De andere 50% (waaronder ook standaard-afvalstromen van de grote contractklanten) van de omzet over 2022 betreft hoofdzakelijk de omzet van de ophaaldiensten. Voor de bepaling van de hoogte van het bedrijfsresultaat zijn de hoogten van dotaties aan en vrijvallen van de voorzieningen voor toekomstige exploitatiekosten en eindberging van belang. De dotaties zijn afhankelijk van de ontvangen afvalstromen, de bijdragen van klanten volgens contracten en de kostenschattning van de eindberging en daarmee de bepaling van de hoogte van de voorziening eindberging. Het renteresultaat (verschil tussen financiële baten en rentedotaties voorzieningen) was tot 2019 negatief. Door een verruiming in het beleggingsmandaat eind 2018 zijn in de jaren 2019 tot en met 2021 positieve beleggingsresultaten behaald. In 2022 bleven de resultaten achter. Een toelichting op de resultaten over 2022 staat in hoofdstuk 1.4 Financiële waarborging eindberging en weerbaarheid.

4.2.4 Onderzoek en ontwikkeling

Voor COVRA zijn de ontwikkeling van kennis en middelen en het uitvoeren van onderzoek van essentieel belang voor haar voortbestaan. Onderzoek en ontwikkeling zijn nodig om het steeds veranderende afvalaanbod goed te kunnen verwerken. Niet alleen de samenstelling van het radioactief afval verandert, ook de wet- en regelgeving en de technologische mogelijkheden veranderen. Nieuwe inzichten en technieken binnen de nucleaire geneeskunde zorgen er bijvoorbeeld voor dat er steeds meer mogelijk is op het gebied van diagnostiek en behandeling met medische isotopen. Belangrijk is proactief met de producenten van nieuw radioactief afval in gesprek te gaan, zodat het afval voldoet aan de huidige specificaties of tijdig nieuwe verwerkingsroutes ontwikkeld kunnen worden.

De relatief lange periode van bovengrondse opslag geeft COVRA tijd om te leren van ervaringen met eindberging in andere landen, om onderzoek te doen en kennis te vergaren. Onderzoek en ontwikkeling zijn nodig om al bij de inzameling en verwerking rekening te houden met de eisen die door activiteiten ver in de toekomst gesteld worden. Internationaal gebeurt er veel op het gebied van eindberging. Het is belangrijk dat Nederland hierop aangesloten blijft. COVRA doet dit door het opzetten en uitvoeren van eigen onderzoek en het aansluiten bij (inter)nationale programma's, onderzoeken en overleggen waarin kennis en resultaten gedeeld worden.

Om gedurende een periode van ten minste honderd jaar over de benodigde kennis te beschikken, moet er intelligent met het bedrijfsmiddel 'kennis' omgegaan worden. Kennis is het resultaat van doen, leren en delen: leren van het verleden en leren van elkaar (delen). Kennismanagement is niet alleen gericht op het leerproces, maar vooral ook op het resultaat.

De opgedane kennis moet ingezet worden in de bedrijfsprocessen (doen) bij het ontwikkelen van nieuwe processen en oplossingen (4.4.1) en bij het doen van onderzoek (4.4.2). De activiteiten op dat gebied in het afgelopen jaar worden hieronder kort toegelicht.

4.2.4.1 Ontwikkeling

Requirements Management Systeem

COVRA is in 2018 gestart met de ontwikkeling van een Requirements Management Systeem (RMS) waarin de afleiding en het beheer van de criteria en specificaties voor het afval worden vastgelegd. Deze eisen en overwegingen komen voort uit wet- en regelgeving, beleid, vergunning en de infrastructuur bij COVRA en kunnen betrekking hebben op alle onderdelen van de afvalbeheerketen. De eisen aan het afval, de afval- en verpakkingsspecificaties, worden gegroepeerd aan de hand van drie veiligheidsfuncties (isoleren, insluiten en afschermen) en twee operationele functies (hanteren, monitoren).

Niveau 1 Nationale & internationale vereisten	Wet- en regelgeving, COVRA vergunning				
Niveau 2 Strategische keuzes COVRA	Beleid en voorkeuren				
Niveau 3 Systeemvereisten	Definitie systeem				
	transport	verwerking	opslag	eindberging	
Niveau 4 Functies van componenten, installaties & gebouwen	Veiligheidsfuncties			Operationele functies	
	afschermen	insluiten	isoleren	hanteren	controleren
Niveau 5 Ontwerpvereisten	Prestatiecriteria (hoeveel?)				
Niveau 6 Ontwerpspecificaties	Detailontwerp (hoe?)				

Figuur 4.2: Gelaagde opzet van het RMS

Requirements management is niet alleen voor de naleving van de gestelde eisen belangrijk, maar ook voor de volledigheid en de onderlinge consistentie van bestaande en nieuwe criteria en specificaties. Bij de afleiding van specificaties voor nieuw afval wordt het RMS gebruikt. Ook geeft het RMS de klant inzicht in de achtergrond en het belang van de door COVRA gehanteerde afvalspecificaties. De klant kan het afval dan op de beste en meest economische wijze aanbieden.

Nucleaire dienstverlening voor radioactief afval

COVRA is verantwoordelijk voor de acceptatie, het transport, de bewerking, de opslag en de voorbereiding voor de eindberging van al het vrijkomende radioactieve afval binnen Nederland. De producent van het afval draagt zorg voor het op de juiste manier verpakken van het afval en biedt het afval conform vigerende wet- en regelgeving en acceptatievoorwaarden aan voor transport door en naar COVRA. COVRA werkt aan een meer ketengerichte dienstverlening en richt zich op praktische oplossingen voor de klant, bijvoorbeeld het transport gereedmaken, het intern transport en de afvoer naar COVRA van grote bloedbestralingsbronnen in ziekenhuizen. COVRA kijkt ook met meerdere grote klanten ernaar om structureel werkzaamheden te verrichten op het terrein van de klant. Voor de producent betekent het uitbesteden van de bewerking van de radioactieve afvalstromen dat zij zich kunnen focussen op andere aspecten van de bedrijfsvoering. De afspraken en verantwoordelijkheden worden vastgelegd in contracten.

Ontmanteling

Een bijzondere vorm van nucleaire dienstverlening is de ondersteuning bij de ontmanteling van nucleaire installaties. Op dit moment lijkt de ontmanteling van de grotere nucleaire inrichtingen van Nederland nog ver weg. Toch is het noodzakelijk om daar nu al op te anticiperen en voorbereid te zijn voor de toekomst. Kleinere nucleaire installaties worden nu wel al ontmanteld. Het Academisch Medisch Centrum is bezig met de inrichting van nieuwe cyclotronfaciliteiten. Hiervoor moeten twee oude cyclotrons, de randapparatuur en het bestaande gebouw ontmanteld worden. Het medisch centrum en COVRA hebben hiervoor een samenwerkingsverband gesloten. COVRA geeft advies over de behandeling van het afval en ontwikkelt tegelijkertijd kennis over het managen van een kleinschalig ontmantelingsprogramma. Deze kennis kan later ingezet worden voor andere klanten die nucleaire toepassingen beëindigen.

De huidige verwerkingsroutes bij COVRA zijn nog niet geoptimaliseerd voor ontmanteling. In 2021 is onderzoek gedaan naar een nationale infrastructuur voor ontmantelingsafval. Momenteel heeft elke nucleaire inrichting een eigen aanpak en visie met betrekking tot het ontmantelingstraject en het ontmantelingsafval dat hierbij vrijkomt. Zonder een integrale visie op de infrastructuur van het ontmantelingsafval ontstaan er versplinteringen, inefficiëntie, langere doorlooptijden en hogere kosten. Dat kan worden voorkomen door standaardisatie over de afvalketen heen en ontwikkeling van een nationale infrastructuur voor ontmantelings-

afval. Zal COVRA in het licht van de verwachte nucleaire ambities in 2023 een project starten om de ontwikkeling van de radioactief afvalinfrastructuur breder te bezien dan ontmanteling en zo tot een Masterplan 2050 te komen.

Historisch afval

Bij NRG liggen verschillende soorten radioactief afval veilig opgeslagen. Dit afval stamt nog uit de vorige eeuw. Dit betreft onder meer afval van experimenten, productieafval en zelfs onderdelen van de reactor. Dit afval moet worden afgevoerd naar COVRA. Aan de hand van de samenstelling van het afval en de mogelijke verwerkingsroute(s) is in nauwe samenwerking met COVRA een plan van aanpak opgesteld. Op basis van het plan wordt het afval verder gekarakteriseerd, gesorteerd, getransporteerd en, al dan niet na verwerking, opgeslagen bij COVRA. Momenteel is dit traject in volle gang en heeft COVRA inmiddels een groot deel van het historisch afval in opslag. In 2022 zijn 79 vaten naar COVRA afgevoerd. Voor 2027 moet al het historisch afval zijn afgevoerd.

MOG

COVRA is van plan het MOG te realiseren voor laag- en middelradioactief afval (LMRA). Het nieuwe opslaggebouw wordt onder andere gebouwd voor het historisch afval dat nu nog deels ligt opgeslagen op het terrein van NRG. In het ontwerp van het huidige opslaggebouw voor laag- en middelradioactief afval is geen rekening gehouden met de opslag van het historisch middelradioactief afval. COVRA zou dit afval kunnen opslaan in het HABOG, maar dan wordt de opslagruimte niet voor het beoogde doel gebruikt, namelijk de opslag van hoogradioactief afval. Om het historisch afval van NRG te kunnen verwerken en opslaan is dus een nieuw gebouw nodig. Het nieuwe gebouw kan ook ruimte bieden aan toekomstig ontmantelingsafval en aan afval afkomstig van een nog te realiseren verbrandingscapaciteit. In 2021 is het ontwerp van het nieuwe gebouw vastgelegd. In 2022 is de Kew-vergunningsaanvraag (inclusief milieueffectrapportage) ingediend en het bouwbestek voor de aanbesteding van het civiele gebouw (zonder de technische installaties) opgesteld. De bouw van het gebouw en van de technische installaties wordt in 2023 aanbesteed. De verwachting is dat de bouw rond 2025 zal worden afgerond.

Verbrandingscapaciteit

Een deel van het radioactieve afval moet worden verbrand. De huidige twee ovens zijn in 2020 uit bedrijf genomen, omdat ze aan het einde van de technische en economische levensduur waren gekomen. Voor de nieuwe verbrandingscapaciteit is gekozen voor plasmatechnologie, omdat deze techniek een effectieve manier biedt om bijna al het laag- en middelradioactief afval zonder voorbehandeling te verwerken met hoge volumereductie en een zeer stabiel eindproduct. Het ontwerp- en bouwproces verloopt stapsgewijs. In 2021 is een projectteam samengesteld met Belgoprocess voor de nucleaire technologie en Royal Haskoning DHV voor

de civiele techniek en constructie. In 2022 is een voorlopig ontwerp gemaakt van de plasma-oven op basis van het verwachte afvalaanbod. In 2023 en 2024 wordt het basisontwerp gemaakt en de vergunningsaanvraag en de aanbestedingsstrategie voorbereid. Ook wordt dan de finale investeringsbeslissing genomen. Daarna wordt het detailontwerp gemaakt zodat met de bouw begonnen kan worden. De huidige planning voorziet in de start van de bouw eind 2025 en oplevering begin 2028.

4.2.4.2 Onderzoek

Eindberging

Eind 2020 is het nieuwe onderzoeksprogramma naar de eindberging van radioactief afval gestart. De resultaten van het vorige programma, Onderzoek Programma Eindberging Radioactief Afval (OPERA), dat liep van 2011 tot en met 2017 vormen het startpunt voor het nieuwe programma. Het nieuwe onderzoeksprogramma, dat loopt tot 2025, is gericht op de verdere ontwikkeling van natuurwetenschappelijke kennis over eindberging. Er zijn voor het eerst weinig verharde onverstoorde kleien getrokken op representatieve diepte van een eindberging in klei in Nederland. Tenslotte zijn alle geplande projecten voor het onderzoeken van een eindbergingsfaciliteit in zout in Nederland gestart.

In 2022 is invulling gegeven aan de uitvoering van het tweesporenbeleid via ERDO, waarbij zowel de lijn van realisatie van een eigen nationale als een internationale eindberging wordt gevolgd. COVRA levert de voorzitter en secretaris van de ERDO Association¹² (Association for Multinational Radioactive Waste Solutions), die kennis uitwisselt en werkt aan de internationaal gemeenschappelijke uitdagingen bij het beheren van radioactief afval. Binnen de vereniging wordt door diverse Europese landen samengewerkt aan een mogelijke multinationale eindberging voor radioactief afval. In 2022 zijn de leden tweemaal online bijeengekomen en eenmaal fysiek in Halden, Noorwegen. Ook werd een webinar georganiseerd over het locatiekeuzeprocés van een multinationale eindberging en twee technische projecten afgerond over karakteriseren van historisch afval en mogelijkheden van diepboorgaten als eindoplossing voor radioactief afval. De vereniging leverde adviseurs aan Jordanië voor het onderzoek om net zoals Nederland een tweesporenbeleid te hanteren. Ook is een samenwerking met het Amerikaanse Department of Energy (DoE) gestart. Samen met het DoE onderzoekt ERDO nu de back-end-opties van de verschillende SMR's die in ontwikkeling zijn.

12. www.erdo.org

September

In het kantoorgebouw was de kunsttentoonstelling 'Elementaire deeltjes' te zien. Daar werd het gezellig samenzijn voor en na de voorstelling gehouden.

Het evenement markeerde het eerste lustrum van het HABOG (5 jaar HABOG).

5. Corporate governance

5.1 Ondernemingsstructuur

Juridische structuur en zetel

COVRA is in 1982 opgericht als een naamloze vennootschap. Sinds 2002 zijn alle aandelen in handen van de Staat en ondergebracht bij het Ministerie van Financiën dat de rol van aandeelhouder vervult. COVRA is statutair gevestigd in Middelburg en ingeschreven in het handelsregister te Middelburg onder nummer 22029665. COVRA heeft een resultaatdoelstelling en werkt zo kosteneffectief mogelijk. Er is geen financiële ondersteuning door de overheid.

Corporate governance structuur

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft de beleidskaders gezet in het Nationaal Programma Radioactief Afval uit 2016. De rol van COVRA is hierin benoemd en is daarnaast vastgelegd in wet- en regelgeving. De Kernenergiewet (Kew) vormt het kader aangevuld met Algemene Maatregelen van Bestuur, meer gedetailleerde ministeriële regelingen en een ANVS-verordening. COVRA is de enige erkende organisatie voor de ontvangst en opslag van radioactief afval¹³. De ANVS ziet toe op de nucleaire veiligheid door toezicht te houden op de verleende operationele en milieuvergunning op basis van de Kew.

Het dagelijks bestuur van COVRA berust bij de Directie, onder toezicht van de Raad van Commissarissen (RvC). De aandeelhouder heeft invloed door middel van de wettelijke en statutaire bevoegdheden die zijn toegekend aan de Algemene Vergadering. De statuten van de vennootschap beschrijven het juridisch kader waarin de besluitvormingsprocedure voor bepaalde beslissingen van de Directie is vastgelegd. De statuten zijn in 2016 herzien en aangepast conform de voor staatsdeelnemingen gebruikelijke opzet. De statuten zijn in te zien via de website www.covra.nl.

Bestuurscode

Hoewel COVRA niet beursgenoteerd is, voldoet de inrichting van haar bestuursmodel, voor zover van toepassing, aan de Nederlandse Corporate Governance Code, versie 2022 (hierna:

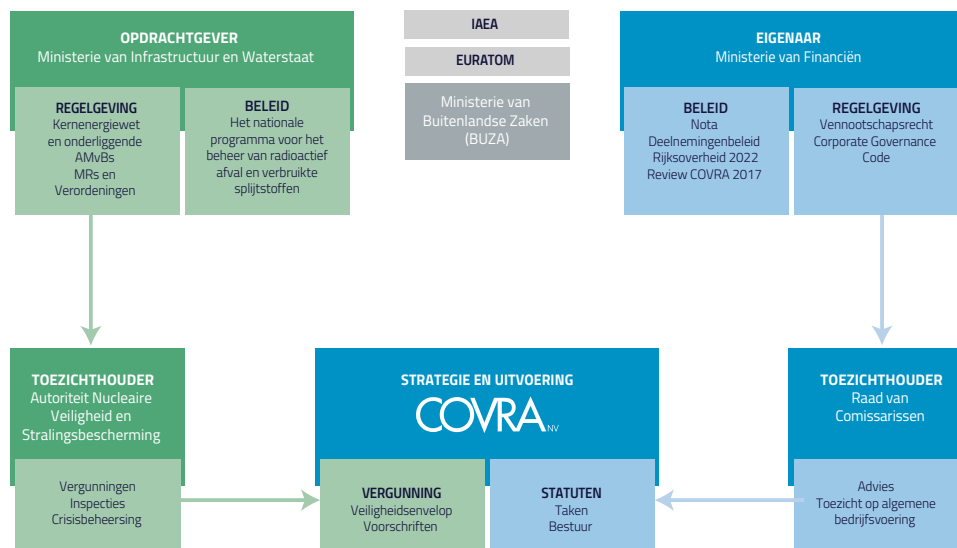
13. Er zijn meer organisaties in Nederland die zich bezighouden met inzamelen, verwerken of transporteren van radioactief afval of materiaal en het opslaan en bergen van zeer licht radioactief afval.

de code) en de daarin opgenomen 'best practices'-bepalingen. Zo beschikt COVRA over een klokkenluidersregeling, een klachtenregeling en een vertrouwenspersoon. Een volledig overzicht van de wijze waarop de code door COVRA gehanteerd wordt, is te lezen op de website (www.covra.nl). COVRA wijkt beperkt af van de code. De afwijkingen zijn conform het 'pas toe of leg uit'-principe nader toegelicht.

Beloningsbeleid bestuur en RvC

Met de Nederlandse Staat als enig aandeelhouder, past COVRA in beginsel de uitgangspunten toe die gelden voor het beloningsbeleid voor staatsdeelnemingen. Het beloningsbeleid is in 2016, op aanraken van de RvC, door de aandeelhouder opnieuw vastgesteld. Daarbij is de WNT het uitgangspunt. Er zijn geen variabele beloningselementen. De beloningen (bestuur en RvC) worden jaarlijks aangepast met de afspraken volgens de COVRA CAO. Er zijn geen (her) onderhandelingen over aanpassing gaande. Er zijn geen renummeratie-adviseurs bij de onderneming betrokken.

In 2022 zal het functiegebouw van COVRA herijkt en gemoderniseerd worden, in samenspraak met de vakbond FNV. Dit betreft de opbouw van de functieprofielen, de functiewaardering en het loongebouw. De beloning van bestuur en RvC maken geen deel uit van het functiegebouw.

Figuur 5.1 Ondernemingsstructuur

Anticorruptie en mensenrechten

Het beleid dat COVRA voert ten aanzien van anticorruptie, omkoping en mensenrechten is vastgelegd in gedragscodes en ethische waarden (hierna: gedragscode). In de gedragscode is onder meer een regeling klachtenbehandeling van (seksuele) intimidatie, agressie en geweld, racisme en discriminatie opgenomen. Ten aanzien van Anticorruptie en omkoping is onder andere in de gedragscode beschreven dat het accepteren van cadeaus, diensten of goederen niet geoorloofd is. Er is een strikt vierogenprincipe voor grotere financiële transacties en in het inkoopproces. Indien onverhoopt toch sprake is van ongeoorloofd gedrag kunnen maatregelen worden getroffen volgens het sanctiebeleid dat eveneens is opgenomen in de gedragscode.

COVRA onderschrijft de 'Guiding Principles on business and human rights' van de Verenigde Naties (VN). De activiteiten van COVRA vinden uitsluitend in Nederland plaats waar de mensenrechten zijn geborgd in nationale wet- en regelgeving. Lidmaatschap van een vakbond geeft een zekere mate van bescherming tegen misstanden binnen bedrijven. COVRA stimuleert het vakbondslidmaatschap door een deel van de contributie te vergoeden. De organisatiegraad (lid van de vakbond) binnen COVRA is ongeveer 23% (2022), hetgeen positief is ten opzichte van een landelijk gemiddelde van ron de 18% (CBS, 2020).

Er zijn in 2022 geen incidenten geweest op het gebied van corruptie of omkoping. Ook zijn er geen situaties gesignaleerd waarbij mensenrechten of andere incidenten in het kader van de gedragscode in het geding waren. De gedragscode is te downloaden van de website van COVRA.

Voorkomen van belangenverstrengeling

Belangenverstrengeling op operationeel, management en bestuurlijk niveau binnen een organisatie kan leiden tot onnodige kosten, beïnvloeding van het gevoerde beleid en ernstige reputatieschade. COVRA is onderdeel van de samenleving en levert een belangrijke dienst aan de samenleving. Daarom wordt deelname aan sociale organisaties, naast deelname in vakinhoudelijke en sectororganisaties, niet ontmoedigd. Transparantie is het belangrijkste procesmiddel om belangenverstrengeling te voorkomen. Uit de ethische code van COVRA (zie website) is duidelijk dat indien een nevenfunctie of nevenactiviteit een relatie met het werk van COVRA te maken heeft (of zou kunnen hebben) dient de medewerker de (voorgenomen) nevenfunctie schriftelijk te melden bij de Directie. Een nevenfunctie die de belangen van COVRA schaadt of kan schaden is niet toegestaan. Jaarlijks maken de RvC en bestuur relevante nevenfuncties in het Jaarrapport openbaar, om cross-board lidmaatschappen expliciet te benoemen. Mogelijke situaties van belangenverstrengeling voor leden van de RvC worden in het rapport van de RvC vermeld. Het bestuur heeft toestemming nodig van de RvC voor het aanvaarden van een nevenfunctie. Compliance en ethiek zijn vaste agendapunten op de managementteamvergadering.

Alle aandelen van COVRA zijn in handen van de Nederlandse Staat, waardoor situaties met cross-shareholding van individuele aandeelhouders zijn uitgesloten.

Directie

De Directie vormt het bestuur van de onderneming. Er is een éénhoofdige Directie met een functionele adjunct-Directeur. De algemeen Directeur vormt daarmee de Directie en het bestuur. Hij is de enig statutair bestuurder. De Directie is, naast het dagelijks bestuur van de onderneming, eindverantwoordelijk voor het realiseren van de doelstellingen van de vennootschap, de strategie, het beleid en de daaruit voortvloeiende resultaten. De Directie richt zich daarbij op het belang van de vennootschap. Zij weegt daarbij de gerechtvaardigde belangen van de betrokkenen en legt verantwoording af aan de RvC en de Algemene Vergadering.

De algemeen Directeur is tevens voorzitter van het Management team (MT: het hoogste management niveau binnen de organisatie).

Samenstelling van het MT	Verantwoordelijkheidsgebied
Directeur	Strategie, financiën, personeel en organisatie, beveiliging en informatiebeheer, onderhoud en systeembeheer, afstemming aandeelhouder en RvC, public relations.
Afdelingshoofd OO&C, Adj. Directeur	Onderzoek (o.a. geologische berging), ontwikkeling van technologie en radioactief afval beleid, communicatie met interne en externe stakeholders.
Afdelingshoofd C&Z	Veiligheid, milieu, stralingsbescherming en kwaliteitsborging.
Afdelingshoofd BDV	Inzameling, bewerking en verwerking, opslag

Naast de specifieke verantwoordelijkheidsgebieden is de Directeur algeheel verantwoordelijk voor de organisatie. De controller rapporteert rechtstreeks aan de Directeur. Het management team is als collectief verantwoordelijk voor de veiligheids- en organisatiecultuur van de organisatie, ethiek en compliance met wet- en regelgeving. Het MT komt tweewekelijks bijeen.

Door de samenstelling en taakverdeling binnen het MT is de Directie direct betrokken bij de impact op economie, milieu en mensen en worden kritische zorgen direct bij de Directie kenbaar. De Directie maakt deze zorgen met haar "stand van zaken" kenbaar bij de RvC. Voor urgente zaken neemt de Directie ook tussendoor contact op met de RvC.

Het MT is daarmee ook de directe toegang tot het bespreken, behandelen en beantwoorden

van zorgen door individuele burgers. Vragen en zorgen die via het algemeen e-mailadres binnen-komen worden door de Directeur of adjunct-Directeur beantwoord, ingebracht in het MT of verder uitgezet in de organisatie voor nadere informatie. Het Directiesecretariaat beheert het proces.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen (RvC) bestaat uit vier leden en heeft geen commissies. De RvC is als collectief verantwoordelijk voor het gevoerde toezicht en besluiten.

Tot de taak van de RvC hoort onder meer het toezicht op de werking van de interne risico-beheersings- en controlesystemen, de financiële- en niet financiële informatieverschaffing door de vennootschap en de naleving van de aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de externe accountant. De RvC-vergaderingen worden, waar de RvC dat verzoekt, bijgewoond door de externe accountant. Het RvC-lid met als aandachtsgebied financiën en economie onderhoudt het contact met de externe accountant, in het bijzonder ten aanzien van de controlewerkzaamheden van de externe accountant en in gevallen waar de externe accountant aangeeft onregelmatigheden met betrekking tot de inhoud van de financiële verslaggeving te vermoeden. In aanvulling daarop stemmen het bestuur en de controller (de senior executive op financieel gebied) formeel (vaststelling van het auditprogramma en bespreking auditbevindingen) af met de externe accountant.

Het proces van selectie en afstemming met de externe accountant is vastgelegd in het RvC- en Directiereglement (zie website).

Benoeming en ontslag

De bestuur en de Raad van Commissarissen worden benoemd door de Algemene Vergadering van aandeelhouders, op voordracht van de Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen stelt daarvoor een profielschets en kandidatenlijst op; deze worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Bij de voordracht en benoeming wordt rekening gehouden met de vennootschappelijke en publieke doelstellingen van de onderneming, de aard van de onderneming, de werkzaamheden, de gewenste collectieve kennis, vaardigheden en ervaring en – bij benoeming van een commissaris – de gewenste onafhankelijkheid.

De Raad van Commissarissen heeft het diversiteitsbeleid voor de samenstelling van de Algemene Directie en Raad van Commissarissen vastgelegd in de reglementen voor de RvC. Op basis daarvan wordt gestreefd naar een man-vrouwverhouding van minimaal 30% vrouwen in de Raad van Commissarissen. Omdat er een éénhoofdig bestuur is hiervoor geen beleid opgesteld.

Met de huidige samenstelling van de Raad van Commissarissen wordt aan de gestelde diversiteitsdoelstellingen voldaan: de Raad van Commissarissen bestaat uit twee vrouwen en twee mannen (50% / 50%). Bij (her)benoemingen in de Raad van Commissarissen worden de diversiteitsdoelstellingen actief betrokken in de profielschets, werving en selectie van kandidaten.

Stap	
1	RvC stelt profielschets op en stemt af met het Ministerie van Financiën.
2	RvC start de zoekopdracht op basis van algemene en specifieke profielschets en informeert het Ministerie van Financiën inzake de longlist, eventueel wordt door de aandeelhouder een (informele) aanbeveling gedaan.
3	RvC brengt longlist terug tot shortlist. De shortlist wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het Ministerie van Financiën.
4	RvC doet een voordracht, het Ministerie van Financiën heeft een kennismakingsgesprek, informeert het beleidsdepartement van de voorgenomen benoeming en benoemt.

Een commissaris wordt voor vier jaar benoemd en kan in aanmerking komen voor herbenoeming van vier jaar en bij uitzondering een herbenoeming van maximaal tweemaal twee jaar. De zittingsperiode kan nooit langer zijn dan 12 jaar. Het huidige bestuur is voor onbepaalde tijd benoemd.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders kan de bestuurders schorsen of ontslaan. De Raad van Commissarissen is bevoegd de bestuurder te schorsen. De Raad van Commissarissen beoordeelt jaarlijks het functioneren van de bestuurder en kijkt daarbij naar de effectiviteit in het realiseren van de organisatiedoelstellingen en de impact op milieu, mensen en stakeholders.

Taken en verantwoordelijkheden

De RvC heeft als taak het toezicht houden op het beleid en op het dagelijks bestuur waarbij het belang van de vennootschap vooropstaat. Daarnaast heeft de RvC een adviserende rol ter ondersteuning van de Directie. De verantwoordelijkheden, taken en procedures van de RvC zijn vastgelegd in de statuten en in het reglement van de RvC.

De Raad van Commissarissen houdt toezicht en controleert en adviseert het bestuur over verschillende onderwerpen zoals beschreven in de reglementen van de RvC en Directie, zoals:

- Realisatie van de doelstellingen van COVRA;
- Strategie en risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten;
- Opzet en de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen;
- Financieel verslaggevingsproces;
- Naleving van de wet- en regelgeving.

Aan de Raad van Commissarissen worden daarnaast op grond van de statuten besluiten ter goedkeuring voorgelegd over onder meer binnenlandse investeringen boven een bedrag van 5 miljoen euro, buitenlandse investeringen boven een bedrag van 1 miljoen euro en het aangaan van duurzame deelnemingen.

Om deze taken uit te voeren legt de Directie verantwoording af over de strategie, beleid en de resultaten. Naast de verantwoording over afgelopen perioden (kwartaalrapportages en jaarrapporten) zijn de strategie, beleid en doelstellingen in een vijfjarenbeleidsplan uitgewerkt. Het huidige beleidsplan loopt tot 2025.

De RvC en de Directie komen minimaal ieder kwartaal samen om de belangrijkste thema's op het gebied van beleid, dagelijks bestuur, resultaten en eventuele andere bijzonderheden te bespreken, te autoriseren en indien van toepassing bij te sturen. De Directie voorziet de RvC hiervoor van een overzichtsrapport ("stand van zaken") van lopende zaken, ontwikkelingen en uitdagingen op het gebied van economie, milieu, mensen en stakeholders. Daarnaast is het streven bij aanvang van iedere vergadering een COVRA medewerker een presentatie over zijn/haar werkzaamheden te laten houden. De (individuele) RvC-leden gaan daarnaast regelmatig, buiten de vergadering om, in meer verdiepend overleg met medewerkers (bijvoorbeeld financiën, cybersecurity, eindbergingsonderzoek).

Daarnaast onderhoudt de RvC contacten met de ondernemingsraad en houdt ze zich door middel van diverse informatiebronnen en bedrijfsbezoeken op de hoogte van essentiële onderwerpen met betrekking tot de nucleaire sector. Omdat de nucleaire sector internationaal georiënteerd is, is het streven van de RvC om minimaal om het jaar een buitenlandse inrichting te bezoeken. Zo zijn er in de afgelopen jaren onder andere bezoeken gebracht aan de ondergrondse laboratoria voor eindbergingen in Finland, België en Frankrijk, afvalbewerkings- en opslagfaciliteiten in Zwitserland, België en Frankrijk en een kerncentrale die ontmanteld wordt in Spanje.

Aandeelhouder

De aandeelhouder wordt vroegtijdig geïnformeerd over belangrijke thema's en ontwikkelingen op het gebied van beleid, bestuur en eventuele andere bijzonderheden waarvoor een besluit van de aandeelhouder nodig is of die van algemeen belang zijn voor de aandeelhouder.

Zeggenschap bij Covra			
Wat?		Wie?	
		RvC	AvA
Bestuur	Benoemen	Voordracht aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA).	Benoemt op voordracht van RvV.
	Schorsen	Zelfstandig en direct schorsen.	Kan schorsen na raadplegen RvC.
	Ontslaan	Voorstel aan AvA.	Ontslaat als gevolg van niet bindend voorstel van RvC of op eigen initiatief na raadplegen RvC.
	Bezoldigingsbeleid	Voorstel aan AvA, plus adviesrecht aan AvA	Stelt bezoldigingsbeleid vast.
	Bezoldiging	Stelt bezoldiging vast nadat AvA 14 dagen van tevoren geïnformeerd is over de hoogte van de bezoldiging.	AvA wordt 14 dagen voorafgaand aan vaststelling geïnformeerd over de hoogte van de bezoldiging.
Commissaris	Benoemen	Doet voordracht.	Benoemt op voordracht van RvC.
	Schorsen	Zelfstandig en direct schorsen.	
	Ontslaan commissaris	Verzoek aan Ondernemingskamer namens de vennootschap, vertegenwoordigd door RvC.	Verzoek Ondernemingskamer namens vennootschap, vertegenwoordigd door AvA.
	Ontslaan gehele RvC		AvA kan bij een met redenen omkleed besluit het vertrouwen opzeggen in de RvC. Voormeld besluit wordt niet genomen dan nadat de Directie de OR in kennis heeft gesteld van het voorstel voor het besluit en de gronden daartoe.
	Bezoldiging	Kan door AvA gevraagd worden een voorstel voor de bezoldiging te doen en heeft adviesrecht.	Stelt bezoldiging vast.

Compliance met wet- en regelgeving

In 2022 zijn er geen "non-compliances" geconstateerd door COVRA zelf of haar toezicht-houders die geleid hebben tot bestuursdwang, boetes of dwangsommen. Er hebben zich geen "reportable" milieu- en/of veiligheidsincidenten voorgedaan.

Verantwoordelijkheid voor impact op mens en milieu op het hoogste niveau geborgd

De afdeling Controle & Zorg (C&Z) heeft als taak het beleid op het gebied van milieu, stralingsbescherming en arbo (mens) vorm te geven, de organisatie te adviseren en de effectiviteit te monitoren. Zij rapporteert daartoe ieder kwartaal over de compliance door middel van een kwartaalverlag aan de Directie. Dit verslag wordt ook aan de toezichthouder (ANVS) ter

beschikking gesteld. Omdat compliance met wet- en regelgeving op het gebied van veiligheid en milieu een essentieel onderdeel is van de "license to operate" van COVRA is het afdelingshoofd C&Z onderdeel van het hoogste managementniveau (management team) binnen de organisatie.

5.2 Verslag van de Raad van Commissarissen

Jaarrapport

Het jaarrapport is opgesteld door de Directie. Een delegatie van de Raad van Commissarissen (RvC) heeft de jaarrekening uitvoerig besproken met de externe accountant. Vervolgens heeft de RvC, in aanwezigheid van de externe accountant, het jaarrapport met de Directie besproken.

De discussies, die in dat verband gevoerd zijn, hebben de RvC ervan overtuigd dat aan alle voorschriften en eisen van governance en transparantie zijn voldaan. De RvC heeft het jaarrapport 2022 in haar vergadering van 28 maart 2023 goedgekeurd. De jaarrekening is gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.. Deze verklaring is toegevoegd aan de jaarrekening.

De RvC stemt in met het voorstel van de Directie om het resultaat van het boekjaar 2022 van € 63.299.000 negatief in haar geheel ten laste van de algemene reserve te brengen. De RvC adviseert de aandeelhouder om de jaarrekening vast te stellen en aan de Directie decharge te verlenen voor het gevoerde beleid en aan de RvC decharge te verlenen voor het gehouden toezicht.

COVID-19

COVRA is onderdeel van de vitale infrastructuur in Nederland. Begin 2022 was de dreiging van COVID-19 nog zeer reëel. De RvC heeft zich er dan ook van vergewist dat het bedrijf doelmatig omgaat met de dreiging. De pandemie heeft niet tot materiële verstoring van de bedrijfsvoering bij COVRA geleid.

Maatschappelijke opdracht en verantwoordelijkheid

De integratie van de jaarrekening met de MVO-rapportage in het jaarrapport maakt dat dit laatste onderwerp structureel aan bod komt. In het kader van MVO is ook een aantal Key Performance Indicators (KPI's) en de toepassing van het Global Reporting Initiative (GRI) Standards beoordeeld door de externe accountant. Deze heeft beoordeeld of de duurzaamheidsinformatie in het jaarrapport een betrouwbare en toereikende weergave geeft van het beleid en de bedrijfsvoering ten aanzien van MVO en in overeenstemming is met de GRI Standards. Het assurancerapport van de externe accountant is opgenomen in het jaarrapport. De RvC spreekt haar waardering uit voor het continue hoge niveau van verslaglegging.

5.3 Ontwikkeling en strategie

De RvC houdt toezicht op de wijze waarop de Directie de strategie voor langetermijnwaardecreatie uitvoert. De contouren van de strategie, de positionering en het organisatiemodel zijn in het vijfjarenbeleidsplan 2020-2025 uitgewerkt. In 2022 heeft de RvC, zeker in het licht van de mogelijke veranderingen in het nucleaire landschap, meermaals uitgebreid met de Directie gesproken over de effectivering van de strategie.

Dialogo bedrijfsrisico's

Het risicobeheer van het bedrijf is gezien de aard van het bedrijf sterk gericht op het operationele en tactisch uitvoeringsniveau. Als uitvloeisel van de strategische verkenning heeft de Directie daarboven haar visie voor risicobeheer op organisatieniveau verder verdiept. De uitkomsten van deze gestructureerde dialoog en de analyse van de geïdentificeerde risico's op strategisch niveau zijn besproken tussen het bestuur en de RvC.

Ontwikkelingen

Naast de genoemde algemene ontwikkelingen op gebied van de strategie en het veranderende nucleaire landschap is aandacht besteed aan de lopende infrastructurele projecten binnen de organisatie. Daarbij zijn aan de orde gekomen:

- **Opslagcapaciteit**
De investering in een nieuw Multifunctioneel OpslagGebouw (MOG) voor radioactief afval, de voortgang van de uitbreiding van het opslaggebouw voor hoogradioactief afval, het HABOG+-project, de start van het plasmaoven-project.
- **Historisch afval Petten**
De RvC is verheugd te kunnen constateren dat de samenwerking tussen NRG en COVRA op dit gebied zeer constructief verloopt.
- **Ontwikkeling beleggingsbeleid**
De RvC evalueert jaarlijks het door de Directie voorgestelde beleggingsplan. De RvC heeft zich onder andere door een gesprek met de leden van de beleggingsadviescom missie een goed beeld kunnen vormen van de onderliggende uitgangspunten en kaders. Het beleggingsbeleid is in 2022 binnen de afgesproken kaders gecontinueerd waarbij het beleggingsmandaat in 2023 geëvalueerd zal worden.
- **Cybersecurity**
De RvC besteedt aandacht aan de weerbaarheid op cybersecuritygebied en was dan ook zeer ingenomen met de door COVRA georganiseerde workshops en praktijktesten in 2022.
- **Digitalisering van de bedrijfsprocessen**
COVRA is op weg om de interne afvaladministratie in te bedden in een geheel gedigitaliseerd ERP-proces over de gehele afvalketen. Dit is een zeer ambitieus project, ook omdat de situatie bij COVRA niet passend is voor standaard software oplossingen. De RvC heeft zich meermaals uitvoerig op de hoogte laten stellen van de voortgang van dit project. Daarbij is ook de gelijktijdige vervanging van het financiële systeem beschouwd.

5.4 De organisatie

Personeel en organisatie

COVRA beschikt over een goed geoutilleerde, maar ook compacte organisatie. Daardoor zijn de personele ontwikkelingen en de organisatiecultuur wezenlijke aandachtspunten voor de RvC. De RvC heeft zich dan ook uitgebreid laten informeren over de uitkomsten van het organisatiecultuuronderzoek en de voorgenomen opvolging hiervan door de Directie. Dit thema is eveneens aan de orde geweest in het jaarlijkse gesprek van de RvC met de Ondernemingsraad. Extra aandacht is gegeven aan de langere termijn kennisontwikkeling binnen de organisatie. COVRA vervult bij uitstek de functie van expertisecentrum voor radioactief afval in Nederland.

Veiligheid

Er is in het overleg met de Directie bij voortduring aandacht geweest voor veiligheid en arbozaken. Er hebben zich geen vermeldenswaardige veiligheidsincidenten voorgedaan in de bedrijfsvoering. Er hebben zich tevens geen beveiligings- of stralingsincidenten voorgedaan.

(Milieu)wet- en regelgeving

De milieupact van de organisatie is klein. Het aardgasverbruik is met de eerdere koppeling aan het lokale warmtenet geminimaliseerd. De RvC heeft kennisgenomen van het milieujaarverslag zoals gerapporteerd aan de overheid.

Control

De AO/IB (Administratie Organisatie en Interne Beheersing) van de organisatie wordt door de controller gemonitord. De externe accountant rapporteert in haar 'management letter' over de AO/IB. Naast de inbreng van de externe accountant bespreekt de RvC het risicoprofiel van de onderneming en de risicobeheersystemen met de Directie en de controller. De RvC is van mening dat gezien de aard en omvang van de onderneming en het geschetste risicoprofiel de instelling van een separate interne auditfunctie niet nodig is.

Herijking tarievenstructuur

In 2022 is door het beleidsministerie en de toezichthouder een evaluatie gestart van de structuur en toepassing van de door COVRA gehanteerde tarievenstructuur. COVRA heeft de aanbevelingen met betrekking tot haar kostprijsmodel geëffectueerd en deze is door de RvC beoordeeld en goedgekeurd. Het daaruit voortvloeiende tarievenbeleid is, in afwachting van nadere duiding door de toezichthouder, in overleg met de RvC vooralsnog ongewijzigd gelaten.

Externe accountant

De externe accountant woont de RvC-vergadering bij waarin het jaarrapport van de Directie besproken wordt. Voorafgaand hieraan heeft een delegatie van de RvC overleg met de externe accountant buiten de aanwezigheid van de Directie en brengt hierover verslag uit aan de voltallige RvC. Evenzo wordt het auditplan van de externe accountant doorgenomen en bepaald.

Beloningsbeleid bestuurder

Het beloningsbeleid is in 2016 afgestemd en geformaliseerd in overleg met de aandeelhouder. De bestuurder ontvangt een vaste beloning zonder variabele of prestatie-afhankelijke componenten. Gelet op de positie van COVRA wordt het niet passend geacht om de beloning afhankelijk te doen zijn van financiële, milieu- of maatschappelijke doelstellingen. Deze dienen alle, en altijd, optimaal te worden behaald in de context van het overheidsbeleid ten aanzien van radioactief afval.

Evaluatie van de Directie

De Directie opereert in een complex krachtenveld van private en publieke belangen met tegelijkertijd de opdracht tot een duurzame, efficiënte, bedrijfsmatige uitvoering. Het functioneren van de Directie is door een delegatie van de RvC met de Directie geëvalueerd. De RvC spreekt haar waardering uit voor de inzet, professionaliteit en behaalde resultaten van de Directie en alle medewerkers.

5.5 Kwaliteitsborging

Samenstelling

In de profielschets van de RvC is onder andere opgenomen dat deskundigheid wordt gewaarborgd op de terreinen: industrie en bedrijfsvoering, financiën en economie, politiek en overheid, nucleaire techniek en wetenschap. Gender- en leeftijdsdiversiteit zijn belangrijke overwegingen in de selectie van nieuwe leden. Er wordt gestreefd naar een minimum van 30% vrouwen en een minimum van 30% mannen conform het beleid van de aandeelhouder. De huidige samenstelling van de RvC is met een verdeling van 50%/50% in balans.

De RvC heeft een integrale gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarbij ieder lid een specifiek deskundigheidsterrein inbrengt dat aansluit op de geschetste profielen. De omvang van de RvC wordt passend geacht voor de omvang van de onderneming. De samenstelling van de RvC, zittingstermijn, hoofd- en nevenfuncties en de primaire aandachtsvelden per lid zijn aangegeven in paragraaf 5.6.

Evaluatie van de Raad van Commissarissen

De RvC heeft volgend op de zelfevaluatie in 2021 een zelfevaluatie onder externe begeleiding uitgevoerd. Daarbij is de wijze waarop de Raad zijn rol invult besproken. De RvC beoogt met deze extern begeleide zelfevaluatie antwoord te geven op twee kernvragen: 1. Heeft de RvC de juiste strategische prioriteiten op de radar staan? en 2. Voert de RvC zijn toezicht op de juiste governance-proof wijze uit?

In de analyse zijn de toezichthoudende, werkgevers-, adviseurs- en klankbordrollen aan bod gekomen. Ook is de interactie en werkwijze binnen de RvC, de interactie tussen de RvC en de Directie en de interactie tussen de RvC en derden/stakeholders van COVRA open besproken. Daarnaast zijn meer themagerichte discussies gevoerd over de strategische uitdagingen, financiële en operationele prioriteiten, en governance onderwerpen voor de RvC en Directie. Een groot deel van de gesprekken zijn in het bijzijn van de Directie gevoerd.

De algehele conclusie was dat het bestuur en toezicht professioneel, ambitieus en zeer bewust van verantwoordelijkheden van de organisatie en de impact op de omgeving (mens en milieu) opereren. In 2023 zullen de besproken thema's verder uitgediept worden.

Herbenoemingen

In de vergadering van aandeelhouders zijn mevrouw Leene en de heer Fonville herbenoemd voor een tweede termijn. De heer Van der Hagen is voor een periode van twee jaar herbenoemd tot juli 2024. Deze verlengde periode zal gebruikt worden voor het vinden en het inwerken van een geschikte opvolger. Dit zal betekenen dat de RvC gedurende een korte overgangstijd tijdelijk uit vijf leden zal bestaan. De interne rolverdeling van de RvC zal hier niet op worden aangepast.

Rooster van aftreden

Het rooster van aftreden is in nevenstaand overzicht grafisch weergegeven. Het streven is een tweemaal vierjaarstermijn waarbij een eventuele verlenging met tweemaal twee jaar mogelijk is, indien er zwaarwegende gronden voor zijn. Verder is het streven nieuwe commissarissen minimaal 3 tot 6 maanden voorafgaand aan de aanvang van hun termijn kennis te laten maken met het bedrijf en de werkzaamheden van de RvC.

Onafhankelijkheid

Alle commissarissen zijn onafhankelijk in de zin van de Nederlandse Corporate Governance

	2021		2022		2023		2024		2025		2026	
	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2
Van der Hagen												
Leene												
Fonville												
Van der Hoeven												

Figuur 5.2 Rooster van aftreden RvC tot 2027

Code. Onafhankelijk zowel intern binnen de RvC als in relatie tot nevenactiviteiten en belangen. De voorzitter is geen voormalig bestuurder van de onderneming. De functie van de heer Van der Hagen als bestuursvoorzitter van de TU Delft heeft voldoende bestuurlijke afstand tot de contacten met het TU Delft Reactor Instituut als klant van COVRA zodat er geen sprake is van een "conflict of interest". In het uitzonderlijke geval dat de zakelijke relatie tussen COVRA en TU Delft ter sprake komt in de RvC zal de heer Van der Hagen zich verontschuldigen.

Educatie

De RvC houdt zich door middel van bedrijfsbezoeken, management updates voorafgaand aan de vergaderingen en deelname aan gerelateerde congressen op de hoogte van de ontwikkelingen binnen de nucleaire en aanpalende sectoren. De RvC heeft in 2022 een kennismakingsgesprek gevoerd met de nieuwe bestuursvoorzitter van de ANVS. De RvC-leden hebben zich door een bedrijfsbezoek aan Urenco laten voorlichten over het front-end-deel van de nucleaire brandstofcyclus.

De RvC heeft in het voorjaar 2022 een bedrijfsbezoek gebracht aan het Belgische ondergrondse onderzoekslaboratorium voor eindberging (HADES) in combinatie met een bezoek aan Belgoprocess, de Belgische organisatie voor opslag en verwerking van radioactief afval. Belgoprocess heeft een leidende rol gehad bij het ontwerp en de opstart van de twee plasmaovens voor het verwerken van radioactief afval in Europa en treedt op als technologieleverancier voor het plasmovenproject van COVRA. Het ontwerp, de bouw en de operatie zijn dan ook uitgebreid besproken tijdens het bezoek.

5.6 Bijeenkomsten Raad van Commissarissen

De voltallige RvC heeft viermaal gezamenlijk met de Directie vergaderd. Een delegatie van de RvC heeft afzonderlijk van de Directie meerdere malen met de aandeelhouder gesproken over lopende ontwikkelingen. Met de externe accountant is er tweemaal overlegd en heeft er een pre-audit overleg plaatsgevonden. De voorzitter van de RvC heeft daarnaast regelmatig contact onderhouden met de Directeur over lopende zaken. De RvC spreekt haar erkentelijkheid uit voor de inzet en toewijding van alle medewerkers van COVRA in 2022.

Namens de Raad van Commissarissen,

Drs. R.M.M. Fonville, President Commissaris

5.7 Samenstelling Raad van Commissarissen en Directie

Raad van Commissarissen

Prof. Dr. Ir. T.H.J.J. van der Hagen (1959)

Aandachtsgebied: Nucleaire techniek en wetenschap

Lid

- Benoeming per 1 juli 2012.
- Herbenoeming per 1 juli 2016.
- Herbenoeming per 1 juli 2020.
- Herbenoeming tot 1 juli 2022.
- Lopende termijn tot 1 juli 2024.

Nationaliteit: Nederlands.

Geslacht: Mannelijk

- Rector Magnificus en Voorzitter College van Bestuur van de Technische Universiteit Delft.
- Voormalig Decaan van de faculteit Technische Natuurwetenschappen van de Technische Universiteit Delft.
- Voormalig Directeur van het Reactor Instituut Delft van de Technische Universiteit Delft.

Relevante nevenfuncties:

- Bestuurslid NERA (Netherlands Energy Research Alliance)
- Bestuurslid GROW (Growth through Research, Development and Demonstration in Offshore Wind)

- Lid Raad van Toezicht Stichting Medical Delta
- Lid dagelijks bestuur Economic Board Zuid-Holland

Drs. F. E. Leene (1970)

Aandachtsgebied: Financiën en economie

Lid

- Benoeming per 1 juli 2018.
- Herbenoeming per 1 juli 2022.
- Lopende termijn tot 1 juli 2026.

Nationaliteit: Nederlands.

Geslacht: Vrouwlijk

Corporate Finance Manager, Koninklijke Philips N.V.

Bestuurslid Stichting Philips Pensioenfonds.

Relevante nevenfuncties: geen

Drs. R.M.M. Fonville (1952)

Aandachtsgebied: Algemeen bestuur en bedrijfsvoering

President

- Benoeming per 1 november 2018.
- Herbenoeming per 1 november 2022
- Lopende termijn tot 1 november 2026.

Nationaliteit: Nederlands.

Geslacht: Mannelijk

Voormalig Directeur Strategic Area Health Technische Universiteit Eindhoven,

Voormalig Voorzitter bestuur Philips Medical Systems Nederland BV.

Relevante nevenfuncties:

- Voorzitter Bestuur Mikrocentrum
- Voorzitter Raad van Toezicht Chip Integration Technology Center
- Diverse lidmaatschappen non-profit organisaties.

M.J.A. van der Hoeven (1949)

Aandachtsgebied: Politiek en overheid, informatietechnologie

Lid

- Benoeming per 1 januari 2020.
- Lopende termijn tot 1 januari 2024.

Nationaliteit: Nederlands.

Geslacht: Vrouwelijk

Voormalig Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
Voormalig Minister van Economische zaken,
Voormalig Executive Director International Energy Agency.

Relevante nevenfuncties:

- Lid Raad van Commissarissen TOTAL SE, Parijs

Directie

Ir. J. Boelen (1960)

Statutair Directeur

- In dienst per 1 november 2013.
- Benoeming tot statutair Directeur, bestuurder per 1 januari 2014.

Nationaliteit: Nederlands.

Geslacht: Mannelijk.

Relevante nevenfuncties: geen

6. Jaarrekening 2022

Balans per 31 december 2022 (na resultaatbestemming)

in duizenden EURO 's

	Toelichting	31 december 2022		31 december 2021	
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	1	18		64	
Materiële vaste activa	2	20.932		17.342	
Financiële vaste activa	3	295.779		350.877	
			316.729		368.283
Vlottende activa					
Vorraden	4	1.448		896	
Vorderingen	5	5.069		7.913	
Liquide middelen	6	1.457		3.176	
			7.974		11.985
			324.703		380.268
Eigen vermogen					
Geplaatst kapitaal	7	3.600		3.600	
Niet uitkeerbare reserve (wettelijke reserve)	8	30		30	
Overige reserve	9	-16.702		46.597	
			-13.072		50.227
Voorzieningen	10		304.045		293.484
Langlopende schulden	11		25.334		27.424
Kortlopende schulden	12		8.396		9.133
			324.703		380.268

Winst- en verliesrekening over 2022

in duizenden EURO 's

	Toelichting	2022		2021	
NETTO OMZET	13				
Netto omzet		18.021		28.078	
Overige bedrijfsopbrengsten		628		526	
			18.649		28.604
BEDRIJFSKOSTEN					
Salarissen en sociale lasten	14	-6.721		-6.360	
Afschrijvingen materiële vaste activa	15	-1.261		-1.212	
Overige bedrijfskosten	16	-7.031		-15.756	
			-15.013		-23.328
BEDRIJFSRESULTAAT			3.636		5.276
Financiële baten en lasten	17		-66.935		38.119
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen			-63.299		43.395
Belastingen			0		0
RESULTAAT na belastingen			-63.299		43.395

Kasstroomoverzicht

in duizenden EURO 's

	Toelichting	2022		2021	
Bedrijfsresultaat			3.636		5.276
Aanpassingen voor:					
▪ afschrijvingen	15		1.261		1.212
▪ veranderingen in werkkapitaal:					
- toename voorraden	4	-552		-357	
- afname vorderingen	5	2.844		516	
- afname kortlopende schulden	12	-737		-4.820	
- afname / toename langlopende schulden	11	-2.090		2.090	
▪ veranderingen in voorzieningen:					
- dotaties aan voorzieningen	10 / 17	7.853		19.452	
- vrijvallen/ onttrekkingen voorzieningen	10	-9.229		-10.886	
			-1911		5.995
Subtotaal			2.986		12.483
Kasstroom uit bedrijfsoperaties					
Ontvangen interest / bronbelastingen	17	517		0	
Betaalde interest / kosten vermogensbeheer		-417		-539	
			100		-539
Kasstroom uit operationele activiteiten			3.086		11.944
Investerings in (im)materiële vaste activa	1 / 2	-4.805		-3.606	
Investerings in financiële vaste activa	3	0		-40.000	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			-4.805		-43.606
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			0		0
Netto kasstroom			-1.719		-31.662
Liquide middelen begin van het jaar			3.176		34.838
Liquide middelen einde van het jaar	5		1.457		3.176

Toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening

Algemeen

De Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval (COVRA) N.V. is statutair gevestigd te Middelburg. En is geregistreerd in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 22029665. De vennootschap oefent haar werkzaamheden uit vanaf het adres Spanjeweg 1 (havennummer 8601) te Nieuwdorp (Industrieterrein: Vlissingen - Oost).

Activiteiten

De activiteiten van de vennootschap bestaan uit het verwerven, inzamelen, bewerken, verwerken, tijdelijk en duurzaam bewaren en verwijderen van radioactief afval direct of indirect afkomstig van houders met een vergunning krachtens de Kew en mede daarvoor in aanmerking komend afval een en ander binnen het beleid van de Rijksoverheid.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en heeft als grondslag historische kosten.

Het systeem van verantwoording van de opbrengsten is gebaseerd op het in een kalenderjaar geaccepteerde afval. De daarvoor aan de leveranciers van afval in rekening gebrachte bedragen dienen ter dekking van de directe en indirecte kosten, die thans tot uitgaven leiden, zowel als ter dekking van de kosten die deels pas in de (soms verre) toekomst tot uitgaven leiden. Voor deze laatste categorie is uitgegaan van geraamde bedragen. De tariefelementen voor de toekomstige uitgaven worden aan de gelijknamige voorzieningen toegevoegd.

Continuïteit

De situatie op de financiële beleggingsmarkten heeft voor 2022 gezorgd voor een negatief ongerealiseerd beleggingsresultaat van € 57.962.000 en derhalve een negatief netto resultaat van € 63.299.000. Het eigen vermogen is hierdoor gedaald naar € 13.069.000 negatief per 31 december 2022. De beleggingen dienen tot 2130 met een gemiddelde reële rente van 2,3% te groeien teneinde het doelvermogen te kunnen realiseren. De stand van de beleggingen ten opzichte van de voorzieningen eindbergingen en exploitatievoorzieningen is wel > 100%.

Door de hierboven genoemde negatieve beleggingsresultaten laat de jaarrekening COVRA 2022 een negatief eigen vermogen zien. COVRA heeft geen extern vreemd vermogen en haar cash flow en liquiditeitspositie is positief. COVRA heeft langlopende contracten voor de belangrijkste afvalstromen (hoogradioactief afval en U308) afgesloten, waardoor een stabiele omzetverwachting kan worden gerealiseerd.

Bovenstaande in ogenschouw nemende zijn de Directie en RvC van mening dat de going-concern veronderstelling gewaarborgd is.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en voor bepaling van het resultaat¹⁰

Algemeen

Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij in het hiernavolgende anders is vermeld.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van aanschaffing- of voortbrengingskosten onder aftrek van de afschrijvingen. De afschrijvingen vangen aan op het moment van gereedmelding of ingebruikname. Voorheen werden deze activa opgenomen onder materiële vaste activa. Als gevolg van wijzigingen in de financiële administratie zijn deze activa nu gerubriceerd onder immateriële vaste activa.

Ten aanzien van de immateriële vaste activa worden de volgende afschrijvingstermijnen en -methoden gehanteerd:

- Bedrijfsfilm 10 jaar lineair
- Software 3 jaar lineair

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van aanschaffing- of voortbrengingskosten onder aftrek van de afschrijvingen. De afschrijvingen vangen aan op het moment van gereedmelding of ingebruikname. De ontvangen doelsubsidies worden in mindering gebracht op de materiële vaste activa.

In verband met de lange periode waarbinnen de terreinen niet alternatief kunnen worden aangewend, wordt eveneens op terreinen afgeschreven. Terreinen en installaties worden lineair afgeschreven tot 2040. Het kantoorgebouw en AVG worden eveneens lineair afgeschreven tot 2040. De overige gebouwen (LOG, VOG, HABOG en COG) zijn volledig afgeschreven.

10. Voor een toelichting op de hier niet separaat vermelde posten wordt verwezen naar de toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening.

Ten aanzien van de overige bedrijfsmiddelen worden de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

- meet- en automatiseringsapparatuur 3,3- 10 jaar
- intern transportmateriaal 4 jaar
- kantoorinrichting en overige inventarissen 3,3-5 jaar
- auto's 4 jaar

Financiële vaste activa

De effecten opgenomen onder de financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de reële waarde. De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Indien niet direct een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen, wordt de reële waarde benaderd door deze af te leiden uit de reële waarde van bestanddelen of van een soortgelijk financieel instrument, of met behulp van waarderingsmodellen en waarderingstechnieken. Hierbij wordt gebruikgemaakt van recente gelijksoortige 'at arm's length'-transacties, van de DCF-methode (contante waarde van kasstromen) en/of van optiewaarderingsmodellen, rekening houdend met specifieke omstandigheden. Er zijn geen derivaten en COVRA past geen hedge-accounting toe.

Bijzondere waardeverminderingen vaste activa

De vennootschap beoordeelt per balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom-genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief. In 2022 zijn geen bijzondere waardeverminderingen geweest, ook zijn er geen correcties geweest in 2022 over eerdere bijzondere waardeverminderingen.

Voorraden

De voorraden hulpmaterialen voor de opslag zijn gewaardeerd volgens de fifo-methode tegen aanschaffingskosten of lagere netto opbrengstwaarde. Deze lagere netto opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Algemeen

De berekeningsgrondslagen en uitgangspunten die aan de voorzieningen ten grondslag liggen worden eens in de 5 jaar herzien. Begin 2020 zijn de voorzieningen uitgebreid geëvalueerd en jaarlijks vindt een korte evaluatie plaats. Hierbij zijn alle variabelen en de uitgangspunten beoordeeld. In hiernavolgende tabel zijn de variabelen en uitgangspunten opgenomen.

Voorziening	Variabele	31 december 2022	31 december 2021
Eindberging	Inflatie	2,0%	2,0%
	Reële rente	2,3%	2,3%
	Kostenschatting eindberging	€2,2 miljard (pp 2022, verdisconteerd met 2,3%)	€2,2 miljard (pp 2021, verdisconteerd met 2,3%)
	Jaardotatie	2.081.000	8.650.000
	Extra vrijval (-/-) / dotatie	269.000	-2.113.000
	Bandbreedte	25%	25%

HABOG	Inflatie	2,0%	2,0%
	Reële rente	2,3%	2,3%
	Jaardotatie	4.336.000	4.019.000
	Extra dotatie	0	0
	Vrijval per jaar	5.601.000	5.260.000
	Bandbreedte	10%	10%
VOG	Inflatie	2,0%	2,0%
	Reële rente	2,3%	2,3%
	Jaardotatie	-367.000	5.381.000
	Extra dotatie	0	0
	Vrijval per jaar	2.740.000	2.695.000
	Bandbreedte	10%	10%
LOG	Inflatie	2,0%	2,0%
	Reële rente	2,3%	2,3%
	Jaardotatie	140.000	104.000
	Vrijval per jaar	209.000	204.000
	Bandbreedte	10%	10%
COG	Inflatie	2,0%	2,0%
	Reële rente	2,3%	2,3%
	Vrijval per jaar	77.000	75.000
Onderhouds-voorzieningen	Inflatie	2,0%	2,0%
	Jaardotatie	1.336.000	1.295.000
	Onttrekking	602.000	538.000

Bij de berekening van de voorziening eindberging is vanwege een aantal onzekere factoren in de uitgangspunten van deze berekening alsmede de extreem lange tijdschikhorizon waarop deze betrekking heeft, een bandbreedte aangehouden van 25% ten opzichte van de kostenschikking van € 2,22 miljard. Om dezelfde reden is een bandbreedte aangehouden van 10% voor de overige voorzieningen.

Voorziening eindberging

De voorziening eindberging betreft de uitgaven van de uiteindelijke definitieve verwijdering van het afval (eindberging) na 2130 en heeft betrekking op zowel laag- en middelradioactief afval als hoogradioactief afval. Deze voorziening dient ter dekking van de kosten die pas in de verre toekomst tot uitgaven leiden. Gezien de aard van de kosten wordt met geraamde grootheden gewerkt, zowel wat betreft bedragen als werkwijze en capaciteit.

Aangezien volgens het nationale beleid de eindberging rond 2130 operationeel is, moet door de vennootschap met kostenramingen worden gewerkt. De meest recente schikking uit OPERA vormt de basis voor de waardering van de voorziening eindberging. Het resultaat van deze analyse is in 2018 gepresenteerd en is voor 2022 nog actueel.

Voorziening toekomstige uitgaven overig radioactief afval

De voorziening voor vloeibaar afval is gebaseerd op de geraamde uitgaven van verwerking in de verbrandingsinstallatie voor organische vloeistoffen of verwerking via een biologische / chemische reiniging voor ander vloeibaar afval.

Voorziening toekomstige uitgaven LOG

Het Laag- en middelradioactief afval Opslag Gebouw (LOG) veroorzaakt uitgaven ook nadat ze volledig zijn gevuld en afgeschreven. Voor de direct aanwijsbaar te maken uitgaven is een voorziening gevormd. De jaarlijkse onderhoudsuitgaven, grootschalige renovaties en vaste lasten worden ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening toekomstige uitgaven COG

Voor uitgaven van het in opslag houden en de uiteindelijke verwijdering van calcinaat is een voorziening gevormd. Deze uitgaven bestaan uit:

- vaste jaarlasten met betrekking tot de grond onder het COG en het gebouw zelf
- toekomstige onderhoudsuitgaven
- uitgaven van conditionering en afvoer
- beheers-uitgaven voor de periode nadat het COG is gevuld.

De jaarlijkse beheersuitgaven en vaste lasten worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening toekomstige uitgaven VOG

Voor uitgaven van het in opslag houden van verarmd uranium is eveneens een voorziening gevormd. Deze uitgaven bestaan uit:

- vaste jaarlasten met betrekking tot de grond onder het VOG en het gebouw zelf
- toekomstige onderhoudsuitgaven,

- uitgaven van conditionering voordat eindberging mogelijk is,
- beheersuitgaven voor de periode nadat het VOG is gevuld en totdat eindberging plaatsvindt.

De jaarlijkse beheersuitgaven en vaste lasten worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening toekomstige uitgaven HABOG (Hoogradioactief Afval Behandelings- en Opslag Gebouw)

Voor uitgaven van het in opslag houden van hoogradioactief afval is een voorziening gevormd. Deze uitgaven bestaan uit:

- vaste jaarlasten met betrekking tot de grond onder het HABOG en het gebouw zelf,
- toekomstige onderhoudsuitgaven,
- beheers-uitgaven voor de actieve exploitatieperiode (tot 01-01-2040),
- beheers-uitgaven voor de periode nadat het HABOG is gevuld en totdat eindberging, plaatsvindt (de passieve exploitatieperiode).

De jaarlijkse uitgaven worden ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening groot onderhoud

Voor de uitgaven voor groot onderhoud aan het afvalverwerkingsgebouw (inclusief machines en installaties), het kantoorgebouw en de infrastructuur is een voorziening groot onderhoud gevormd. De jaarlijkse dotatie is gebaseerd op een 45-jarig onderhoudsplan. Voor de voorziening geldt dat de uitgaven voor groot onderhoud aan deze voorziening worden onttrokken en dat de voorziening jaarlijks wordt op-gerent/opgehoogd op basis van 2,0% inflatie.

Voorziening uitgestelde beloningen

De voorziening uitgestelde beloningen betreft de verplichtingen ingevolge jubileumuitkeringen (25 jaar), alsmede een toegezegde dienstjuitkering bij pensionering. De voorziening is op contante waarde gewaardeerd.

Langlopende schulden

De langlopende schulden betreffen vooruit ontvangen omzet, die als gerealiseerd wordt geboekt wanneer de hieraan gekoppelde prestaties zijn geleverd.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag onder aftrek van transactiekosten.

De bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Netto omzet

De omzet ophaaldienst betreft de, aan de aanbieders van radioactief afval, in rekening gebrachte bedragen op grond van de thans verrichte en in de toekomst te verrichten diensten ter zake van in 2022 geaccepteerd afval. De exploitatiebijdragen betreffen vaste jaarbijdragen aan de exploitatie van de opslag en het beheer van het afval volgens contracten.

De opbrengsten worden verwerkt voor het bedrag waarop de rechtspersoon verwacht recht te hebben in ruil voor het overdragen van toegezegde goederen of diensten, dit is het tarief. Dit bedrag is exclusief de bedragen die namens derden worden geïnd (waaronder over de omzet geheven belastingen). Het tarief is de vergoeding volgens de tarievenlijst. Bij het vaststellen van het tarief wordt geen rekening gehouden met het kredietrisico.

Overige bedrijfsopbrengsten

Onder overige bedrijfsopbrengsten worden resultaten verantwoord die niet rechtstreeks samenhangen met de levering van goederen of diensten in het kader van de normale, niet-incidentele bedrijfsactiviteiten. De overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit vergoedingen voor transportkosten en advieskosten. Deze opbrengsten worden toegerekend aan de verslagperiode waarin de prestatielevering heeft plaatsgevonden.

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten betreffen de interne en aan derden betaalde kosten voor het inzamelen en het verwerken van afval, alsmede de kosten voor het transport, de verbruikte hulpmaterialen bij opslag, de salariskosten en de afschrijvingen op materiële vaste activa. Daarnaast is rekening gehouden met de in 2022 of later nog te maken kosten voor de verwerking in de eigen installaties van het in 2022 al opgehaalde afval.

Lasten uit hoofde van personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

COVRA heeft een pensioenregeling. Deze regeling wordt gefinancierd door afdrachten aan een pensioenuitvoerder. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de ‘verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering’. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

COVRA heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij de pensioenuitvoerder, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte economische levensduur van de betreffende materiële en immateriële vaste activa. De afschrijving op de gebouwen, terreinen, machines en installaties voor het laag- en middelradioactief afval, software en bedrijfsfilm wordt berekend volgens de lineaire methode.

De modules van het VOG worden afgeschreven op basis van ingebruikname en vulgraad. De overige bedrijfsmiddelen worden lineair afgeschreven.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten.

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winstenverliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen, hedgeaccounting wordt niet toegepast. Waardeveranderingen van financiële instrumenten die op reële waarde gewaardeerd zijn, worden verwerkt in de winstenverliesrekening.

Vennootschapsbelasting

Als gevolg van de invoering van de Wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen, is de vennootschap vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelastingplichtig geworden. Er is een vaststellingsovereenkomst met de Belastingdienst gesloten waarin beschreven is hoe de fiscale balans opgesteld dient te worden en de wijze waarop jaarlijks bij het indienen van de aangifte vennootschapsbelasting de fiscale resultatenrekening dient te worden opgesteld. Er vindt geen inning plaats.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Eventuele kasstromen in vreemde valuta's worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Investerings- en desinvesteringen in materiële vaste activa worden verantwoord onder de beleggings- en investeringsactiviteiten. De afschrijvingen worden gerekend tot de operationele activiteiten. Ontvangen interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Operationele leasing

Bij de vennootschap kunnen leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de vennootschap ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekeninghoudend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële instrumenten

Valutarisico

Voor de effecten die COVRA heeft buiten de Europese Unie loopt COVRA valutarisico's. Op basis van een risicoanalyse wordt bepaald welke risico's worden afgedekt. Voor de effecten die COVRA heeft per 31 december 2022 zijn de valutarisico's niet afgedekt.

Prijzrisico

COVRA loopt risico's ten aanzien van de waardering van effecten, opgenomen onder financiële vaste activa. De vennootschap beheerst het marktrisico door stratificatie aan te brengen in de portefeuille, en limieten te stellen.

Renterisico

COVRA loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (onder financiële vaste activa). Met betrekking tot vastrentende vorderingen onder de financiële vaste activa loopt COVRA risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de financiële vaste activa worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

De voorzieningen worden thans opgerent met 4,3% (langjarig rentegemiddelde). De actuele renteontwikkelingen in de toekomst kunnen een grote impact hebben op het realiseren van het benodigde doelvermogen. Ten minste iedere vijf jaar wordt een rentetoets uitgevoerd.

Kredietrisico

COVRA kent beperkte kredietrisico's omdat zaken gedaan worden met betrouwbare partijen. Periodiek vindt toetsing plaats op de inbaarheid van vorderingen. Ultimo 2022 is een beperkte voorziening voor oninbaarheid gevormd.

Oktober

In 2010 is een meerjarenplan opgesteld voor het nationale OnderzoeksProgramma Eindberging Radioactief Afval (OPERA).

In OPERA wordt onderzocht hoe veilige, langetermijnopberging van radioactief afval in Nederland mogelijk is. Het bovengronds opslaan van radioactief afval in opslaggebouwen bij COVRA is namelijk een tijdelijke oplossing. Na 100 jaar is een groot deel van het afval

nog radioactief. Dit afval moet veilig worden opgeborgen in diepe, stabiele, ondergrondse aardlagen. Dit noemen we eindberging.

In het meerjarenplan van OPERA stond het uit te voeren onderzoek, onderwijs en voorziene samenwerking met het Belgisch onderzoeksprogramma omschreven. Het daadwerkelijke onderzoek is in 2011 gestart en in 2017 afgerond.

Toelichting op de posten van de balans

in duizenden EURO 's

1. Immateriële vaste activa

	Bedrijfsfilm	Software	Totaal
Stand per 1 januari 2022			
Aanschafwaarde	163	273	436
Afschrijving	-140	-232	-372
Boekwaarde 1 januari 2022	23	41	64
Mutaties in 2022:			
Investeringen	0	0	0
Af: afschrijvingen	-16	-30	-46
Boekwaarde per 31 december 2022	7	11	18
Stand per 31 december 2022			
Aanschafwaarde einde boekjaar	163	273	436
Afschrijving einde boekjaar	-156	-262	-418
Boekwaarde per 31 december 2022	7	11	18

2. Materiële vaste activa

Een gecompriemd overzicht van de mutaties in de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

	Bedrijfs-gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Vervoersmiddelen	Activa in aanbouw	Totaal
Stand per 1 januari 2022*						
Aanschafwaarde	41.514	9.847	1.474	659	4.146	57.640
Afschrijving	-33.531	-5.512	-921	-334	0	-40.298
Boekwaarde 1 januari 2022	7.983	4.335	553	325	4.146	17.342
Mutaties in 2022:						
Investeringen	24	23	2	0	4.754	4.805
Her-rubricering activa in aanbouw	0	0	280	0	-280	0
Af: bijdragen investeringen	0	0	0	0	0	0
Af: desinvesteringen	0	0	0	0	0	0
Bij: correctie conversie aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
Af: afschrijvingen	-463	-376	-236	-140	0	-1.215
Boekwaarde per 31 december 2022	7.544	3.982	601	185	8.620	20.932
Stand per 31 december 2022						
Aanschafwaarde einde boekjaar	41.539	9.870	1.758	659	8.620	62.446
Afschrijving einde boekjaar	-33.995	-5.888	-1.157	-474	0	-41.514
Boekwaarde per 31 december 2022	7.544	3.982	601	185	8.620	20.932

*De activa in aanbouw bestaan uit langlopende investeringen die nog niet gereed zijn en nog niet in gebruik genomen zijn. De post per 31 december 2022 bestaat voornamelijk uit investeringen MOG van € 3,5 miljoen, RAfAS € 2 miljoen (van softwarepakket voor de afvaladministratie), Transport- en Logistiekgebouw € 1,3 miljoen en Base of Design Plasmaoven € 0,7 miljoen.

3. Financiële vaste activa

Een gecompriemd overzicht van de mutaties in de financiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

	Stand 1 Jan 2022	Verkopen 2022	Gerealiseerd resul- taat 2022 herbelegd	Aankopen 2022	Gerealiseerd resultaat verkopen	Ongerealiseerd resultaat 2022	Stand 31 dec 2022	met / zonder frequente marktnotering
Aandelen	179.326	-28.364	2.434	27.076	-1.266	-28.083	151.123	Met
Vastrentende waarden	106.140	-14.007	770	12.381	-623	-16.120	88.541	Met
Onroerend goed	65.401	-5.280	1.577	2.103	-32	-13.762	50.007	Met
Liquiditeiten	10	-6.570	0	12.661	4	3	6.108	Met
Totaal	350.877	-54.221	4.781	54.221	-1.917	-57.962	295.779	

4. Voorraden

Deze post betreft de voorraden emballage en hulpmaterialen voor opslag van afval in de opslaggebouwen. Hierin is een voorraadverschil van € 54.000 verwerkt.

5. Vorderingen

	31 dec 2022	31 dec 2021
Handelsdebiteuren	3.508	5.354
Nog te factureren omzet	610	2.489
Nog te ontvangen / vooruitbetaalde bedragen	951	70
	5.069	7.913

De vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar. Op de debiteuren is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht van € 163.000 (2020: € 163.000). De vordering handelsdebiteuren en nog te factureren omzet zijn afgenomen ten opzichte van vorig jaar door het wegwerken van het achterstallige onderhanden werk gedurende het boekjaar.

6. Liquide middelen

Dit betreft (lopende) bankrekeningen die ter vrije beschikking van de vennootschap staan.

7. Geplaatst kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 18 miljoen, waarvan is geplaatst en gestort € 3,6 miljoen.

8. Niet uitkeerbare reserve (wettelijke reserve)

Op 8 mei 2002 heeft een statutenwijziging plaatsgevonden, waarbij o.a. de denominatie van de aandelen in het kapitaal van de Vennootschap is gewijzigd van gulden in euro. Voor het hieruit ontstane verschil is een niet uitkeerbare reserve gevormd ad € 30.000 als bedoeld in artikel 67a, derde lid, van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

9. Overige reserve

	31 dec 2022	31 dec 2021
Saldo begin boekjaar	46.597	3.202
Resultaat verdeling	-63.299	43.395
Saldo einde boekjaar	-16.702	46.597
Resultaat verdeling:		
Ten laste van de Algemene reserve:		
Resultaat boekjaar	-63.299	

10. Voorzieningen

Toekomstige uitgaven:	Stand 1 jan 2022	Rente 2022	Dotatie 2022	Onttrekking/Vrijval 2022	Stand 31 dec 2022
Eindberging	112.362	4.831	2.350	0	119.543
Overig radioactief afval	93	0	0	0	93
LOG	6.674	287	140	-209	6.892
COG	4.434	191	0	-77	4.548
VOG	74.216	3.191	-367	-2.740	74.300
HABOG	79.925	3.437	4.336	-5.601	82.097
Groot onderhoud	15.693	0	1.335	-602	16.426
Uitgestelde beloningen	87	0	59	0	146
Totaal	293.484	11.937	7.853	-9.229	304.045

Het doel van de voorzieningen is om de financiële verplichtingen, die COVRA heeft als gevolg van de ontvangst van radioactief afval (en de daarbij horende toekomstige kosten), tot uitdrukking te laten komen. Door middel van dotaties kan een voorziening in omvang toenemen. Naast de dotatie als uitbreiding van m³ bij toename van inkomend afval (afvaldotatie) wordt de voorziening opgehoogd met een rentedotatie van 4,3% per jaar. Eind 2019 / begin 2020 zijn de uitgangspunten die voor de vorming van de voorzieningen van belang zijn (inflatie, rentevoet

en bandbreedten), uitgebreid geëvalueerd, met als belangrijkste onderbouwing een asset liability management-studie (ALM-studie). Hierbij worden de langlopende verplichtingen die COVRA heeft (de voorzieningen) gematcht met verschillende beleggingsstrategieën. Dit gaf geen aanleiding om wijzigingen aan te brengen in de gehanteerde uitgangspunten.

Voor 2022 zijn de uitgangspunten opnieuw geëvalueerd, waarbij er geen aanleiding was voor wijzigingen in de uitgangspunten. De inschatting van de uitgaven aan de eindberging zijn geactualiseerd van prijspeil 2021 naar prijspeil 2022, verdisconteerd naar 2130 met 2,3% is dit € 2,23 miljard (prijspeil 2021 € 2,22 miljard). Het verschil tussen de verwachte (toekomstige) dotaties en de werkelijke dotaties / aangepaste verwachtingen hebben gezorgd voor een vrijval in de voorziening eindberging over 2022 van € 269.000. Dit is verwerkt in de voorzieningen zodat uiteindelijk na de verwachte eindbergingsuitgaven de voorziening op € 0 zal komen.

11. Langlopende schulden

Vooruit ontvangen omzet	31 dec 2022	31 dec 2021
NRG, afvoer KONRAD containers	25.334	25.334
Urenco , voorontvangen fees	0	2.090
	25.334	27.424

In 2020 is met NRG afgestemd dat een nieuw opslaggebouw (Multifunctioneel Opslag-Gebouw, MOG) zal worden gebouwd ten behoeve van onder andere radioactief afval afkomstig van NRG. NRG zal hiertoe KONRAD-containers aanleveren vanaf 2025. De vergoeding voor deze levering is in 2020 vooruit ontvangen. De verwachting is dat deze KONRAD-containers binnen 5 jaar zijn ontvangen.

Van Urenco is de in 2020 ontvangen jaarfee van € 2.090.000 voor het jaar 2023. Deze is onder kortlopende schulden verantwoord.

12. Kortlopende schulden

	31 dec 2022	31 dec 2021
Schulden aan leveranciers	1.832	1.857
Omzetbelasting	426	448
Loonheffing en sociale premies	162	150
Overige schulden inzake:		
- Verplichtingen bouw HABOG	931	1.278
- Overige verplichtingen	5.045	5.400
	8.396	9.133

Alle kortlopende schulden hebben een looptijd van < 1 jaar.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

COVRA is in 2020 gestart met de implementatie van software (SalesManager) voor de afvaladministratie. De hieruit voortvloeiende verplichtingen zijn nog niet exact te bepalen, deze zijn afhankelijk van de uiteindelijke keuze van de modules binnen de betreffende software. Derhalve zijn de hieruit voortvloeiende verplichtingen niet in de onderstaande tabel opgenomen. Verder heeft COVRA kennis genomen van een inkomende claim inzake een afrekening gerelateerd aan een prestatieovereenkomst. Wij kunnen de financiële impact onvoldoende inschatten en wachten de uitspraak van de arbitragecommissie af.

Naam leverancier	Omschrijving	Ingangsdatum	Looptijd	€ 000 per jaar	Resterende verplichting per 31 dec 2022 € 000
ABB	Service contract -self service packet	Februari 2022	3 jaar	33	65
Accruent ECM Solutions	Renewal	Mei 2022	3 jaar	14	31
Amber Precast	Ontwerp en productie containers	Oktober 2022	3 jaar	1.306	3.919
BGE Technology GmbH	Onderzoek naar afvalcontainer voor opslag eindberging	Januari 2022	3 jaar	33	100
BGE Technology GmbH	Onderzoeksprogramma	Mei 2022	3 jaar	30	91
Canon BC Finance BV	Lease & service printeromgeving	Januari 2023	6 jaar	18	108
Hollestelle Kranentechniek BV	Onderhoudscontract kranen in HABOG	Januari 2022	2 jaar	37	37
IGD-TP Excutive Group secretariaat	Financiering IGD-TP	Januari 2022	2 jaar	19	19
KNO-Tech	Standaard Service Level agreement Varya Perimeter Locator System	November 2022	5 jaar	5	22
Lawrence Berkeley National Laboratory	Decovalex	April 2020	4 jaar	23	23
Pinewood	Monitoring SOC	Juli 2022	3 jaar	131	327
Universiteit Utrecht	Onderzoek long-term porosity permeability evolution	Oktober 2021	3 jaar	110	165
Totaal				1.759	4.907

Toelichting op de posten van de winst- en verliesrekening

in duizenden EURO 's

13. Netto omzet

De omzet betreft de aan leveranciers in rekening gebrachte bedragen wegens het inzamelen, bewerken, bewaren en verwijderen ter zake van in 2022 geaccepteerd radioactief afval, alsmede bijdragen voor de exploitatie en diverse omzet.

	2022	2021
Omzet ophaaldiensten:		
Vast afval	5.765	5.779
Vloeibaar afval	633	194
Beton containers	1.403	300
Molybdeen afval	3.504	3.402
U ₃ O ₈	-785	11.632
Overig	927	542
Totaal omzet ophaaldiensten	11.447	21.849
Bijdragen exploitatie:		
RID exploitatie HABOG	74	66
NRG exploitatie HABOG	1.608	1.422
EPZ exploitatie HABOG	2.755	2.556
Urenco exploitatie VOG	2.137	2.185
Totaal bijdragen exploitatie	6.574	6.229
SUBTOTAAL NETTO OMZET	18.021	28.078
Overige bedrijfsopbrengsten:		
Transportkosten DV70 containers	0	0
Project advies	441	384
Uitlenen personeel	7	0
Overige	180	142
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	628	526
TOTALE NETTO OMZET	18.649	28.604

14. Salarissen en sociale lasten

Dit betreft de in 2022 betaalde salarissen, pensioenpremies en premies sociale lasten.

	2022	2021
Salarissen	4.911	4.541
Sociale lasten	740	644
Pensioen premies	1.070	1.175
	6.721	6.360

Ultimo 2022 waren 73 werknemers in dienst van de vennootschap (2021: 73).

Alle medewerkers waren werkzaam in Nederland. Zie hoofdstuk 4.2.2 voor de uitsplitsing van het aantal fte's per afdeling.

Bezoldiging Directie en Raad van Commissarissen

De periodiek betaalde beloning voor de Directie bedroeg :

	2022	2021
Basissalaris	186	180
Sociale lasten	10	10
Pensioen premies	38	38

De in de pensioenbijdrage opgenomen compensatie naar aanleiding van het Witteveen kader is over 2022 € 10.344 (2021: € 10.008).

De bezoldiging van de commissarissen beliep in totaal € 70.388. De bezoldiging van de president-commissaris was € 22.706 en van de overige drie leden gezamenlijk € 47.682.

Beloningsverhouding

Op basis van de GRI Standards is de beloningsverhouding de ratio tussen de totale bezoldiging van de Directie en de mediaan van de totale bezoldiging van alle overige medewerkers. Over het jaar 2022 bedraagt de beloningsverhouding 3,2. (2021: 3,0)

Beloning = vaste beloning plus pensioenkosten	2022	2021
Beloning Directeur	221	218
Mediaan overige werknemers	69	74
Beloningsverhouding	3,2	3,0

15. Afschrijvingen materiële vaste activa

	2022	2021
Immateriële vaste activa	47	70
Gebouwen en terreinen	463	441
Machines en installaties	375	324
Vervoermiddelen	139	145
Andere vaste activa	237	232
	1.261	1.212

16. Overige bedrijfskosten

	2022	2021
Mutaties voorzieningen	-774	9.105
Ingeleend personeel	1.260	1.354
Overige personeelskosten	605	539
Onderzoekskosten	760	791
Grondstofkosten en verwerkingskosten	730	643
Onderhoudskosten	810	676
Huisvestingskosten	1.359	961
Verzekeringskosten	714	495
Autokosten en transportkosten	46	83
Vergunningskosten	206	194
Automatiseringskosten	377	195
Kantoorkosten en communicatiekosten	275	184
Beveiligingskosten	250	208
Advieskosten, juridische en accountantskosten	209	185
Sponsorkosten	28	24
Overige kosten	176	119
	7.031	15.756

De daling in de mutaties voorzieningen ten opzichte van vorig jaar wordt veroorzaakt doordat Urenco in 2022 geen DV70-containers heeft aangeleverd waardoor de dotatie Eindberging is afgenomen.

17. Financiële baten en lasten

	2022	2021
Ongerealiseerd resultaat financiële vaste activa	-57.962	43.751
Gerealiseerd resultaat financiële vaste activa	3.381	6.030
Kosten vermogensbeheer	-408	-510
Rentelasten	-9	-29
Rentedotaties aan voorzieningen	-11.937	-11.123
	-66.935	38.119

Overige gegevens

Voorstel tot resultaatbestemming

in duizenden EURO 's

In de statuten is de volgende bepaling opgenomen inzake winst:

Artikel 21: De winst dient geheel te worden gereserveerd, tenzij de Algemene Vergadering (AV) anders beslist.

Resultaat verdeling	
Ten laste van de Algemene reserve	
Resultaat boekjaar	-63.299

Goedgekeurd in de vergadering van de Raad van Commissarissen op 28 maart 2023.
Vastgesteld in de Algemene Vergadering op 20 april 2023.

Directie COVRA N.V.

Ir. J. Boelen
Directeur

Publicatiedatum: 28 april 2023

Raad van Commissarissen

Drs. R.M.M. Fonville
President commissaris

M.J.A. van der Hoeven

Prof.dr.ir. T.H.J.J. van der Hagen

Drs. F.E. Leene

November

Op 8 november 1985 bracht Hare Majesteit Koningin Beatrix haar eerste bezoek aan COVRA. Dit was op de toenmalige locatie in Petten, Noord-Holland.

De Koningin werd rondgeleid in de bescheiden voorlichtingsruimte en opslagloods voor laag- en middelradioactief afval. De begeleiding was in handen van toenmalig Directeur Jan Vrijen en plaatsvervangend Directeur Hans Codée. Het was het eerste van in totaal drie bezoeken van Koningin/Prinses Beatrix aan COVRA.

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.
Assurancerapport van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) N.V.

Verklaring over de jaarrekening 2022

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) N.V. ('de vennootschap') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening 2022 van Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) N.V. te Nieuwdorp gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2022;
- de winst-en-verliesrekening over 2022; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

TC4M7ZPVCJAV-1695569541-42

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam

T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude en continuïteit, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces, gedragscode en de wijze waarop de directie inspeelt op fraude- en corruptierisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van commissarissen toezicht uitoefent en de uitkomsten daarvan. Wij constateren dat de directie niet beschikt over een actuele en zichtbaar geformaliseerde frauderisicoanalyse.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de risicoanalyse van de directie, de gedragscode, de bestuurscode (Corporate Governance), klachtenregeling, klokkenluiders-regeling en incidentenregistratie, en voor zover wij dat noodzakelijk achtten voor onze controle, de opzet en het bestaan getoetst van deze interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de directie en het management en de raad van commissarissen of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's.

Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) N.V. - TC4M7ZPVCJAV-1695569541-42

Pagina 2 van 7

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico's

Het risico dat de directie maatregelen van interne beheersing doorbreekt

De directie bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken.

Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door de directie met betrekking tot:

- journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- schattingen;
- significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

Wij hebben daarbij bijzondere aandacht voor tendenties als gevolg van mogelijke belangen van de directie.

Het risico van onrechtmatige uitgaande betalingen als gevolg van de mogelijkheid tot ongeautoriseerd wijzigen van crediteurenstamgegevens door de superuser-rechten.

Binnen het betalingsproces zijn meerdere (geautomatiseerde) controles aanwezig om onrechtmatige uitgaande betalingen te voorkomen. Deze (geautomatiseerde) controles betreffen onder meer de geautomatiseerde functiescheidingen (tussen goedkeuring van factuur en goedkeuring van betaling), (toegangs)rechten om (crediteuren)stamgegevens te wijzigen en geautomatiseerde rapporten over wijzigingen in (crediteuren)stamgegevens.

Onze controlewerkzaamheden en observaties

Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing, en voor zover wij dat noodzakelijk achten voor onze controle, de effectieve werking van deze maatregelen getoetst in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken.

Wij hebben onze controle gegevensgericht ingestoken. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Daarnaast hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van de directie waaronder de voorzieningen per afvalsoort en eindberging. Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Onze werkzaamheden hebben geen materiële afwijkingen in de door de directie verschaft informatie in de jaarrekening en het directieverslag ten opzichte van de jaarrekening aan het licht gebracht.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door de directie.

Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in het betaalproces, het inkoopproces en de geautomatiseerde gegevensverwerking. Bevindingen ten aanzien van de interne beheersing op deze gebieden hebben geleid tot het identificeren van dit risico.

Wij hebben onze controle vervolgens gegevensgericht ingestoken. Wij hebben op basis van een deelwaarneming getoetst of de uitgaande betalingen zijn gedaan op de juiste bankrekeningnummers en dat de betalingen zijn verricht voor verleende diensten en/of geleverde goederen passend binnen de aard van de onderneming.

Onze controleprocedures hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met betrekking tot onrechtmatige betalingen.

Vanwege geconstateerde bevindingen ten aanzien van superusers bestaat het risico dat de (geautomatiseerde) controles in het betaalproces niet effectief werken, waardoor het risico bestaat op onrechtmatige uitgaande betalingen.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Ook hebben we om inlichtingen gevraagd bij het management en directie, kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormen voor fraude of het niet naleven van wet- en regelgeving. Indien daar sprake van was, hebben wij onze evaluatie van het risico van fraude en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.

Controleaanpak continuïteit

Zoals toegelicht in het onderdeel 'Continuïteit' op pagina 89 van de jaarrekeningen en zoals toegelicht in het onderdeel '4.1.4 Risicobeheersing' in het directieverslag, heeft de directie de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van de directie te evalueren omvatten onder andere:

- Overwegen of de continuïteitsbeoordeling van de directie alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben, de directie bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Evalueren van de begrote operationele resultaten en daaraan gerelateerde kasstromen voor de periode van ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening rekening houdend met ontwikkelingen in de regulering en onze kennis uit de controle.
- Evalueren of onze controlewerkzaamheden ten aanzien van de waardering van activa indicatoren geven die kunnen duiden op continuïteitsrisico's.
- Inwinnen van inlichtingen bij de directie over haar kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door de directie verrichte continuïteitsbeoordeling.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van de directie over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Het jaarrapport omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarrapport anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 20 april 2023
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. W.A. Schouten RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2022 van Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) N.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Assurancerapport met beperkte mate van zekerheid van de onafhankelijke accountant

Aan: de directie en de raad van commissarissen van Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) N.V.

Assurancerapport bij de duurzaamheidsinformatie 2022

Onze conclusie

Op grond van de door ons uitgevoerde beoordelingswerkzaamheden hebben wij geen reden om te veronderstellen dat de duurzaamheidsinformatie opgenomen in het jaarrapport 2022 van Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) N.V. (hierna: COVRA) geen, in alle van materieel belang zijnde aspecten, betrouwbare en toereikende weergave geeft van:

- het beleid en de bedrijfsvoering ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen; en
- de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied over het jaar geëindigd op 31 december 2022, in overeenstemming met de Sustainability Reporting Standards van het Global Reporting Initiative (GRI) en de aanvullend gehanteerde rapportagecriteria zoals toegelicht in de sectie 'Rapportagerichtlijn'.

Wat we hebben beoordeeld

Wij hebben de duurzaamheidsinformatie, opgenomen in de volgende secties van het jaarrapport beoordeeld over 2022 (hierna: de duurzaamheidsinformatie):

- Wij zijn COVRA.
- Waardecreatie door COVRA.
- Materieële onderwerpen.

Deze beoordeling is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid.

De basis voor onze conclusie

Wij hebben onze beoordeling verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3810N 'Assuranceopdrachten inzake maatschappelijke verslagen'. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie'.

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

Onafhankelijkheid en kwaliteitsbeheersing

Wij zijn onafhankelijk van COVRA zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO). Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

TC4M7ZPVCJAV-1695569541-42

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam
T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

*PwC is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

PwC past de Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS) toe. Op grond daarvan beschikt PwC over een samenhangend stelsel van kwaliteitsbeheersing inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, professionele standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Rapportagecriteria

De duurzaamheidsinformatie is opgesteld met referentie naar de Sustainability Reporting Standards van Global Reporting Initiative (GRI) en de aanvullend gehanteerde rapportagecriteria, zoals toegelicht in bijlage 4 'Over dit jaarrapport' van het jaarrapport.

Het ontbreken van gevestigde praktijken ter beoordeling en meting van de duurzaamheidsinformatie biedt de mogelijkheid verschillende, acceptabele meettechnieken toe te passen. Hierdoor kan de vergelijkbaarheid tussen entiteiten onderling en in de tijd beïnvloed worden.

Daarom moet de duurzaamheidsinformatie gelezen en begrepen worden samen met de gehanteerde rapportagecriteria.

Beperking in de reikwijdte van onze beoordeling

In de duurzaamheidsinformatie is toekomstgerichte informatie opgenomen zoals verwachtingen ten aanzien van ambities, strategie, plannen en schattingen en risico-inschattingen. Inherent aan deze toekomstgerichte informatie is dat de werkelijke uitkomsten in de toekomst onzeker zijn, en waarschijnlijk zullen afwijken van deze verwachtingen. De hieruit voortvloeiende afwijkingen kunnen van materieel belang zijn. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van toekomstgerichte informatie.

In de duurzaamheidsinformatie worden verwijzingen gemaakt naar externe bronnen of websites. De informatie in deze externe bronnen of websites maken geen deel uit van de duurzaamheidsinformatie die wij hebben beoordeeld. Wij verstrekken daarom geen zekerheid over deze informatie.

Onze conclusie is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheden.

Verantwoordelijkheden voor de duurzaamheidsinformatie en de beoordeling daarvan

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de duurzaamheidsinformatie

De directie van COVRA is verantwoordelijk voor het opstellen van betrouwbare en toereikende duurzaamheidsinformatie in overeenstemming met de rapportagecriteria zoals toegelicht in de sectie 'Rapportagecriteria', inclusief het selecteren van de rapportagecriteria, het identificeren van belanghebbenden en het bepalen van materiële onderwerpen. De directie is ook verantwoordelijk voor het selecteren en toepassen van deze rapportagecriteria en voor het bepalen dat deze rapportagecriteria toereikend zijn voor de gerechtvaardigde informatiebehoefte van belanghebbenden, rekening houdend met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving met betrekking tot verslaggeving. De door de directie gemaakte keuzes ten aanzien van de reikwijdte van de duurzaamheidsinformatie en het verslaggevingsbeleid zijn uiteengezet in bijlage 4 'Over dit jaarrapport' van het jaarrapport.

Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) N.V. - TC4M7ZPVCJAV-1695569541-42

Pagina 2 van 4

De directie is ook verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opstellen van de duurzaamheidsinformatie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het rapportageproces van de entiteit ten aanzien van de duurzaamheidsinformatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van de beoordelingsopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen als basis voor de door ons af te geven conclusie.

Onze opdracht is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid om de plausibiliteit van de duurzaamheidsinformatie vast te stellen. De in dat kader uitgevoerde werkzaamheden variëren in aard en timing, en zijn ook geringer in omvang dan die bij een assuranceopdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij een assuranceopdracht gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij een assuranceopdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid.

Uitgevoerde werkzaamheden

Wij hebben deze beoordeling professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3810N, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze werkzaamheden bestonden onder andere uit:

- Het uitvoeren van een analyse van de externe omgeving en het verkrijgen van inzicht in de relevante maatschappelijke thema's en kwesties en de kenmerken van de entiteit.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte rapportagecriteria, de consistente toepassing hiervan en de toelichtingen die daarover in de duurzaamheidsinformatie staan. Dit omvat het evalueren van de uitkomsten van de dialoog met belanghebbenden en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie.
- Via het inwinnen van inlichtingen, het op hoofdlijnen inzicht verkrijgen in de interne beheersingsmaatregelen, de rapporteringsprocessen en de informatiesystemen relevant voor het opstellen van de duurzaamheidsinformatie, niet voor het doel van het verwerven van assurance-informatie over het bestaan of het testen van de operationele effectiviteit van de interne beheersingsmaatregelen.
- Het identificeren van gebieden in de duurzaamheidsinformatie met een hoger risico op misleidende of onevenwichtige informatie of afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. Het bepalen en uitvoeren van de verdere werkzaamheden is gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van de duurzaamheidsinformatie in reactie op onze risico-inschatting.
- Deze overige werkzaamheden bestonden onder meer uit:
 - Het afnemen van interviews met het management en relevante medewerkers bedrijfsniveau verantwoordelijk voor de (duurzaamheids)strategie en het -beleid en de -prestaties.
 - Het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor het uitvoeren van interne controles op en de consolidatie van gegevens in de duurzaamheidsinformatie.
 - Het verkrijgen van assurance-informatie dat de duurzaamheidsinformatie aansluit op de onderliggende administraties van de entiteit.

- Het op basis van beperkte deelwaarnemingen beoordelen van relevante interne en externe documentatie.
- Het analytisch evalueren van data en trends
- Het aansluiten van de relevante financiële informatie met de jaarrekening.
- Het evalueren van de consistentie van de duurzaamheidsinformatie met de overige informatie in het jaarrapport buiten de reikwijdte van onze beoordeling.
- Het evalueren van de algehele presentatie en inhoud van de duurzaamheidsinformatie.
- Het overwegen of de duurzaamheidsinformatie als geheel, inclusief de daarin opgenomen toelichtingen, het beeld weergeeft in relatie tot het doel van de gehanteerde rapportagecriteria.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de beoordeling en over de significante bevindingen die uit onze beoordeling naar voren zijn gekomen.

Rotterdam, 20 april 2023
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. W.A. Schouten RA

December

In december 2009 werd voor de 25e keer hoogradioactief afval (HRA) uit Petten opgehaald. Dit betrof 33 gebruikte splijtstofelementen uit de onderzoeksreactor. Het afval is bij COVRA in het HABOG (Hoogradioactief Afval Behandelings- en OpslagGebouw) opgeslagen. In totaal ligt er momenteel zo'n 110 m³ aan HRA opgeslagen in het HABOG.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Afkortingen- & Begrippenlijst

10EVA	Tienjaarlijkse evaluatie	EC	Europese Commissie
Afval, radioactief	Een radioactieve stof kan door de minister van Economische zaken of de ondernemer als radioactieve afvalstof worden aangemerkt, indien voor deze stof of product geen gebruik- of materiaalgebruik is voorzien door de minister of door de ondernemer en de stof niet wordt geloosd	ERDO	European Repository Development Organisation working group
ALARA-principe	'As low as reasonably achievable'. Principe dat gehanteerd wordt om zoveel mogelijk milieurisico's te beperken	EURAD	European Joint Programme on Radioactive Waste Management
Alfastraling	De minst doordringende ioniserende straling van de drie meest voorkomende stralingssoorten (α , β en γ). Een α -deeltje bestaat uit twee neutronen en twee protonen	Emissie	Uitstoot/lozing van vergunningsplichtige bestanddelen
ALM-studie	Asset Liability Management-studie	EPZ	N.V. Elektriciteits-Produktie maatschappij Zuid-Nederland
ANVS	Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming	ESG	Environmental, Social & Governance
AO/IB	Administratieve Organisatie en Interne Beheersing	EU	Europese Unie
Arbo	Arbeidsomstandigheden	FNV	Federatie Nederlandse Volksbeweging
AVG	Afvalverwerkingsgebouw voor laag- en middelradioactief afval	fte	Full-time equivalent
Bètastraling	Door atoomkernen uitgezonden elektronen bij een radioactief vervalproces	Gammastraling	Energierijke elektromagnetische straling met zeer kleine golflengte, die door veel soorten radioactieve atoomkernen uitgestraald wordt
Becquerel (Bq)	Eenheid voor verval van radioactiviteit, ter grootte van 1 atoomkernmutatie (desintegratie) per seconde. Symbool = Bq kBq = 10^3 Bq MBq = 10^6 Bq GBq = 10^9 Bq TBq = 10^{12} Bq PBq = 10^{15} Bq	GKN	Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland
BHV	BedrijfsHulpVerlening	Geconditioneerd	Zie conditionering
Cao	Collectieve arbeidovereenkomst	GRI	Global Reporting Initiative
CIP	Communicatie in practice	HABOG	Hoogradioactief Afval Behandelings- en OpslagGebouw
CoA	Club of Agencies	HFR	Hoge FluxReactor te Petten
COG	Container opslaggebouw	HOR	Hoger OnderwijsReactor te Delft
Conditionering	Het in een matrix (beton) opsluiten van radioactief afval	HRA	Hoogradioactief afval en bestraalde splijtstof
CORA	Commissie Opslag Radioactief Afval	IAEA	Internationaal Atoom Energie Agentschap
COVRA N.V.	Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval N.V.	IBC	Isoleren, beheersen en controleren
(cyber)-DBT	Design Basis Threat, door de overheid vastgestelde referentiedreigingen waartegen de nucleaire sector weerbaar moet zijn	IGD-TP	Implementing Geological Disposal of radioactive waste Technology Platform
Disposability	De uiteindelijke veilige eindberging van radioactief afval	IMS	Integrated Management System: een geïntegreerd managementsysteem dat de processen, de organisatie, het beleid en de systemen van COVRA beschrijft
Dosis	Fysische grootheid die de geabsorbeerde energie per massa-eenheid aangeeft in Joule per kilogram; de eenheid is gray (Gy)	INES	International Nuclear and Radiological Event Scale
Dosistempo	Quotiënt van de dosis en een bepaalde tijdsduur, bijvoorbeeld de dosis per uur (mSv/uur)	IOSO	Internationaal veiligheids- en storingsoverleg
Effectieve dosis	Geeft de maat voor het gezondheidsrisico ten gevolge van de te ontvangen straling; de eenheid is Sievert (Sv)	IPPAS	International Physical Protection Advisory Service
		IRRS	Integrated Regulatory Review Service
		KAM-zorg	Kwaliteit, arbo en milieuzorg
		KCB	Kerncentrale Borssele
		Kew(-vergunning)	Kernenergiewet(vergunning)
		Kosmische straling	Straling die direct of indirect van bronnen buiten de aarde afkomstig is
		KPI	Kritische prestatie-indicator
		Kriticiteit	Toestand van splijtbaar materiaal waarin een zichzelf onderhoudende nucleaire kettingreactie plaatsvindt
		LEU	Low enriched uranium
		LFR	Lage FluxReactor in Petten
		LMRA	Laag- en MiddelRadioactief Afval
		LOG	Laag- en middelradioactief afval OpslagGebouw

LOTOTO	Lock Out, Tag Out, Try Out	TNO	de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek
MCI	Mobiele CementeerInstallatie	TRA	Taakrisicoanalyse
MDA	Minimaal detecteerbare activiteit	Urenco	Uranium enrichment company
MER	Milieu-effectrapportage (het rapport)	VCA	de Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers
mer	Milieu-effectrapportage (de procedure)	VOG -1	Verarmd uranium opslaggebouw
MOG	Multifunctioneel OpslagGebouw	VOG-2	Tweede opslaggebouw verarmd uranium
MSCI	Morgan Stanley Capital International	VLI	Vatenleeginstallatie
mSv	Millisievert	VR	Veiligheidsrapport
MVO	Maatschappelijk verantwoord ondernemen	WENRA-WGWD	Western European Nuclear Regulators Association - Working Group on Waste and Decommissioning
MWh	Megawattuur is een eenheid voor arbeid. Het is de hoeveelheid stroom die in een uur geproduceerd kan worden door een generator met een capaciteit van een megawatt (MW)		
NNL	Nucleair Nederland		
NORM	Naturally occurring radioactive material		
NRG	Nuclear consultancy and research group		
OESO-NEA	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling- Nucleair Energie Agentschap		
OPERA	Onderzoek Programma Eindberging Radioactief Afval		
OR	Ondernemingsraad		
OSO	Operationeel Storingsoverleg		
RAFAS	Radioactief Afval Administratie Systeem		
Radionuclide	Nuclide dat radioactief is, d.w.z. spontaan zonder invloed van buitenaf vervalst onder uitzending van straling		
Requirements management	De onderbouwing van operationele werkwijzen, systemen en gehanteerde criteria om veilig afvalbeheer te realiseren		
RID	Reactor Instituut Delft		
Risico	Risico wordt in het algemeen, en in het bijzonder bij kwantitatieve risicovergelijkingen, gedefinieerd als het product van de omvang van de schade (welke gevolgen), en de frequentie van optreden (hoe vaak komt het ongeval voor)		
RI&E	Risico-inventarisaties en -evaluaties		
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu		
RMS	Requirements Management Systeem		
RvC	Raad van Commissarissen		
SFDR	Sustainable Finance Disclosure Regulation		
SDG	Sustainable Development Goal		
Sievert (Sv)	Eenheid van effectieve dosis mSv = 10 ⁻³ Sv μSv = 10 ⁻⁶ Sv		
SMO	Sociaal-medisch onderzoek		
SMR	Small Modular Reactor		
TLG	Transport- en LogistiekGebouw		

Bijlage 2 Toelichting op de afvalstromen en emissie

B2.1 Toelichting op de afvalstromen

Aanvoer radioactief afval

Aanvoer radioactief afval in colli van 2017 tot 2022	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Type afval:						
LMRA te verwerken	1795	2.318	2.720	2.431	2.569	1.618
LMRA 200-ltr geconditioneerd	112	18	0	0	364	0
LMRA 1000-ltr geconditioneerd	52	11	38	0	65	0
LMRA Mosaik container	0	0	0	0	0	6
LMRA Konrad container	0	0			0	5
LMRA 20ft container (te verwerken harsen)	1	0	3	3	1	0
NORM calcinaat	0	0	0	0	0	0
NORM verarmd uranium	0	687	0	96	310	245
HRA splijtstof	4	1	2	3	4	4
HRA verglaasd afval	0	0	0	0	0	28
HRA afval (niet warmteproducerend)	0	0	0	0	20	0

Verwerking

Volumereductie-factor bij persen van 2017 tot 2021	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Factor	2,2	2,6	2,8	2,4	2,5	1,9
Hoeveelheid LMRA verwerkt van 2017 tot 2022						
Vloeibaar afval (colli)		0	0	0	0	8
Molybdeen afval (colli)	127	131	129	144	79	90
Telpotjes (colli)	0	0	0	0	0	42
Slib (colli)	0	0	0	0	0	0
Persbaar afval (colli)	2181	2.276	1.699	2.187	1.953	1.812
Bronnen (colli)	105	157	136	140	110	131
Divers afval (colli)	10	38	210	89	101	174
Afvalwater gereinigd (m ³)	11,3	27,7	34,8	38,4	29,3	45,4
Vloeistof verbrand (m ³)	0	0	0	0	0	0
Kadaverafval verbrand (boxen)	0	0	0	0	0	0
Vloeibaar molybdeen afval geconditioneerd (m ³)	5,6	6,1	5,7	6,1	3,5	4,4
Na verwerking ontstaan:						
200-litervaten	595	559	417	559	458	530
400-litervaten	1	13	60	14	24	0
1000-litervaten	112	171	112	209	8	103

Opslag

Opgeslagen radio-actief afval per categorie in m ³ in 2017 - 2022	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Categorie						
A	1999	1.950	1.912	1.857	1.794	1.747
B	5.674	5.584	5.558	5.515	5.495	5.353
C	3.785	3.657	3.583	3.432	3.209	3.157
D	1.222	1.197	1.183	1.158	1.133	1.096
Totaal in LOG	12.689	12.388	12.236	11.971	11.358	11.358
Afval in containers (COG)	6.710	6.710	6.710	6.629	6.519	6.573
Verarmd uranium	18.760	18.736	16.356	16.356	16.020	14.935
Totaal LMRA	38.150	37.834	35.301	34.956	34.168	32.837
Warmteproducerend verglaasd afval	45,4	45,4	45,4	45,4	45,4	45,4
Splijststof	10,8	10,2	10,0	9,6	9,0	8,2
Metallisch afval	54,4	54,4	54,4	54,4	54,4	50,8
Niet warmte-producerend verglaasd afval	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Totaal HRA	110,9	110,3	110,1	109,7	109,1	104,7

B2.2 Toelichting op de emissies

Radiologische emissies vanuit AVG en HABOG

Radiologische emissies vanuit AVG en HABOG	Alfa		Beta/gamma		³ H/ ¹⁴ C	
	hoeveelheid	% limiet	hoeveelheid	% limiet	hoeveelheid	% limiet
Lozing naar Westerschelde	1,5 kBq	0,01	1,0 MBq	<0,01	0,0 MBq	<0,01
Emissie naar lucht vanuit AVG	<MDA	0	44,1 kBq	<0,01	26,6 GBq	5,3*
Emissie naar lucht vanuit HABOG	<MDA	0	<MDA	0	2,8 GBq	3,5%
Edelgasemissies naar lucht vanuit het HABOG	8,1 GBq	1,3				

*Zie toelichting in paragraaf 3.5

Maximale stralingsdosis aan de terreingrens (AID) ten opzichte van de limiet

Maximale stralingsdosis aan de terreingrens (AID)	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Maximale stralingsdosis aan de terreingrens (AID) ten opzichte van de limiet						
Hoeveelheid microSv/j	31,4	27,2	28,1	30,5	31,7	29,6
% Limiet	79	68	70	76	79	74

Jaarvracht lozingen op de Westerschelde van 2017 – 2022

Jaarvracht lozingen op de Westerschelde van 2017 – 2021		2022	2021	2020	2019	2018	2017
Stof	gram	45,2	60,0	48,7	154,9	103,8	172,2
Monocyclische aromatische koolwaterstoffen (MAK)	gram	0	0	0	0	0	0
Extraheerbare organische chloorkoolwaterstoffen (EOCI)	gram	0,06	0,19	0,22	0,29	0,08	0,43
Chemisch zuurstofverbruik (CZV)	kg O ₂	1,5	3,2	4,7	3,4	2,2	7,3
Kwik	gram	<0,01	<0,01	0,01	0,04	0	0,05
Cadmium	gram	<0,01	<0,01	0,01	0,06	0,02	0,05
Zware metalen (ZM)	gram	0,25	0,5	1,2	1,4	0,5	1,5

Bijlage 3 Overzicht lidmaatschappen

Advies Commissie Nucleaire Veiligheid Schelderegio:	Multidisciplinair grensoverschrijdend overleg van stakeholders, overheden, overheidsdiensten en nucleaire industrie in de Schelderegio.
ARIUS:	Afstemmen met en adviseren van de Veiligheidsregio's met betrekking tot beleid en initiatieven op het gebied van publieke veiligheid in de Schelde regio.
CatchNet:	Internationale stichting ter bevordering van internationale of regionale eindbergingen. Het bestaat momenteel als informatieplatform (geen actieve projecten).
Club of Agencies (CoA):	Een internationaal project gericht op het vergroten van het begrip van hydrologische en biogeochemische transportprocessen voor een reeks koude klimaatomstandigheden in de context van geologische berging.
Decovalex:	Een samenwerkingsplatform voor de uitwisseling van informatie, kennis en ervaringen van 17 Europese radioactief afvalorganisaties. Tijdens de bijeenkomsten worden in vertrouwen en openheid operationele ervaringen gedeeld.
ERDO Vereniging:	Een internationaal samenwerkingsverband voor onderzoek en modelvergelijking, gestart in 1992, om het begrip en de modellering van gekoppelde thermo-hydro-mechanisch-chemische processen in geologische systemen te bevorderen.
EURAD:	Samenwerkingsverband om op Europees niveau tot een gezamenlijke eindbergingsoplossing te komen.
Externe Begeleidings Commissie (EBC):	Een gemeenschappelijk Europees onderzoeksprogramma dat EU-landen ondersteunt in het ontwikkelen en implementeren van nationale RD&D programma's voor veilig beheer van radioactief afval.
IAEA WATEC (Waste Technical Committee):	Adviesorgaan aan MinEZK omtrent onderzoeksprogramma bij NRG gefinancierd door EZK.
IGD-TP:	Adviesorgaan aan bestuur van de IAEA op gebied van afvalbeheersing.
Internationale Specialisten Adviescommissie Dansk Dekommissionering (de Deense afvalorganisatie):	Implementing Geological Disposal-Technology Platform is een organisatie die zich inzet voor het uitvoeren van Europese initiatieven om veilige, eindberging van radioactief afval te vergemakkelijken.
IOSO (Internationaal veiligheids- en storsingsoverleg):	Denemarken heeft een kleine nucleaire sector maar zoekt een oplossing voor afval van inmiddels gesloten onderzoeksinstellingen. De Commissie adviseert over onderwerpen met betrekking tot het beheer van radioactief afval op de lange termijn.
Isac Nucleair (Information Sharing and Analysis Centres):	Jaarlijkse bijeenkomst van zusterbedrijven in radioactief afvalverwerking (NRG, Belgoprocess en Enresa) waarin de steringen en het veiligheidsmanagement worden besproken.
NEA:	Samenwerkingsverband tussen bedrijven met een kernenergiewetvergunning onderling en met NCSC.
NEA Clay Club:	Nuclear Energy Agency is het onderdeel van de OESO gericht op samenwerking tussen de leden gericht op ontwikkeling van nucleaire energie.
NEA IGSC:	Internationale werkgroep van NEA gericht op het samenbrengen en analyseren van informatie over de geschiktheid van kleilagen als gesteente voor de bouw van een geologisch eindberging.
NEA RWMC:	De Integration Group for the Safety Case (IGSC) is het belangrijkste technische adviesorgaan van de Radioactive Waste Management Committee (RWMC) over de diepe geologische berging, met name voor langlevend en hoogradioactief afval. Het werd opgericht in 2000 als erkenning van de noodzaak om volledige integratie van alle aspecten van de veiligheidszaak te bevorderen.
NEA Salt Club:	De Radioactive Waste Management Committee (RWMC) is de stuurgroep voor afvalmanagement van de NEA. Onder de RWMC bevinden zich verschillende werkgroepen.
NEN normcommissie 390 010 'Radioactiviteitsmetingen':	Internationale werkgroep van NEA gericht op het samenbrengen en analyseren van informatie over de geschiktheid van zoutlagen als gesteente voor de bouw van een geologisch eindberging.
Nucleair Nederland (NNL):	Expert groep omtrent meet-methodieken
PREDIS	Samenwerkingsverband tussen bedrijven met een kernenergiewetvergunning, met als doel ervaringsuitwisseling en objectieve informatie voorzien naar derden (ook publiek-privaat) en onderling. Voortgekomen uit het Directieoverleg binnen de nucleaire sector en de behoefte aan een raamwerk voor de bestaande samenwerkingsverbanden binnen de sector.
	Een Europees onderzoeksproject dat zich richt op de ontwikkeling van 'predisposal'-activiteiten, zoals transport, verwerking en opslag van radioactief afval.

Bijlage 4 Over dit jaarrapport

Publicatiedatum

Dit rapport is gepubliceerd op 28 april 2023.

Rapportagerichtlijn

COVRA rapporteert met dit jaarrapport in overeenstemming (in reference) met de GRI Standards. Voor de rapportagecyclus wordt het kalenderjaar aangehouden. De inhoud van het jaarrapport sluit aan op de behoeften van de belanghebbenden van COVRA, die voortkomen uit de materialiteitsanalyse die eind 2022 is uitgevoerd (zie hoofdstuk 2.3 Stakeholders en materialiteitsanalyse). Uit deze analyse zijn de materiële onderwerpen geïnventariseerd en nader belicht in dit jaarrapport.

De data voor de verslaggeving over 2022 is voor een deel afkomstig uit de dossiers die bijgehouden worden in het kader van de Kernenergiewet (Kew)-vergunning en die worden gecontroleerd door nationale en internationale instanties: de ANVS, het Internationaal Atoom Energie Agentschap (IAEA) en Euratom. Een uitgebreidere rapportage over de Milieu- en Arbo-effecten wordt verwerkt in het KAM-jaarverslag 2022. Ook voldoet COVRA met dit rapport aan de Nederlandse implementatie van de EU-richtlijn over het rapporteren van niet-financiële informatie. Deze richtlijn vraagt informatie over beleid, risico's, indicatoren en resultaten op het gebied van milieu, sociale en personeelszaken, mensenrechten, Anticorruptie en -omkoping en diversiteit in de Directie en de RvC. Deze informatie is verspreid over het verslag weergegeven.

Afbakening en reikwijdte van het rapport

De afbakening en reikwijdte van dit verslag zijn gebaseerd op de uitkomsten van de materialiteitsanalyse en de materiële onderwerpen. De materiële onderwerpen worden toegelicht in hoofdstuk 3 en de managementaanpak in 3.6 Managementaanpak en resultaten (KPI's). COVRA bestaat uit één entiteit en rapporteert dus enkel over haar eigen organisatie.

Proces van dataverzameling

De meeste gerapporteerde kwantitatieve niet-financiële gegevens in dit verslag worden geteld en geadministreerd volgens de richtlijnen opgenomen in het IMS-systeem (voorheen KAM-systeem), zie paragraaf 3.5 Klimaat en milieubescherming. Relevante personeelsgegevens worden bijgehouden door de afdeling Administratie en Financiën. Emissies en het stralingsniveau op het terrein worden gemeten en door een onafhankelijke toezichthouder geverifieerd, het RIVM. Omdat COVRA over de lange termijn radioactief afval veilig beheert,

zijn bepaalde financiële gegevens, zoals toekomstige uitgaven en benodigde voorzieningen, gebaseerd op schattingen. De gebruikte systematiek en uitgangspunten voor het bepalen van de voorzieningen zijn afgestemd met de RvC en de accountant.

Aanpassingen van informatie

Er zijn geen financiële aanpassingen gedaan in dit jaarrapport. Een financiële aanpassing vindt plaats wanneer een fout of afwijking wordt ontdekt in eerder uitgegeven financiële overzichten en deze fout wordt gecorrigeerd door eerdere perioden aan te passen.

Verificatie van niet-financiële informatie

PricewaterhouseCoopers Accountants NV (PwC) heeft naast een controle op de jaarrekening 2022 tevens beoordeeld of de duurzaamheidsinformatie in het jaarrapport is opgesteld in overeenstemming met de GRI Standards. Hierbij is een assurancerapport (afgegeven met een beperkte mate van zekerheid bij de hoofdstukken 1, 2 en 3). Deze beoordeling door PwC heeft COVRA met name laten verrichten omdat COVRA eerlijk en transparant communiceert met haar stakeholders. In bijlage 5 is de GRI Content Index met verwijzingen opgenomen.

Vragen en opmerkingen

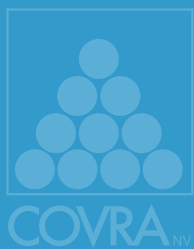
Voor vragen en opmerkingen over het jaarrapport kun je contact opnemen met COVRA via: info@covra.nl.

Bijlage 5 GRI Content Index

Statement of use	COVRA has reported the information cited in this GRI content index for the period from 1 January 2022 to 31 December 2022 with reference to the GRI Standards.
GRI 1 used	GRI 1: Foundation 2021

GRI Standard	Disclosure	Location
GRI 2: General Disclosures 2021	2-1 Organizational details	1.2 Missie en strategie (p.7) Ondernemingsstructuur (p.58) Toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening (p.71)
	2-2 Entities included in the organization's sustainability reporting	Afbakening en reikwijdte van het rapport (p.99)
	2-3 Reporting period, frequency and contact point	Rapportagerichtlijn (p.99)
	2-4 Restatements of information	Aanpassingen van informatie (p.35); bijschrift Tabel 3.2 CO ₂ footprint – 2019 tm 2022.
	2-5 External assurance	5.1 Jaarrapport (p. 58)
	2-6 Activities, value chain and other business relationships	Bedrijfsprofiel (p.7) Waardecreatiemodel (p.23) Stakeholdersdialoog (p.24)
	2-7 Employees	Personele bezetting (p.14) Uitstroom en Instroom (p.15)
	2-8 Workers who are not employees	Personele bezetting (p.14)
	2-9 Governance structure and composition	Ondernemingsstructuur (p.58) 5.4 Kwaliteitsborging (p.64) 5.6 Samenstelling Raad van Commissarissen en Directie (p.66) Onafhankelijkheid (p.65) Rooster van aftreden (p.65)
	2-10 Nomination and selection of the highest governance body	5.4 Kwaliteitsborging (p.64)
	2-11 Chair of the highest governance body	Directie (p.60)
	2-12 Role of the highest governance body in overseeing the management of impacts	Directie (p.60) 4.1 Risicoparagraaf (p.43) 5.1 Ondernemingsstructuur: Raad van Commissarissen (p.58) 5.2 Ontwikkeling en strategie (p.62)
	2-13 Delegation of responsibility for managing impacts	5.1 Ondernemingsstructuur (p. 58)
	2-14 Role of the highest governance body in sustainability reporting	5. Verslag van de Raad van Commissarissen (p.58) 2.3 Stakeholdersdialoog en materialiteitsanalyse (p.24)

	2-15 Conflicts of interest	5.1 Ondernemingsstructuur (p. 58)
	2-16 Communication of critical concerns	3.6 Managementaanpak en resultaten (KPI's) (p.37) Voortdurende focus op veiligheid (p.29)
	2-17 Collective knowledge of the highest governance body	Educatie (p.65)
	2-18 Evaluation of the performance of the highest governance body	Evaluatie van de Directie (p.64) Evaluatie van de Raad van Commissarissen (p.65)
	2-19 Remuneration policies	Beloningsbeleid bestuurder (p.64)
	2-20 Process to determine remuneration	Beloningsbeleid bestuurder (p.64)
	2-21 Annual total compensation ratio	Beloningsverhouding (p.83)
	2-22 Statement on sustainable development strategy	Voorwoord (p.2)
	2-23 Policy commitments	Managementaanpak en resultaten (KPI's) (p.37) Missie en strategie (p.7) De waarde voor onze stakeholders (p.22) Risicobeheersing vanuit wet- en regelgeving (p.46) Anticorruptie en mensenrechten (p.59)
	2-24 Embedding policy commitments	Managementaanpak en resultaten (KPI's) (p.37)
	2-25 Processes to remediate negative impacts	Voorkomen van negatieve impact op mens en milieu (p.23) Managementaanpak en resultaten (KPI's) (p.37)
	2-26 Mechanisms for seeking advice and raising concerns	5.1 Ondernemingstructuur: Bestuurscode en Directie
	2-27 Compliance with laws and regulations	Compliance (p.47)
	2-28 Membership associations	Stakeholdersdialoog en materialiteitsanalyse (p.24), 3.3 (inter)Nationale advisering, samenwerking en kennisuitwisseling (p.98) Bijlage 3. Overzicht lidmaatschappen
	2-29 Approach to stakeholder engagement	Stakeholdersdialoog en materialiteitsanalyse (p.24)
	2-30 Collective bargaining agreements	Personele bezetting (p.14)
GRI 3: Material Topics 2021	3-1 Process to determine material topics	Stakeholdersdialoog en materialiteitsanalyse (p.24)
	3-2 List of material topics	Stakeholdersdialoog en materialiteitsanalyse (p.24)
	3-3 Management of material topics	Materiële onderwerpen (p. 28)

Spanjeweg 1
4455 TW Nieuwdorp

Postbus 202
4380 AE Vlissingen

E: info@covra.nl
T: +31(0)113 616 666
